

Kristianstad kommun

Allmän beskrivning

Kristianstads kommun är en stor och mycket mångskiftande kommun. Centralt i kommunen ligger den öppna och jordbruksdominerade Kristianstadsslätten, som vilar på kritberggrund. Denna täcks till stor del av sandjordar med hög kalkhalt och god jordmån. De sandiga jordarna har på flera håll planterats med sandbindande tallskog. I nordöst ligger det kuperade sjö- och sprickdalslandskapet med flera urbergshöjder och stora sjöar. Linderödsåsen i söder är en urbergshorst med en markant bokskogklädd nordsluttning och ett småskaligt odlingslandskap. I väster ligger Nävlingeåsen, som är en miniatyr av Linderödsåsen. Även här är odlingslandskapet småskaligt. Den nordvästra delen av kommunen karakteriseras av varierade mellanbygder med omväxlande skogspartier, många stengärdesgårdar, mindre åkrar och betesmarker. En mindre del av kommunen längr i norr ingår i barrskogsregionen. Kusten utmed Hanöbukten i öster består av långsträckta sandstränder och dynlandskap i söder och ett flackt och grunt skärgårdslandskap i norr. Vid Kristianstad finns ett unikt våtmarksområde kring Helge å med grunda slättsjöar, stora betes- och slätterhävdade fuktängar och mader. Helge å med sina biflöden Vramsån och Mjöån hyser unika limniska biotop- och artvärden. Tillsammans med vattendragen som mynnar på östkusten utgör dessa mycket värdefulla vattenmiljöer i kommunen. I sprickdalslandskapet i nordöst ligger Ivösjön, som är länets största sjö. Här finns även flera andra stora sjöar. Flera, i huvudsak naturliga och biologiskt rika, vattendrag rinner ned från Linderödsåsen till kusten. På åsarna (horstarna) i sydväst och urbergshöjderna i nordöst finns många ädellövskogar, som har lång kontinuitet. På slätten finns de största förekomsterna av naturbetesmarker och rikkärr i kommunen och här finner man en mycket rik flora och fauna. Den stora variationen i naturtyper och förekomsten av kalk gör kommunen till ett mycket artrikt område. Kommunen är också mycket rik på fornlämningar från alla förhistoriska perioder. De flesta av fornlämningarna är belägna i gränstrakten mellan de olika regionerna. Byarna ligger förhållandevis tätt på slätten och är vanligtvis mycket stora. I vissa fall har modern bebyggelse vuxit upp i anslutning till dem. I mellan- och skogsbygderna är byarna mindre och på flera håll är ensamgårdar vanliga. Här finns flera välbevarade områden med äldre odlingslandskap. På flera håll är landskapet starkt präglat av godsen och den rationella drift som är knuten till dem. Kristianstads kommun har länge varit centrum för potatisodling, vilket många brännerier och stärkelsefabriker vittnar om. Centralorten Kristianstad uppfördes som en garnisonsstad, men den har därefter utvecklats till residensstad med många andra funktioner. Havsområdet i kommunen är mestadels relativt grunt, med större djup endast i sydost. I de centrala och nordliga delarna av kommunens havsyta finns sammanhängande grundområden i form av Kiviksbredan, som är en utsjöbank, och de kuperade bottarna utanför Tostebergakusten. På de grunda hård- och mjukbottarna från Åhus och norrut breder de så värdefulla ålgräsängarna och tångbältena ut sig, medan grundområdet Kiviksbredan framförallt har förutsättningar för tångvegetation. De olika växterna kompletterar varandra som viktiga primärproducenter. Såväl på djupa mjukbottnar i utsjön som på grunda hård- och mjukbottnar

finns det goda förutsättningar för djur, som till exempel musslor, snäckor, maskar, kräftdjur och ormsjärnor. Den varierade vegetationen skapar livsmiljöer för fisk. I början av 2010-talet rapporterades ganska många fiskar med sårskador och missbildningar från Hanöbukten. Havsmiljön längs södra delen av kusten karaktäriseras av en öppen kustlinje utan öar med mestadels rena sandstränder. Att kusten är så exponerad gör att sand och finare material på havsbotten ständigt flyttas om. Därför är det svårt för växtlighet att etablera sig här. I norra delen är havsmiljöerna grundare och här finns en skärgård med många små öar och skär och i det grunda vattnet finns otaliga uppstickande stenblock. Strandlinjen är flack med moränmarker och renspolade stenblock och innanför dessa ligger betade strandängar. De större öarna har tidigare betats men denna hävd har upphört. Vattenkvaliteten i Hanöbukten är måttlig enligt vattendirektivets statusklassning vilket är samma status som i de allra flesta kustvattenförekomster i Skåne.

Biologiskt särskilt värdefulla områden

Klass 1

KRI001 Julebodaån med omgivning

KRI002 Maglehems sandmarker

KRI003 Åbjär

KRI004 Friseboda

KRI005 Segesholmsån med omgivning

KRI006 Mjöans nedre del

KRI007 Hammarsjön

KRI008 Fjällmossen

KRI009 Söndre klack

KRI010 Forsakar med Lillaforsskogen

KRI011 Araslövssjön och Årummet

KRI012 Vramsån

KRI013 Maltesholm

KRI014 Lyngsjön

KRI015 Balsberget och Råbelövssjön

KRI016 Egeside våtmark

KRI017 Gropahålet

KRI018 Ivösjön

KRI019 Äspet

KRI020 Åhus sandmarker

KRI021 Ivö klack

KRI022 Immeln

KRI023 Skärgården mellan Tosteberga och Fårabäck

KRI024 Brinkahagen och Möllerödsnäs

KRI025 Nedre Helge å

KRI026 Rinkabyfältet

KRI027 Torsebro och Helge å

Klass 2

KRI028 Hörrödsåsen

KRI029 Forsakarsbäcken

KRI030 Åsums fure

KRI031 Mosslunda

KRI032 Maglehem norr

KRI033 Björshus

KRI034 Fästan

KRI035 Everöds fålad

KRI036 Dunderbäcken

KRI037 Sönnarslövs kritbrott

KRI038 Norre fålad

KRI039 Klintabäcken

KRI040 Björkerödsbäcken

KRI041 Liarumsdalen

KRI042 Linderödsåsens nordsluttning

KRI043 Boarps hed

KRI044 Ovesholm

KRI045 Uddarp

KRI046 Vä sandmarker

KRI047 Hanöbuktens kustområde

KRI048 Vittskövle driva

KRI049 Fjälkinge backe

KRI050 Kjugekull

KRI051 Äspet södra

KRI052 Ripa sandar

KRI053 Vångaberget

KRI054 Horna fure

KRI055 Raslången

KRI056 Bjära

KRI057 Bökenäset

KRI058 Everöds flygplats

KRI059 Kiviksbredan

KRI060 Bäckaskog

KRI061 Kristinetorp

KRI062 Ellebo

KRI063 Tjörning

KRI064 Lyckås

KRI065 Lövdalskärret

KRI066 Lövhall

KRI067 Grönhult

KRI001 Julebodaån med omgivning (klass 1)

Foto: Per Blomberg/Skånska bilder

Motiv till klassning

Höga biotop- och artvärden kopplade till äldre ädellövskog och sandiga gräsmarker vilket har motiverat Natura 2000-område för delar av området. I det regionala naturvårdsprogrammet från 1996 var den bredare naturvärdesbedömningen klass 2 för området, men ökad kunskap om framför allt sandmiljöernas biologiska mångfald har medfört en uppvärdering.

Beskrivning

Julebodaån rinner i en markerad dalgång och omges av alkärr, ädellövskogar och torra betesmarker. I området, som delvis nyttjas som militärt övningsfält, finns sandiga marker med mycket lång beteskontinuitet och en artrik flora och fauna. Här finner man torrängsarter som bl.a. backtimjan, tjärblomster och blåmunkar men även inslag av sandstappsvegetation med arter som grådådra, stor sandlilja och tofsäxing. Här finns också en rik insektsfauna, med bl.a. många dagfjärilsarter och sällsynta nattfjärilar som t.ex. mjölfly. Ädellövskogen hyser en rik förekomst av både svampar och lavar varav flertalet är rödlistade. Själva ån har rent, klart och kallt vatten med stora limniska värden. Det kalla vattnet tyder på att vattendraget är delvis grundvattenförsörjd. Ån har till stor del kvar sitt meandrande lopp och havsvandrande öring går upp i ån för att leka och de gruslekande arterna stensimpa och bäcknejonöga finns i ån. Bottenfaunan hyser många arter som är känsliga för föroreningar av bl.a. bäck- och nattsländearter. Den i Skåne sällsynta bäcksländan *Capnopsis schilleri* är funnen i ån och fåglar som kan ses är bl.a. Kungsfiskare, strömsutare och forsärla. I västra delen av området ligger den välbevarade vattenkvarnen Blåherremölla med anor från 1600-talet. Området gränsar till Drakamöllan i Tomelilla kommun och Ravlundafältet i Simrishamns kommun.

Biotopvärden

Mosaikartat område med flera olika värdefulla biotoper. Högst värden finns i de sandiga gräsmarkerna och i vattendraget, men även ädellövsbogen och sumpskogen är värdefulla.

Artvärden

Ett mycket stort antal naturvårdsarter och cirka 130 rödlistade arter är noterade från området sedan 1990, bl.a. 16 kärlväxter, 33 svampar, 41 ryggradslösa djur och 33 fåglar. Bland de rödlistade arterna kan nämnas stor sandlilja (EN), tofsäxing (EN), grådådra (NT), hedblomster (VU), rosa lundlav (VU), liten ädellav (EN), fatsvamp (NT), kejsarspindling (VU), dvärgjordstjärna (NT), hedblomsterstävmal (EN), glimmalmätare (NT), mjölfly (EN), porfyrlyusmott (VU), fläckig myrlejonslända (VU), bukspolsnäcka (VU), sommargylling (EN), gulspurv (NT), kungsfiskare (VU), sandödlå (VU) och ål (CR).

Ekologiska samband

Julebodaån ingår i en limnisk värdetrakt och utgör ett viktigt spridningsstråk längs ån för både limniska och trädbundna arter. Området ingår i värdetrakter för gräsmarker och sandmarker med spridningssamband till de angränsande Ravlundafältet, Drakamöllan och sandmarkerna vid Maglehem. Området ingår även i värdetrakt för ädellövsbogen i GI:s planeringsunderlag.

Förutsättningar för bevarande

Fortsatt hävd av betesmarkerna i kombination med återkommande markstörningar som skapar sandblottor vilket gynnar sandlevande organismer. Bevarande av gamla träd och död ved i skogen. Ingen negativ påverkan på vattendragets hydrologi, morfologi, vattenkvalitet eller grundvattentillförseln till ån. Nära naturlig flödesregim.

Status

- Delar av området ingår i Natura 2000-området Ravlunda Skjutfält SE0420240 (2004).
- Mindre delar i väst ingår i Natura 2000-området Møllegården SE0420157 (2004).
- Mindre delar i väst ingår i naturreservatet Møllegården (2014).
- Området är av riksintressen med geografiska bestämmelser, Kustområdet i Skåne från Örnahusen söder om Skillinge till Åhus (1987).
- Området är av riksintresse för naturvärden, Verkeån med dalgång (2000).
- Området är av riksintresse för friluftslivet, Kuststräckan Åhus-Simrishamn-Vik med Stenshuvud-Verkeån (2016).
- Julebodaån är utpekad som nationellt värdefullt vatten med avseende på fiskevärden och som regionalt särskilt värdefullt vatten med avseende på naturvärden inom miljökvalitetsmålet levande sjöar och vattendrag.
- Strandskydd längs ån (upp till 100 meter).

Referenser

- ArtDatabanken. 2022. Artportalen enligt rödlistan 2020.
- Eklöv, A. 2006. Fiskar och fiske i nio Österlenår. På uppdrag av Österlens vattenvårdsförbund.

- Ekologgruppen i Landskrona. 2018. Bottenfauna i Österlenår 2018. Österlens vattenråd.
- Hansson, S-Å & Jeppson, M. 2005. Gasteromyceter i östra Skånes sandstäppsområden - en sammanfattning av elva års inventeringsarbete. Svensk Mykologisk Tidskrift 26 (2): 61–83.
- Kristianstads kommun. 2016. Naturvårdsprogram för Kristianstads kommun - Del 3. Värdefulla naturområden 2016-2020.
- Lindström, C. 1996. Segeholmsån – Julebodaån. Österlens år – Underlagsrapport. På uppdrag av Länsstyrelsen Kristianstad.
- Länsstyrelsen Kristianstads län. 1996. Från Bjäre till Österlen – Skånska natur- och kulturmiljöer.
- Länsstyrelsen Skåne. 2014. Beslut om bildande av naturreservatet Møllegården.
- Länsstyrelsen Skåne. 2014. Fastställande av skötselplan för naturreservatet Møllegården.
- Länsstyrelsen Skåne. 2017. Beslut om utvidgning av och ändrade föreskrifter för naturreservatet Møllegården. Bilaga 3 skötselplan.
- Länsstyrelsen Skåne. 2018. Bevarandeplan för Natura 2000-området Møllegården SE0420157.
- Länsstyrelsen Skåne. 2018. Bevarandeplan för Natura 2000-området Ravlunda skjutfält SE0420240.
- Länsstyrelsen Skåne. 2022. Kartor och underlag för planeringsarbete Grön infrastruktur. Information finns på Länsstyrelsen Skånes hemsida.
- Länsstyrelsen Skåne. 2022. Kulturmiljöprogram: Olseröd-Blåherremölla-Maglehem. Information finns på Länsstyrelsen Skånes hemsida.
- Länsstyrelsen Skåne. 2022. Nationellt värdefulla och särskilt värdefulla vatten. Information finns på Länsstyrelsen Skånes hemsida.
- Molander, M. 2010. Inventering av dyngbaggar som omfattas av åtgärdsprogram i östra Skåne 2009. Länsstyrelsen Skåne.
- Naturvårdsverket. 2017. Åtgärdsprogram för sandstäpp 2015-2019.
- Olofsson, P. 2013. Fältpiplärkan i Skåne 2013. Rapport 2013:13, Länsstyrelsen Skåne.
- Olsson, K-A. m.fl. (red), 2003. Floran i Skåne. Vegetation och utflyktsmål. Lund.
- SandLife. 2015. Restaureringsplan för Natura 2000-området Møllegården, SE0420157 i Kristianstad kommun.
- VISS. 2022. Julebodaån. MS_CD: WA40614521 VISS EU_CD: SE618519-139144. VattenInformationssystem Sverige hemsida.

KRI002 Maglehems sandmarker (klass 1)

Foto: Viktor Tid/Länsstyrelsen Skåne

Motiv till klassning

Mycket höga biotop- och artvärden i de stora sandiga gräsmarkerna som har motiverat naturreservat och Natura 2000-område. I det regionala naturvårdsprogrammet från 1996 bedömdes Kumlan och Äskebjär som klass 1 och de östligaste delarna vid Möllegården som klass 2. Större delen av området var dock bedömt som klass 3 eller ingick inte alls. Kunskapen om sandmarkernas biologiska värden har ökat sedan dess vilket har medfört en uppvärdering.

Beskrivning

Väster om samhället Maglehem finns ett stort kuperat och sandigt område med många betesmarker, skogsdungar och kärr i svackorna. En stor del av området har skyddats i flera naturreservat, ett Natura 2000-område och ett biotopkyddsområde. Äskebjär, i västra delen av området, är en öppen och kuperad ljunghed med många enar i buskskiktet. Här finns ett rikkärr med väldigt rik molluskfauna, med arter som tandsnacka, kalkkärrsgrynsnäcka och den ovanliga nålsnäckan. Betesmarken har varit uppodlad i perioder i likhet med Drakamöllan, som ligger söder om kommungränsen mot Tomelilla. Ett parti i öster brukades tidigare som äng, vilket märks på förekomsten av slättergynnade arter. I söder finns branta sluttningar med en rik torrängsvegetation ned mot alsumpskogarna, som kantar Julebodaån. I florin återfinns bland annat majviva, småvänderot, tätört och orkidéer i kalkfuktängen samt sandlilja, hedblomster, backsippa, mandelblomma, blåmunkar och rödklint. Inom området finns en grusförekomst med höga geomorfologiska värden. Kumlan, i östra delen, är en kuperad och öppen sydvänd betesmark på sandig mark med sandstappsvegetation. Sandstappen har utvecklats genom långvarigt hårt bete och tillfällig odling på kalkhaltig sandmark. I området förekom så sent som på 1960-talet det ålderdomliga jordbruket med ”vandrande åkrar”, det vill säga kort

odlingsperiod och lång träda, som också betades. Området omges av barrskog i norr och sydöst och gränsar till Drakamöllan i sydväst. På vissa ställen har sandstäppen övergått i borsttåtelhed. I floran finns bl.a. tofsäxing, backtimjan, backglim, hedblomster och sandtimotej. Ett stort antal av de sällsynta och rödlistade arterna i området är kopplade till sandstäppen. Strax väster om Maglehem ligger Davids kärr som är en hagmark utan busk- och trädskikt med inslag av rikkärr. Delar av området har varit en gammal översilningsång och spår av sildiken finns fortfarande kvar. Bevattning och slåtter pågick fram till 1931 och därefter har marken brukats som betesmark. I rikkärret växer bl.a. kärrknipprot, majnycklar, slåtterblomma vildlin, majviva och kärrsälting. Kring kärret finns en fin kalkfuktäng med bl.a. jungfrulin och rödklint. Norr om Trunelän, längst norrut i området, ligger en öppen hagmark. I buskskiktet finns en del grupper av en, hagtorn, rosor och slån. Fältskiktet består av örtrik friskäng med inslag av kalkfuktäng. Bland de hävdindikerande arterna finns slåttergubbe, darrgräs, ängsstarr, loppstarr, slåtterblomma, svinrot och smörbollor. Den starkt hotade fältpiplärkan häckar ännu i området.

Biotopvärden

Öppna sandiga gräsmarker med torräng, torrhed och sandstapp. Här finns även rikkärr och alkärr samt inslag av ädellövskog.

Artvärden

Mer än 180 rödlistade arter är noterade från området sedan 1990. Ett 40-tal rödlistade arter är noterade, bl.a. dvärgjohannesört (EN), sandnörel (CR), stor ögontröst (EN), slåttergubbe (VU), stor sandlilja (EN) och sandvedel (EN). 17 rödlistade svampar har noterats, t.ex. fatsvamp (NT), stor diskroksvamp (EN), naveljordstjärna (EN) och kornig jordstjärna (EN). Ett 80-tal rödlistade ryggradslösa djur har noterats, däribland humlekortvinge (NT), slåttersandbi (VU), platt frölöpare (EN), streckhedspinnare (VU), sandsnedbandsvecklare (VU), ullörtssköldbagg (EN), fyrfläckig dyngbagg (EN), nålsnäcka (VU) och kalkkärrsgrynsnäcka (NT). I området finns också sandödlor (VU) och uttrar (NT) har noterats i ån. Ett 40-tal rödlistade fåglar har noterats och bland de häckande arterna finns fältpiplärka (EN), spillkråka (NT), mindre hackspett (NT) och sommargylling (EN).

Ekologiska samband

Området utgör kärnområdet i en större värdestrakt för sandmarker och gräsmarker och har spridningssamband i sydväst till Brösarps backar via Drakamöllan och i sydöst till Ravlundafältet. Rikkärren ligger tillsammans med rikkärren vid Lökaröd och Grönhult som ett pärlband i väst-östlig riktning mellan Maglehem-Hörröd. Området ingår även i värdestrakt för ädellövskog i GI:s planeringsunderlag. Julebodaån ingår i en limnisk värdestrakt och utgör ett viktigt spridningsstråk längs ån för både limniska och trädbundna arter.

Förutsättningar för bevarande

Fortsatt hävd genom bete med återkommande röjningar, bränning och återkommande störning av markskiktet som ger upphov till sandblottor. Ingen gödsling av betesmarken. Omrörning av de övre jordlagren är en nödvändighet för att bevara och utveckla sandstäppen i området.

Status

- I öster ingår Natura 2000-område Møllegården SE0420157 (2004).

- Området ingår i Natura 2000-område Verkeåns dalgång SE0420075 (2004).
- I öst ingår området i naturreservatet Møllegården (2014).
- I området ingår naturreservatet Kumlan (1971).
- Stora delar av området i norr ingår i naturreservatet Maglehem (2015).
- I väst ingår naturreservatet Lillehem (2015).
- I norr ingår biotopskyddsområdet Äskerödsjärret (2012).
- Området är av riksintressen med geografiska bestämmelser, Kustområdet i Skåne från Örnahusen söder om Skillinge till Åhus (1987).
- Området är av riksintresse för naturvården, Verkeån med dalgång (2000).
- Området är av riksintresse för friluftslivet, Kuststräckan Åhus-Simrishamn-Vik med Stenshuvud-Verkeån (2016).
- Strandskydd längs vattendragen (upp till 100 meter).

Referenser

- ArtDatabanken. 2022. Artportalen enligt rödlistan 2020.
- Bager, H & Persson, A. 2009. Skånes rikkärr. Rapport 2009:41, Länsstyrelsen Skåne.
- Eklöv, A. 2006. Fiskar och fiske i nio Österlenår. På uppdrag av Österlens vattenvårdsförbund.
- Ekologgruppen i Landskrona. 2018. Bottenfauna i Österlenår 2018. Österlens vattenråd.
- Hansson, S-Å & Jeppson, M. 2005. Gasteromyceter i östra Skånes sandstäppsområden - en sammanfattning av elva års inventeringsarbete. Svensk Mykologisk Tidskrift 26 (2): 61–83.
- Kristianstads kommun. 2016. Naturvårdsprogram för Kristianstads kommun - Del 3. Värdefulla naturområden 2016-2020.
- Lindström, C. 1996. Segeholmsån – Julebodaån. Österlens år – Underlagsrapport. På uppdrag av Länsstyrelsen Kristianstad.
- Ljungberg, H. 1999. Skalbaggar och andra insekter på sandstäppslokaler i östra Skåne. Länsstyrelsen Skåne.
- Länsstyrelsen Kristianstads län. 1996. Från Bjäre till Österlen – Skånska natur- och kulturmiljöer.
- Länsstyrelsen Skåne. 2005. Bevarandeplan för Natura 2000-område Verkeåns dalgång SE0420075.
- Länsstyrelsen Skåne. 2012. Beslut om utvidgning av och ändrade föreskrifter för naturreservatet Kumlan.
- Länsstyrelsen Skåne. 2012. Bildande av biotopskyddsområde av Äskerödsjärret.
- Länsstyrelsen Skåne. 2012. Fastställande av skötselplan för naturreservatet Kumlan.
- Länsstyrelsen Skåne. 2014. Beslut om bildande av naturreservatet Møllegården.
- Länsstyrelsen Skåne. 2014. Fastställande av skötselplan för naturreservatet Møllegården.

- Länsstyrelsen Skåne. 2015. Beslut om bildande av naturreservatet Lillehem.
- Länsstyrelsen Skåne. 2015. Beslut om bildande av naturreservatet Maglehem. Bilaga 4 skötselplan.
- Länsstyrelsen Skåne. 2015. Skötselplan och förvaltning av naturreservatet Lillehem.
- Länsstyrelsen Skåne. 2016. Beslut om utvidgning av och ändrat undantag från föreskrift för naturreservatet Maglehem. Bilaga 4 skötselplan.
- Länsstyrelsen Skåne. 2017. Beslut om utvidgning av och ändrade föreskrifter för naturreservatet Møllegården. Bilaga 3 skötselplan.
- Länsstyrelsen Skåne. 2018. Bevarandeplan för Natura 2000-området Møllegården SE0420157.
- Länsstyrelsen Skåne. 2022. Kartor och underlag för planeringsarbete Grön infrastruktur. Information finns på Länsstyrelsen Skånes hemsida.
- Länsstyrelsen Skåne. 2022. Kulturmiljöprogram: Drakamöllan-Äskebjär-Kumlan. Information finns på Länsstyrelsen Skånes hemsida.
- Länsstyrelsen Skåne. 2022. Kulturmiljöprogram: Olseröd-Blåherremölla-Maglehem. Information finns på Länsstyrelsen Skånes hemsida.
- Molander, M. 2010. Inventering av dyngbaggar som omfattas av åtgärdsprogram i östra Skåne 2009. Länsstyrelsen Skåne.
- Nilsson, J E. 2011. Drakamöllan i forna tider och på nära håll.
- Olofsson, P. 2013. Fältpiplärkan i Skåne 2013. Rapport 2013:13, Länsstyrelsen Skåne.
- Olsson, K-A. m.fl. (red). 2003. Floran i Skåne. Vegetation och utflyktsmål. Lund.
- SandLife. 2015. Restaureringsplan för Natura 2000-området Møllegården, SE0420157 i Kristianstad kommun.
- VISS. 2022. Julebodaån. MS_CD: WA40614521 VISS EU_CD: SE618519-139144. VattenInformationsSystem Sverige hemsida.

KRI003 Åbjär (klass 1)

Foto: Mona Persson/Länsstyrelsen Skåne

Motiv till klassning

Höga art- och biotopvärden knutna till det naturligt meandrande vattendraget, ädellövskogen och bäckravinen som har motiverat Natura 2000-område och naturreservat. Området bedömdes som klass 1 även i det regionala naturvårdsprogrammet från 1996.

Mjöån är utpekad som nationellt särskilt värdefullt vatten med avseende på naturvärden inom miljö kvalitetsmålet levande sjöar och vattendrag.

Beskrivning

I Mjöån, mellan Huaröd och Östra Sönnarslöv finns en närmare tre km lång och på sina ställen djupt nedskuren bäckravin som är bevuxen med ädellövskog. Naturvärdena är störst i åns övre del, d.v.s. i den södra delen av området. Här går berget i dagen i sidorna med blockrika baser. Bokskog dominerar, men inslaget av andra ädla lövträd som ask, avenbok, lind, klibbal och alm är stort. Skogen innehåller en stor mängd gamla träd, högstubbar och lågor som bidrar till områdets naturskogskänsla. Artrikedomen är mycket stor med många hotade arter. Bland kärleväxterna kan nämnas strutbräken, kambräken, kransrams, skogssvingel, långsvingel, vippärt och stor häxört. Några hotade storsvampar i området är fjällsopp, fläckticka och borstskölding. Området är mycket rikt på mossor och lavar och här finns en rad hotade arter. På stenar och lodytor längs ån finner man mossor som stenporella, stor bandmossa, forsmossa och dunmossa och på träden växer bokfjädermossa, trädporella och platt fjädermossa. På flera av träden kan man hitta lavar som bokvårtlav, havstulpanlav och stor knopplav, men även hotade arter som rosa lundlav och ädelkronlav. Området har även en väldigt rik molluskfauna. Mjöån hyser mycket höga naturvärden och detta är kanske den finaste delen (för en närmare beskrivning av Mjöån se KRI006 Mjöåns nedre del).

Biotopvärden

Äldre ädellövskog med förekomst av död ved och flerskiktade partier. Bäckravinen erbjuder speciella klimatförutsättningar för en rik kryptogamflora. Mjöån är ett värdefullt vattendrag som är naturligt ringlande i större delen av sitt lopp.

Artvärden

Ett 50-tal rödlistade arter är noterade från området sedan 1990, bland annat liten blekspik (VU), rosa lundlav (VU), savlundlav (EN), liten ädellav (EN), ädelkronlav (VU), blek kraterlav (VU), röd pysslinglav (VU), fjällig spindling (VU), fläckfingersvamp (VU), röd ögonknäppare (EN), flodkräfta (CR), bukspolsnäcka (VU) och sandödlå (VU).

Ekologiska samband

Området ingår i värdestrakt för ädellövskog i GI:s planeringsunderlag och har spridningssamband med ädellövskogarna på Linderödsåsens norra sluttningszon. Söndre å/Mjöån ingår i limnisk värdestrakt och är spridningslänk till Helge å.

Förutsättningar för bevarande

Hela ravinen med de närmaste delarna av intilliggande bokskogar bör lämnas för fri utveckling. Spridningsvägar till angränsande ädellövskogsområden är viktiga att bevara och återskapa. Äldre träd och död ved bör bevaras i hela området och ingen negativ påverkan på hydrologi, morfologi eller vattenkvalitet.

Status

- I området ingår Natura 2000-området Mjöåns dalgång SE0420204 (2004).
- I området ingår naturreservatet Åbjär (2012).
- Hela området är av riksintresse för naturvården, Linderödsåsens nordsluttning (2000).
- Hela området ingår i biosfärområdet Kristianstads Vattenrike.
- Mjöån är utpekad som nationellt särskilt värdefullt vatten med avseende på naturvården inom miljö kvalitetsmålet levande sjöar och vattendrag.
- Strandskydd längs ån (upp till 300 meter)

Referenser

- Almlöf, K. 2008. Biotopkartering av Mjöån 2008 - Naturvården och behov av restaureringsåtgärder i ett biflöde till Helge å. Rapport 2008:51, Länsstyrelsen Skåne.
- ArtDatabanken. 2022. Artportalen enligt rödlistan 2020.
- Helldén, G & Gärdsborn, K. 2016. Bottenfauna i Mjöån och Forsakarsbäcken.
- Kristianstads kommun. 2016. Naturvårdsprogram för Kristianstads kommun - Del 3. Värdefulla naturområden 2016-2020.
- Länsstyrelsen Kristianstads län. 1996. Från Bjäre till Österlen – Skånska natur- och kulturmiljöer.
- Länsstyrelsen Skåne. 2012. Bildande av naturreservatet Åbjär.
- Länsstyrelsen Skåne. 2012. Fastställelse av skötselplan för naturreservatet Åbjär.

- Länsstyrelsen Skåne. 2016. Bevarandeplan för Natura 2000-område Mjöåns dalgång SE0420204.
- Länsstyrelsen Skåne. 2022. Kartor och underlag för planeringsarbete Grön infrastruktur. Information finns på Länsstyrelsen Skånes hemsida.
- Länsstyrelsen Skåne. 2022. Kulturmiljöprogram: Maltesholm-Ö Sönnarslöv-Gräsmaborrestad. Information finns på Länsstyrelsen Skånes hemsida.
- Länsstyrelsen Skåne. 2022. Nationellt värdefulla och särskilt värdefulla vatten. Information finns på Länsstyrelsen Skånes hemsida.
- Möllerström, N. 2013. Sammanställning av elfisken i Vattenriket. Rapport 2013:08, Biosfärkontoret Kristianstads Vattenrike.
- Svensson, M & Ekström, L. 2006. Musselinventering i några skånska vattendrag 2005 – med särskild fokus på tjockskalig målarmussla (*Unio crassus*).
- VISS. 2022. Mjöån. MS_CD: WA87382314 VISS EU_CD: SE619628-138871. VattenInformationssystem Sverige hemsida.

KRI004 Friseboda (klass 1)

Foto: Johan Johnmark/Länsstyrelsen Skåne

Motiv till klassning

Höga biotop- och artvärden i de sandiga markerna längs kusten har motiverat bildande av Natura 2000-område och naturreservat. I det regionala naturvårdsprogrammet från 1996 var den bredare naturvärdesbedömningen klass 2, men ökad kunskap om sandmarkernas biologiska värden har medfört en uppvärdering.

Beskrivning

Hela kusten, från kommungränsen mot Simrishamn till Nyehusen, kantas av sanddyner, som till stor del har uppstått genom människans påverkan på landskapet. Från 1500-talet och framåt började den ursprungliga skogen att försvinna och på 1700- och 1800-talen planterades tall på de sandiga markerna för att förhindra en alltmer tilltagande sandflykt. Den planterade skogen och de öppna dynområdena har en speciell och skyddsvärd flora och fauna - även inom bebyggda områden. Under senare år har tallskogen glesats ut för att gynna de arter som är beroende av tillgång till solbelysta sandmarker. Strandzonen karakteriseras av aktiva strandprocesser där sanddynerna rör på sig. Några öppna partier med en särpräglad flora och fauna finns ännu kvar. Lavar och mossor bildar heltäckande fältskikt på den sandiga marken. Inom området finns också flera sällsynta fjärilar, som smaragdgrön lundmätare, mjölfly och sandängsfly. Friseboda är ett populärt strövområde som förvaltas av Stiftelsen Skånska Landskap. I området finns flera välbesökta badplatser.

Biotopvärden

Sanddyner med tallskog, öppna sandhedar och sandblottor. Sandstrand längs lusten.

Artvärden

Drygt 170 rödlistade arter har noterats i området sedan 1990, bland dessa finns ett 20-tal kärlväxter, ett 10-tal svampar, 60 insekter, ett 80-tal fåglar och ett däggdjur. Bland de rödlistade arterna finns kärlväxterna stor sandlilja (EN), tofsäxing (EN), ryl (EN), martorn (VU) och sandnejlika (VU), svamparna säckjordstjärna (EN) och liten fatsvamp (VU), insekterna mörk dynggrässkinnbagge (EN), havsmurarbi (EN), sandgeting (EN), hedpärlmorfjäril (VU), vitaktig strimmätare (EN) och smaragdgrön lundmätare (EN) samt spindeln klittvargspindel (CR). Bland de häckande fåglarna kan nämnas buskskvätta (NT), svartvit flugsnappare (NT) och fältpiplärka (EN).

Ekologiska samband

Området ingår i värdestrakt för sandmarker i GI:s planeringsunderlag och har viktiga spridningssamband norrut längs kusten. I området mynnar Segeholmsån som ingår i en limnisk värdestrakt.

Förutsättningar för bevarande

Ingen ytterligare bebyggelse bör tillåtas i kustområdet. Naturvårdsanpassat skogsbruk med fri utveckling av vissa delar och röjning av igenväxningsvegetation i andra. Inga ingrepp som påverkar stranden eller dynerna. Återkommande störningar av markskiktet som skapar sandblottor.

Status

- I området ingår Natura 2000-området Friseboda SE0420136 (2004).
- I området ingår naturreservatet Friseboda (1976).
- Området ingår i landskapsbildsskyddsområdet Östersjöns kust Kristianstad (1974).
- Hela området är av riksintresse för naturvården, Kusten Åhus-Juleboda (2000).
- I norr ingår området i biosfärområdet Kristianstads Vattenrike.

- Hela området är av riksintressen med geografiska bestämmelser, Kustområdet i Skåne från Örnahusen söder om Skillinge till Åhus (1987).
- Hela området är av riksintresse för friluftslivet, Kuststräckan Åhus-Simrishamn-Vik med Stenshuvud-Verkeån (2016).
- Strandskydd längs strandlinjen (upp till 300 meter).

Referenser

- ArtDatabanken. 2022. Artportalen enligt rödlistan 2020.
- Bjäre, A. 2015. Effekter på växters diversitet och införande av sandblottor i sanddyner. Lunds universitet.
- Eklöv, A. 2006. Fiskar och fiske i nio Österlenår. På uppdrag av Österlens vattenvårdsförbund.
- Ekologgruppen i Landskrona. 2018. Bottenfauna i Österlenår 2018. Österlens vattenråd.
- Isacsson, G. 2006. Jättepraktbagge i Skåne - lägesrapport 2004-2005. Länsstyrelsen Skåne.
- Johansson, N. 2017. Skyddsvärda insekter vid Nyehusen - Fördjupad inventering 2016. Biosfärkontoret Kristianstads Vattenrike.
- Kristianstads kommun. 2016. Naturvårdsprogram för Kristianstads kommun - Del 3. Värdefulla naturområden 2016-2020.
- Länsstyrelsen Kristianstads län. 1976. Beslut om bildande av naturreservat Friseboda.
- Länsstyrelsen Kristianstads län. 1996. Från Bjäre till Österlen – Skånska natur- och kulturmiljöer.
- Länsstyrelsen Skåne. 2011. Fastställande av skötselplan för naturreservatet Friseboda.
- Länsstyrelsen Skåne. 2013. Beslut om utvidgning av och ändrade föreskrifter för naturreservatet Friseboda.
- Länsstyrelsen Skåne. 2013. Fastställande av skötselplan för naturreservatet Friseboda.
- Länsstyrelsen Skåne. 2016. Bevarandeplan för Natura 2000-område Friseboda SE0420136.
- Länsstyrelsen Skåne. 2022. Kartor och underlag för planeringsarbete Grön infrastruktur. Information finns på Länsstyrelsen Skånes hemsida.
- Länsstyrelsen Skåne. 2022. Kulturmiljöprogram: Olseröd-Blåherremölla-Maglehem. Information finns på Länsstyrelsen Skånes hemsida.
- Olofsson, P. 2013. Fältpiplärkan i Skåne 2013. Rapport 2013:13, Länsstyrelsen Skåne.
- VISS. 2022. Segesholmsån . MS_CD: WA66089731 VISS EU_CD: SE618809-139117 . VattenInformationssystem Sverige hemsida.

KRI005 Segesholmsån med omgivning (klass 1)

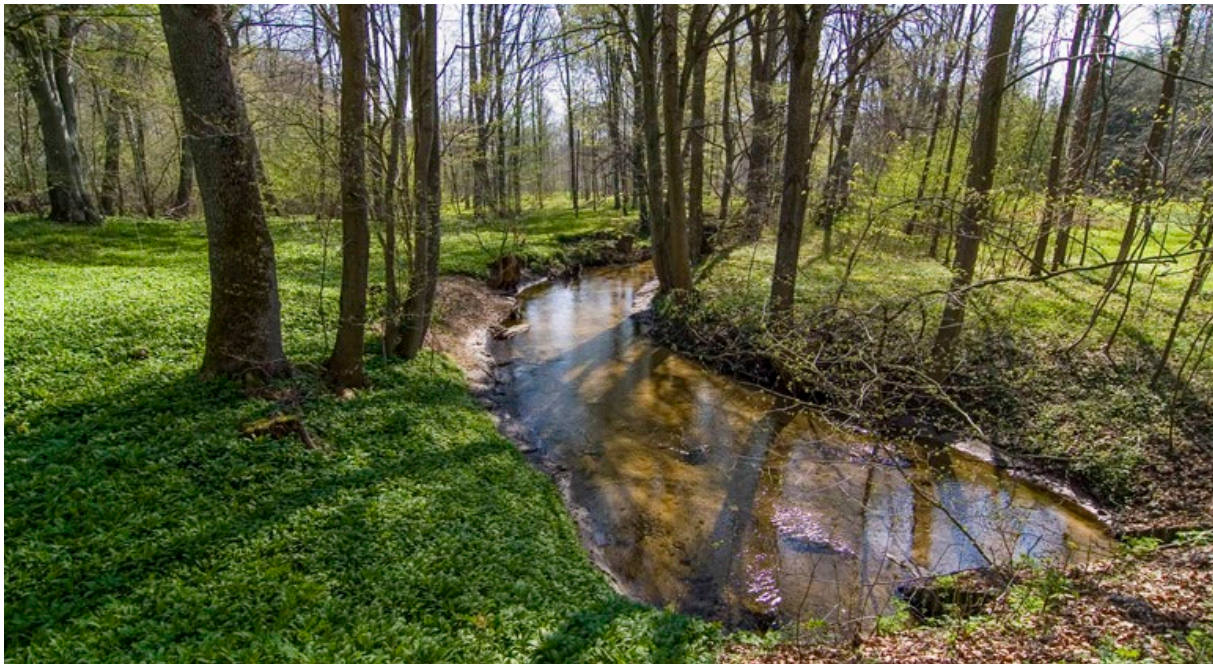

Foto: Per Blomberg/Skånska bilder

Motiv till klassning

Höga biotop- och artvärden i dalgång som framför allt hyser en rik svampflora och som har motiverat biotopskyddsområde. Segesholmsån är ett med skånska mått ovanligt rent vattendrag med en mycket rik limnisk fauna. Ett mindre område längs ån var bedömt som klass 1 i det regionala naturvårdsprogrammet från 1996 medan övriga delar av ådalen var klass 3.

Beskrivning

Från Linderödsåsens norra sluttning faller Segesholmsån ganska snabbt ned mot slätten. Ån visar en relativt liten påverkan från föroreningar och näringsbelastning. Vattnet är relativt kallt året om, viket tyder på grundvattentillförsel. Bottenfaunasamhället i ån utgörs av många arter, både sådana som är känsliga för och andra som är toleranta mot närings- och föroreningspåverkan. Havsöring dominerar i nedre delen av ån och tar sig ända upp till dämnet i Trollemölla för att leka. I övrigt förekommer stationär öring, bäcknejonöga och ål i vattendraget. Omkring ån kan ibland kungsfiskare och försärla ses. Framförallt är det omgivningarna som är värdefulla med lång skoglig kontinuitet, vilket visar sig i den rika svampfloran. På sydsidan av Segesholmsån vid Herremöllan finns en 10–20 meter hög bokskogklädd brant på ådalgången. Marken är kalkrik och sandig på sluttningarna och mer mullrik i dalbotten, där alskog och öppen fuktäng dominerar. I dalbotten finns även en granplantering. Bokskogsbranten har lång kontinuitet med många tickbemängda träd, högstubbar och lågor. Fältskiktet är rikt i de nedre delarna med bl.a. nässelklocka, tandrot, trolldruva, vårärt, mellanhäxört och strutbräken. Svampfloran är mycket rik med många hotade arter, bland annat igelkottstaggsvamp, almrostöra och vinfjällskivling. Även lavfloran är artrik och visar på lång skoglig kontinuitet.

Biotopvärden

Äldre ädellövskog med riklig förekomst av död ved. Vattendrag med måttlig ekologisk status och artrik limnisk fauna.

Artvärden

Drygt 110 rödlistade arter är noterade i området sedan 1990, varav 59 arter är svampar. Bland de många rödlistade svamparna finns t.ex. igelkottstaggsvamp (CR), koralltaggsvamp (NT), almrostöra (EN), kalkfjällskivling (EN), mörk spärrfjällskivling (EN), vinfjällskivling (EN), bokspindling (NT) och skivsopp (EN). Bland kärlväxterna finns arter som skogsveronika (NT), desmeknopp (NT), stor bockrot (EN) och lundäxing (EN). Rödlistade lavar i området är t.ex. bokvårtlav (NT), fläderlundlav (VU) och liten ädellav (EN). De rödlistade mossorna parkhättemossa (NT) och skånsk sprötmossa (VU) har också noterats i området. Bland de rödlistade insekterna kan nämnas bokvedvivel (NT), aspögonbagge (NT), vattenmyrlejonslända (NT) och nattsländan *Odontocerum albicorne* (NT). Utter (NT) har noterats i vattendraget. Till de rödlistade fåglarna i området hör bl.a. kungsfiskare (VU), mindre hackspett (NT) och duvhök (NT).

Ekologiska samband

Segesholmsån ingår i en limnisk värdestrakt och är ett viktigt spridningsstråk för arter att sprida sig i landskapet både i och längs ån. Området ingår även i värdestrakt för ädellövskog och har spridningssamband till andra ädellövskogar på Linderödsåsens norra sluttning.

Förutsättningar för bevarande

Naturskogspartiet och sumpskogarna lämnas för fri utveckling. Naturvårdsanpassat skogsbruk på sluttningarna kring ån och bevarande av gamla träd och död ved. Betesmarkerna är i behov av röjning och intensifierad hävd utan gödsling. Ingen täktverksamhet inom. Ingen negativ påverkan på vattenkvaliteten eller grundvattentillförseln i ån. Nära naturlig flödesregim.

Status

- I området finns ett skogligt biotopskyddsområde, 1996:162.
- Segesholmsån är utpekad som regionalt särskilt värdefullt vatten.
- Strandskydd längs ån (upp till 100 meter)

Referenser

- ArtDatabanken. 2022. Artportalen enligt rödlistan 2020.
- Eklöv, A. 2006. Fiskar och fiske i nio Österlenår. På uppdrag av Österlens vattenvårdsförbund.
- Ekologgruppen i Landskrona. 2018. Bottenfauna i Österlenår 2018. Österlens vattenråd.
- Kristianstads kommun. 2016. Naturvårdsprogram för Kristianstads kommun - Del 3. Värdefulla naturområden 2016-2020.
- Länsstyrelsen Kristianstads län. 1996. Från Bjäre till Österlen – Skånska natur- och kulturmiljöer.

- Länsstyrelsen Skåne. 2022. Kartor och underlag för planeringsarbete Grön infrastruktur. Information finns på Länsstyrelsen Skånes hemsida.
- Länsstyrelsen Skåne. 2022. Kulturmiljöprogram: Vittskövle. Information finns på Länsstyrelsen Skånes hemsida.
- VISS. 2022. Segesholmsån . MS_CD: WA66089731 VISS EU_CD: SE618809-139117 . VattenInformationsSystem Sverige hemsida.

KRI006 Mjöåns nedre del (klass 1)

Sveriges nationalblomma – liten blåklocka. Foto: Josefin Persson / Länsstyrelsen Skåne

Motiv till klassning

Höga art- och biotopvärden i det naturligt ringlande vattendraget och omgivande marker. Mjöån är utpekad som nationellt särskilt värdefullt vatten. Området bedömdes som klass 2 i det regionala naturvårdsprogrammet från 1996.

Beskrivning

Mjöån har sin upprinnelse i källflöden från Fjällmossen uppe på Linderödsåsen. Trots att vattendraget är näringsbelastat hör det till skånes renaste och hyser en mycket rik och varierad bottenfauna. Mjöån rinner till en början genom skogs- och jordbruksbygd för att sedan rinna brant genom en skogklädd ravin på Linderödsåsens nordostsluttning. Därefter ringlar Mjöån sig vidare genom ett flackt jordbruksdominerat landskap innan ån sammanflödar med Helge å. Mjöån har fått bibehålla det mesta av sitt ringlande lopp från källa till sammanflöde. Så mycket som 3/4-delar av Mjöåns huvudfåra är fortfarande naturlig eller endast försiktigt rensad trots förekomsten av dikningsföretag, vilket är mycket positivt ur vattensynpunkt. Här förekommer bland annat nyckelbiotoper i form av fina, blocksträckor, kvillområden och vattenanknutna

kulturmiljöer. Mjöån hyser mycket höga naturvärden och ett stort antal intressanta arter. Här förekommer bl.a. kungsfiskare och den starkt hotade arten tjockskalig målarmussla. Beståndet av tjockskalig målarmussla är mycket svagt och på utdöende i ån. Endast några äldre individer har påträffats från mynningen och så långt upp som vid Gräsma. Undervattensväxten jättemöja finns i Mjöån som tillsammans med Vramsån utgör artens enda lokaler i Norden. Havsöring går upp och leker i vattendraget. Andra fiskarter som förekommer i ån är bl.a. bäcknejonöga och ål. Utter kan ses uppehålla sig vid ån. Mjöån kantas på sträckan av både ädellövskog, sumpskog, granplanteringar och öppna gräsmarker.

Biotopvärden

Värdefullt vattendrag som är naturligt ringlande i större delen av sitt lopp med varierande biotoper i både skogs- och jordbrukslandskapet.

Artvärden

Ett 40-tal rödlistade arter har noterats i och längs Mjöåns nedre del sedan 1990. Bland de rödlistade kärlväxterna finns desmeknopp (NT), luktvädd (VU), småvänderot (VU) och jättemöja (VU). Exempel på rödlistade insekter är bl.a. heddyngbagge (NT), hornslamlända (VU), dagsländan *Rhithrogena germanica* (NT) och nattsländan *Ecclisopteryx dalecarlica* (NT). De rödlistade fiskarna lake (VU) och ål (CR) har noterats i vattendraget, liksom tjockskalig målarmussla (EN) och utter (NT). Till fågelfaunan hör bl.a. kungsfiskare (VU), spillkråka (NT) och entita (NT).

Ekologiska samband

Mjöån ingår i en limnisk värdestrakt och är ett spridningsstråk för arter både i och längs vattendraget. Området ingår även i värdestrakt för gräsmarker i GI:s planeringsunderlag.

Förutsättningar för bevarande

Bevarande av äldre träd och död ved både på land och i vattendraget, fortsatt beteshävd utan gödselpåverkan och ingen negativ påverkan på hydrologi, morfologi eller vattenkvalitet.

Status

- Mjöån är av riksintresse för naturvården (2000).
- Vid Everöd/Lyngby ingår delar av området i vattenskyddsområdet Lyngby 18:16, 18:26 (1980).
- Strandskydd längs ån (upp till 100 meter).
- Hela området ingår i biosfärområdet Kristianstads Vattenrike.
- Mjöån är utpekad som nationellt särskilt värdefullt vatten både med avseende på naturvärden och fiskevärden (upp till Huaröd) inom miljökvalitetsmålet levande sjöar och vattendrag.

Referenser

- Almlöf, K. 2008. Biotopkartering av Mjöån 2008 - Naturvärden och behov av restaureringsåtgärder i ett biflöde till Helge å. Rapport 2008:51, Länsstyrelsen Skåne.
- ArtDatabanken. 2022. Artportalen enligt rödlistan 2020.

- Helldén, G & Gärdsborn, K. 2016. Bottenfauna i Mjöån och Forsakarsbäcken.
- Kristianstads kommun. 2016. Naturvårdsprogram för Kristianstads kommun - Del 3. Värdefulla naturområden 2016-2020.
- Länsstyrelsen Kristianstads län. 1996. Från Bjäre till Österlen – Skånska natur- och kulturmiljöer.
- Länsstyrelsen Skåne. 2022. Kartor och underlag för planeringsarbete Grön infrastruktur. Information finns på Länsstyrelsen Skånes hemsida.
- Länsstyrelsen Skåne. 2022. Kulturmiljöprogram: Everöd-Lyngby. Information finns på Länsstyrelsen Skånes hemsida.
- Länsstyrelsen Skåne. 2022. Nationellt värdefulla och särskilt värdefulla vatten. Information finns på Länsstyrelsen Skånes hemsida.
- Möllerström, N. 2013. Sammanställning av elfisken i Vattenriket. Rapport 2013:08, Biosfärkontoret Kristianstads Vattenrike.
- Naturvårdsverket. 2005. Åtgärdsprogram för bevarande av jättemöja (*Ranunculus fluitans*). Rapport 5501.
- Svensson, M & Ekström, L. 2006. Musselinventering i några skånska vattendrag 2005 – med särskild fokus på tjockskalig målarmussla (*Unio crassus*).
- VISS. 2022. Mjöån. MS_CD: WA87382314 VISS EU_CD: SE619628-138871. VattenInformationsSystem Sverige hemsida.

KRI007 Hammarsjön (klass 1)

Foto: Alex Regnér/Länsstyrelsen Skåne

Motiv till klassning

Stor slättsjö i våtmarksområde av internationell betydelse och med ett mycket rikt fågelliv. Strandängarna kring sjön har betats och slåtrats under lång tid. Även i det regionala naturvårdsprogrammet från 1996 var bedömningen klass 1. Helge å är utpekad som nationellt särskilt värdefullt vatten.

Beskrivning

Hammarsjön som är en grund slättsjö är den största sjön i Helgeåsystemet. Vattenytan varierar normalt mellan -0,1 och +1,5 meter över havet, vilket medför att saltvatten ibland kan tränga in i sjön vid högvatten i havet. Sjön ingår i CW-listan (Ramsarkonventionen), som är en förteckning över de mest skyddsvärda våtmarkerna i Europa och Nordafrika. Sjösystemet har inte utsatts för något direkt sjösänkingsföretag. Då Helge å bröt sig ett nytt utlopp i havet vid Gropahålet år 1775, sänktes emellertid vattennivån ända upp till Torsebro.

Sjön och dess omgivning har en mycket variationsrik fågelfauna och cirka 215 arter har påträffats här. Under inventeringen för svensk fågelatlas observerades några av de högsta antalen häckande arter i Skåne kring Hammarsjön. Totalt häckar här cirka 110 arter, varav brushane, rödspov, sydlig kärrensna, svarttärna och rördrom tillhör de mer exklusiva inslagen. Arter som flodsångare, vassångare och rosenfink är årsvis. Pungmes har en av sina få häckningslokaler i landet i området. Vintertid finns här både havsörn och kungsörn. Höst och vår rastar stora flockar gäss, änder och svanar i området. Särskilt viktiga rast- och häckningslokaler för våtmarksfåglarna är de angränsande Håslövs ängar, Norra Åsums ängar, Hovby ängar och Rinkaby ängar. Dessa består av slätterängar och betesmarker, som regelbundet översvämmas vid högvatten. Vid Norra Åsum, Hovby och Rinkaby finns rikkärr och kalkfuktängar, som har en mycket rik flora. Nära Hovby ligger en öppen hagmark utan trädskikt och med enstaka lövuppslag i buskskiktet. Den sydligaste delen är en kalkfuktäng. I övriga delar finns en ganska artrik fuktängsvegetation. Här förekommer indikatorarter för slätter som darrgräs, gökblomster och slätterblomma samt kärrensälting och tuvig tuvtåtel, som indikerar betesdrift. I området bedrivs idag både bete och slätter. Andra arter som återfinns här är ögontröst, vildlin, kärrenspara, krypvide och höskallra. Våtmarkerna hävdas idag i huvudsak utan handelsgödsel, men floran bär spår av naturlig gödsling från översvämningarna.

Biotopvärden

Omfattande strandängar som både betas och slåtrats, våtmarker med vass och buskvegetation, strandskogar och öppen sjö med flytbladsvegetation och undervattensvegetation.

Artvärden

Totalt har över 170 rödlistade arter noterats i området sedan 1990, däribland ett 50-tal kärleväxter, fyra svampar, två kransalger, ett 20-tal insekter, fyra mollusker, ett 100-tal fåglar, ett groddjur, två däggdjur och en fisk. Av de hotade arterna kan nämnas kärleväxterna strandviol (VU), gullstånds (VU) och saltmaskros (CR), kransalgerna vårslinke (EN) och stjärnslinke (VU), snäckan större agatsnäcka (EN), fåglarna rördrom (NT), småfläckig sumphöna (VU), storspov (VU), rödspov (EN), pungmes (CR), vassångare (VU), groddjuret strandpadda (NT), däggdjuren utter (NT), nordfladdermus (NT), brunlångöra (NT) och fisken mal (NT).

Ekologiska samband

Helge å och Hammarsjön utgör limnisk värdestrakt och är viktiga spridningslänkar. Området ingår i värdestrakt för våtmarker med spridningssamband till bl.a. Araslövssjön i norr och Egeside i söder. Området ingår även i värdestrakter för gräsmarker, sandmarker och sumpskog i GI:s planeringsunderlag.

Förutsättningar för bevarande

Fortsatt och intensifierad hävd av strandängarna. Röjning av igenväxningsvegetation vid behov. Inga ingrepp i vattenmiljön. Fri utveckling av sumpskogarna.

Status

- I området ingår Natura 2000-området Hammarsjön SE0420309 (2004).
- I området ingår Natura 2000-området Hammarsjöområdet SE0420145 (1996).
- I området ingår delar av Natura 2000-området Helge å SE0420307 (2004).
- I väst ingår Natura 2000-området Björkhäll SE0420256 (2004).
- I väst ingår Natura 2000-området Gamlegården SE0420255 (2004).
- I väst ingår Natura 2000-området Åsumallet SE0420254 (2004).
- I öst ingår Natura 2000-området Håslöv SE0420257 (2004).
- I öst ingår Natura 2000-området Hercules SE0420258 (2004).
- I söder ingår naturreservatet Horna sjömark (2011).
- I sydväst ingår naturreservatet Hoby ängar (2007).
- I nordväst ingår naturreservatet Åsums ängar och Åsumallet (2011).
- I området ingår naturreservatet Håslövs ängar (1967) där det råder tillträdesförbud under hela året för stora delar av området.
- I öst ingår naturreservatet Hercules (1999).
- I öst ingår naturreservatet Rinkaby och Horna ängar (2002).
- Hela området ingår i Ramsarområdet Helge å (1974).
- Hela området är av riksintresse för naturvärden, Helgeåns nedre lopp med Araslövssjön och Hammarsjön (2000).
- Hela området ingår i biosfärområdet Kristianstads Vattenrike.
- Hela området är av riksintresse för friluftslivet, Araslövssjön-Hammarsjön-Helge å (2017).
- Delar av kärren vid Hammarsjöns västra strand ingår i myrskyddsplanen (2007).
- Helge å är utpekad som nationellt särskilt värdefullt vatten med avseende på naturvärden inom miljö kvalitetsmålet levande sjöar och vattendrag.
- Strandskydd runt sjön (upp till 300 meter).

Referenser

- ArtDatabanken. 2022. Artportalen enligt rödlistan 2020.
- Bager, H & Persson, A. 2009. Skånes rikkärr. Rapport 2009:41, Länsstyrelsen Skåne.

- Cronert, H. 2012. Strandängsfåglar längs nedre Helgeån i Kristianstads Vattenrike 2012 – kort rapport. Spoven.
- Dahl, J. 2011. Provfiske i Hammarsjön & Araslövssjön 2010. Rapport: 2011:02, Biosfärkontoret Kristianstads Vattenrike och Länsstyrelsen Skåne.
- Jezek, H. 2018. Malprovfiske i Helgeå 2017. Rapport: 2018:03, Biosfärkontoret Kristianstads Vattenrike.
- Kristianstads kommun. 2016. Naturvårdsprogram för Kristianstads kommun - Del 3. Värdefulla naturområden 2016-2020.
- Länsstyrelsen Kristianstads län. 1967. Beslut om bildande av naturreservatet Håslövs ängar.
- Länsstyrelsen Kristianstads län. 1996. Från Bjäre till Österlen – Skånska natur- och kulturmiljöer.
- Länsstyrelsen Skåne. 1999. Beslut om bildande av naturreservatet Hercules.
- Länsstyrelsen Skåne. 1999. Fastställelse av skötselplan för naturreservatet Hercules.
- Länsstyrelsen Skåne. 2002. Bildande av naturreservatet Rinkaby och Horna ängar.
- Länsstyrelsen Skåne. 2002. Fastställelse av skötselplan för naturreservatet Rinkaby och Horna ängar.
- Länsstyrelsen Skåne. 2006. Fastställande av skötselplan för naturreservatet Håslövs ängar.
- Länsstyrelsen Skåne. 2007. Bildande av naturreservatet Hovby ängar.
- Länsstyrelsen Skåne. 2007. Fastställelse av skötselplan för naturreservatet Hovby ängar.
- Länsstyrelsen Skåne. 2011. Bildande av naturreservatet Horna sjömark.
- Länsstyrelsen Skåne. 2011. Bildande av naturreservatet Åsums ängar och Åsumallet.
- Länsstyrelsen Skåne. 2011. Fastställande av skötselplan för naturreservatet Horna sjömark.
- Länsstyrelsen Skåne. 2011. Fastställelse av skötselplan för Åsums ängar och Åsumallet.
- Länsstyrelsen Skåne. 2016. Bevarandeplan för Natura 2000-område Hammarsjöområdet SE0420145.
- Länsstyrelsen Skåne. 2017. Bevarandeplan för Natura 2000-området Helge å SE0420307.
- Länsstyrelsen Skåne. 2018. Bevarandeplan för Natura 2000-området Björkhäll SE0420256.
- Länsstyrelsen Skåne. 2018. Bevarandeplan för Natura 2000-området Gamlegården SE0420255.
- Länsstyrelsen Skåne. 2018. Bevarandeplan för Natura 2000-området Hammarsjön SE0420309.
- Länsstyrelsen Skåne. 2018. Bevarandeplan för Natura 2000-området Hercules SE0420258.
- Länsstyrelsen Skåne. 2018. Bevarandeplan för Natura 2000-området Håslöv SE0420257.

- Länsstyrelsen Skåne. 2018. Bevarandeplan för Natura 2000-området Åsumallet SE0420254.
- Länsstyrelsen Skåne. 2019. Beslut om utvidgning av och ändrade föreskrifter för naturreservatet Håslövs ängar. Bilaga 4. Kompletterande skötselplan för naturreservatet Håslövs ängar.
- Länsstyrelsen Skåne. 2022. Kartor och underlag för planeringsarbete Grön infrastruktur. Information finns på Länsstyrelsen Skånes hemsida.
- Länsstyrelsen Skåne. 2022. Nationellt värdefulla och särskilt värdefulla vatten. Information finns på Länsstyrelsen Skånes hemsida.
- Naturvårdsverket. 2007. Myrskyddsplan för Sverige. Objekt i Skåne län. Rapport 5670.
- Olofsson, P. 2014. Flyginventering av grågås i Hammarsjön och Araslövssjön samt delar av Oppmannasjön och Ivösjön 13 maj 2014. Rapport: 2014:06, Biosfärenheten Kristianstads Vattenrike.
- Olofsson, P. 2017. Hammarsjöns häckande fåglar - Inventering 2017 och utveckling sedan 1956. Rapport 2017:06, Biosfärkontoret Kristianstads Vattenrike.
- Olsson, K-A. m.fl. (red), 2003. Floran i Skåne. Vegetation och utflyktsmål. Lund.
- Ovesson, P. 2009. Markhävdkartering 2008 - hävd tillståndet på betesmarker och slåtterängar inom nedre Helgeåns våtmarksområde i Kristianstads Vattenrike. Rapport: 2009:05, Biosfärkontoret Kristianstads Vattenrike och Länsstyrelsen Skåne.
- Ramsar. 2017. Ramsar informationsblad för Sverige, Helge å.
- Sahlén, G & Birkedal, L. 2002. Trollsländor längs nedre Helgeån i Kristianstads Vattenrike. Kristianstads Vattenrike och Länsstyrelsen Skåne.
- Sandsten, H. 2009. Vattenväxter i skånska sjöar - En sammanställning och bedömning av flytblads- och undervattensväxter. Rapport 2009:52, Länsstyrelsen Skåne.
- SGS Analytics Sweden AB. 2022. Helgeån 2021. På uppdrag av Helgeåkommittén.
- Stenberg, M & Åbjörnsson, K. 2018. Hammarsjön - bottenfauna 2018. Rapport 2018:05, Biosfärkontoret Kristianstads Vattenrike.
- Ström-Eriksson, M., Strandberg, R & Ottvall, R. 2017. Häckningsframgång för rödspov och tofsvipa på Håslövs ängar och Isternäset 2016. Rapport: 2017:03, Biosfärkontoret Kristianstads Vattenrike.
- VISS. 2022. Hammarsjön. MS_CD: WA18081336 VISS EU_CD: SE620406-140165. VattenInformationssystem Sverige hemsida.

KRI008 Fjällmossen (klass 1)

Foto: Johan Johnmark/Länsstyrelsen Skåne

Motiv till klassning

Höga biotop- och artvärden i landets sydligaste större myrområde vilket har motiverat Natura 2000-område och naturreservat. I det regionala naturvårdsprogrammet från 1996 var bedömningen klass 2 för de delar av Fjällmossen som ligger i Kristianstad kommun, medan delarna i Hörby kommun hade klass 1. Områdets storlek, den för länet ovanliga naturtypen och kombinationen med stora välhävdade betesmarker motiverar den höga klassningen.

Beskrivning

Uppe på Linderödsåsen ligger en av landets sydligaste mossar med få ingrepp. Mossen omges av en krans av björk- och tallskog och utanför ligger ett varierat skogs- och kulturlandskap. Förutom vissa små ingrepp i mossen är den i stort sett ursprunglig. Själva mossen är relativt öppen med endast enstaka småtallar och inslag av björk. Fjällmossen utgör en viktig spelplats för orre, som här har en av sina sydligaste förekomster i landet. Ute på den karga och öppna myrvidden finns både blöta små sänkor, så kallade höljar, där vitmossor och insektsfångande silesår växer, och torrare tuvor med tuvull, ljung och klockljung. Det värdefulla vattendraget Mjöån har sin upprinnelse i området i och kring Fjällmossen.

Biotopvärden

Landets sydligaste större mosse med få negativa ingrepp och värdefulla naturbetesmarker i omgivningen.

Artvärden

Ett 40-tal rödlistade arter är noterade sedan 1990, bland annat slåttergubbe (VU), småvänderot (VU), hedfrölopare (NT), silversmygare (NT), violettekantad guldvinge (NT), spillkråka (NT), storspov (EN) och grönfink (EN).

Ekologiska samband

Området ingår i värdetrakter för våtmarker och sumpskog, men den enda egentligen större myrmarken i närheten finns ca 3km bort i norr vid Vrånge mosse. Området ingår även i värdetrakt för gräsmarker och har spridningssamband till många andra gräsmarker framför allt i Hörby kommun. Limniska spridningslänkar finns till Söndre å och vidare Mjöån och Helge å.

Förutsättningar för bevarande

Mossen lämnas utan ingrepp. Fortsatt beteshävd utan gödselpåverkan av omgivande betesmarker. Bevarande av gamla träd och död ved.

Status

- Nästan hela området ingår i Natura 2000-området Fjällmossen SE0430121 (2004).
- Området ingår i naturreservatet Fjällmossen (2019) vilket dock är överklagat i dagsläget (2022-08-18).
- Stora delar av Fjällmossen ingår i myrskyddsplanen (2007).
- Hela området är av riksintresse för naturvården, Fjällmossen (2000).
- I söder ingår området i djur- och växtskyddsområdet Fjällmossen (1985), där det råder tillträdesförbud under perioder av året.
- Hela området ingår i biosfärområdet Kristianstads Vattenrike.

Referenser

- ArtDatabanken. 2022. Artportalen enligt rödlistan 2020.
- Johansson, J. 2015. Tjäderskogar och orrmyrar – ett landskapsperspektiv på Nordskånes skogsbygd. LONA-projekt 2013–2014. Hässleholms och Örkelljunga kommuner.
- Kristianstads kommun. 2016. Naturvårdsprogram för Kristianstads kommun - Del 3. Värdefulla naturområden 2016-2020.
- Länsstyrelsen Kristianstads län. 1985. Beslut om bildandet av djur- och växtskyddsområdet Fjällmossen.
- Länsstyrelsen Kristianstads län. 1996. Från Bjäre till Österlen – Skånska natur- och kulturmiljöer.
- Länsstyrelsen Skåne. 2005. Bevarandeplan för Natura 2000-område Fjällmossen SE0430121.
- Länsstyrelsen Skåne. 2019. Beslut om bildande av naturreservatet Fjällmossen. Bilaga 4 skötselplan.
- Länsstyrelsen Skåne. 2022. Kartor och underlag för planeringsarbete Grön infrastruktur. Information finns på Länsstyrelsen Skånes hemsida.
- Naturvårdsverket. 2007. Myrskyddsplan för Sverige. Objekt i Skåne län. Rapport 5670.

- VISS. 2022. WA79244568. MS_CD: WA79244568 VISS EU_CD: NW619275-138312. VattenInformationsSystem Sverige hemsida.

KRI009 Söndre klack (klass 1)

Foto: Björn Olsson/Länsstyrelsen Skåne

Motiv till klassning

Höga biotop- och artvärden i de sandiga gräsmarkerna som har motiverat Natura 2000-område och naturreservat. Även i det regionala naturvårdsprogrammet från 1996 var bedömningen klass 1 för Söndre klack.

Beskrivning

Söndre klack, eller Degeberga backar som det också kallas, är en stor och starkt kuperad, blockrik betesmark omedelbart väster om Degeberga i gränsen mellan kalkberggrunden och Linderödsåsens urberg. Forsakarsbäcken slingrar sig genom området och omges av fuktängar. En gammal banvall avgränsar området i väster. I trädskiktet finns dungar av tall i den östra delen. Sluttningarna domineras av artrika friskängs-, gräsheds-, torrängs- och sandstappsvegetationer. De varma och sandiga kullarna med blottad sand och sparsmakad vegetation tillhör de varmaste miljöerna i landet och endast de allra tåligaste växterna klarar av att växa här. På Söndre klack trivs bland annat ovanliga sandstappsarter som tofsäxing, stor sandlilja och sandnejlika. De betade sandiga markerna med lättgrävt markskikt utgör också hemvist för sällsynta skalbaggar som bl.a. månhornsbaggen och här trivs även sandödlor. Området har också en speciell svampflora med bl.a. flera sällsynta jordstjärnor och stjälnkröksvampar som trivs på kalkhaltig, väl-dränerad och varm mark med gles vegetation. Vid bäcken ses kungsfiskare regelbundet.

Biotopvärden

Sandiga gräsmarker med sandstäpps-, torrheds- och gräshedsvegetation. De högsta biologiska värdena i området är knutna till sandstäppspartierna.

Artvärden

Ett 70-tal rödlistade arter är noterade i området sedan 1990. Bland 20-talet rödlistade kärlväxter finns stor sandlilja (EN), sandnejlika (VU), sandlusern (VU), backtimjan (NT) och tofsäxing (EN). Tre rödlistade mossor har noterats i området: kustgrimmia (NT), forsmissa (NT) och kornrullmossa (NT). Ett tiotal rödlistade svampar har noterats, däribland liten diskkröksvamp (VU), grå stjälskröksvamp (EN) och mörk stjälskröksvamp (EN). 16 rödlistade insekter har rapporterats från området, t.ex. källarlöpare (NT), timjanspetsvivel (NT), daggborre (EN), månhornsbagge (VU) och ängsmetallvinge (NT).

Ekologiska samband

Gräsmarkerna har spridningssamband med andra gräsmarker i landskapet t.ex. längs Forsakarsbäcken och Segesholmsån. Området innehar värdekärnor för sandmark, men ligger dock emellan de stora sandmarksvärdetrakterna vid Maglehem och Vittskövle. Forsakarsbäcken ingår även i en limnisk värdetrakt.

Förutsättningar för bevarande

Fortsatt beteshävd utan gödsling samt återkommande störningar av markskiktet med syfte att skapa sandblottor och gynna sandlevande organismer.

Status

- Området ingår i Natura 2000-området Söndreklack SE0420142 (2004).
- Området ingår i det kommunala naturreservatet Degeberga backar (2008).
- Hela området är av riksintresse för naturvården, Linderödsåsens nordsluttning (2000).
- Hela området är av riksintresse för friluftslivet, Kuststräckan Åhus-Simrishamn-Vik med Stenshuvud-Verkeån (2016).
- Hela området ingår i biosfärområdet Kristianstads Vattenrike.
- Strandskydd längs vattendragen (upp till 100 meter).

Referenser

- ArtDatabanken. 2022. Artportalen enligt rödlistan 2020.
- Hansson, S-Å & Jeppson, M. 2005. Gasteromyceter i östra Skånes sandstäppsområden - en sammanfattning av elva års inventeringsarbete. Svensk Mykologisk Tidskrift 26 (2): 61–83.
- Helldén, G & Gärdsborn, K. 2016. Bottenfauna i Mjöån och Forsakarsbäcken.
- Kristianstads kommun. 2008. Bildande av naturreservatet Degeberga backar och fastställelse av skötselplan.
- Kristianstads kommun. 2016. Naturvårdsprogram för Kristianstads kommun - Del 3. Värdefulla naturområden 2016-2020.

- Länsstyrelsen Kristianstads län. 1996. Från Bjäre till Österlen – Skånska natur- och kulturmiljöer.
- Länsstyrelsen Skåne. 2018. Bevarandeplan för Natura 2000-området Söndreklack SE0420142.
- Länsstyrelsen Skåne. 2022. Kartor och underlag för planeringsarbete Grön infrastruktur. Information finns på Länsstyrelsen Skånes hemsida.
- Molander, M. 2010. Inventering av dyngbaggas som omfattas av åtgärdsprogram i östra Skåne 2009. Länsstyrelsen Skåne.
- Olsson, K-A. m.fl. (red). 2003. Floran i Skåne. Vegetation och utflyktsmål. Lund.
- VISS. 2022. Vittskövleån. MS_CD: WA74850803VISS EU_CD: SE619112-139242. VattenInformationssystem Sverige hemsida.

KRI010 Forsakar med Lillaforsskogen (klass 1)

Foto: Länsstyrelsen Skåne

Motiv till klassning

Höga art- och biotopvärden i äldre ädellövskog som har motiverat bildande av naturreservat och Natura 2000-område. I det regionala naturvårdsprogrammet från 1996 var de södra delarna av området kring Forsakar bedömt som klass 1, medan övriga delar hade klass 3. Idag bedöms området som helhet hysa biologiska värden som motsvarar klass 1.

Beskrivning

På Linderödsåsens sluttning väster om Degeberga är landskapet varierande. Här finns flera värdefulla bäckraviner med en artrik bäckfauna, välhävade naturbetesmarker och gammal

boskogsmed sällsynta och hotade arter. Den norra delen av området består av en fuktig och relativt näringsrik ädellövskog med alm, ask, avenbok, bok, klibbal, lind, hassel och björk. Troligen har skogen tidigare hävdats som stubbskottäng och kan ha lång trädkontinuitet. Området hyser en rad sällsynta kärlväxter och snäckor. Forsakar är en bäckravin, som skär djupt ned i Linderödsåsens sluttning. I den övre delen finns flera stora vattenfall och på åtskilliga ställen går berget i dagen och bildar branta stup. Det övre vattenfallet har en fallhöjd på 7,4 meter och det nedre, som är delat av en avsats, har en total fallhöjd på 10,6 meter. Avsatsen, ”karet”, har gett upphov till namnet Forsakar. Åsens sluttningar är klädda med boskogsmed här förekommer en hel del högstubbar och lågor av bok. Boskogsmed hyser en rik fauna av ryggradslösa djur och är en av ett fåtal lokaler i landet för den rödlistade skalbaggen boskogsmedslöpare. Skogen med sina gamla träd och döda ved hyser flera hackspettsarter och längs vattendraget häckar strömstare och forsärla. I Forsakarsbäcken förekommer fiskarterna öring, stensimpa, och bäcknejonöga. Området är ett populärt utflyktsmål.

Biotopvärden

Äldre ädellövskog med riklig förekomst av död ved. Bäckmiljöer med ekologisk god status.

Artvärden

Ett 90-tal rödlistade arter har noterats från området sedan 1990 och här finns i synnerhet en mycket artrik svampflora. Bland de rödlistade arterna kan nämnas kärlväxterna hålnunneört (NT) och skogsveronika (NT), lavarna stiftklotterlav (NT) och bokkantlav (NT), svamparna spränggömning (VU), vinfjällskivling (EN), brunringad fjällskivling (VU), brunskivig citronspindling (VU) och silkesspindling (VU), insekterna boskogsmedslöpare (VU), taggbock (NT) och gördelrovflugan (VU) samt flodkräfta (CR). Två rödlistade fladdermöss är noterade, nordfladdermus (NT) och fransfladdermus (NT). Bland de rödlistade fåglarna kan nämnas kungsfiskare (VU), mindre hackspett (NT), entita (NT) och grönsångare (NT).

Ekologiska samband

Området ingår i värdetrakt för ädellövskog i GI:s planeringsunderlag och har spridningssamband med ädellövskogar på Linderödsåsens norra sluttning. Gräsmarkerna har spridningssamband med andra gräsmarker i landskapet t.ex. längs Forsakarsbäcken och Segesholmsån. Forsakarsbäcken ingår även den i en limnisk värdetrakt.

Förutsättningar för bevarande

Bevarande av äldre träd och död ved. Ingen negativ påverkan på vattendragets hydrologi, morfologi eller vattenkvalitet.

Status

- Området ingår till stor del i naturreservatet Forsakar med Lillaforsskogen (2006).
- Området ingår till stor del i Natura 2000-området Forsakar-Borråkra SE0420141 (2004).
- Hela området är av riksintresse för naturvärden, Linderödsåsens nordsluttning (2000).
- Hela området är av riksintresse för friluftslivet, Kuststräckan Åhus-Simrishamn-Vik med Stenshuvud-Verkeån (2016).

- Hela området ingår i biosfärområdet Kristianstads Vattenrike.
- Hela området är av riksintressen med geografiska bestämmelser, Kustområdet i Skåne från Örnahusen söder om Skillinge till Åhus (1987).
- Strandskydd längs bäcken (upp till 100 meter).

Referenser

- ArtDatabanken. 2022. Artportalen enligt rödlistan 2020.
- Helldén, G & Gärdsborn, K. 2016. Bottenfauna i Mjöån och Forsakarsbäcken.
- Kristianstads kommun. 2016. Naturvårdsprogram för Kristianstads kommun - Del 3. Värdefulla naturområden 2016-2020.
- Länsstyrelsen Kristianstads län. 1996. Från Bjäre till Österlen – Skånska natur- och kulturmiljöer.
- Länsstyrelsen Skåne. 2006. Bildande av naturreservatet Forsakar med Lillaforsskogen.
- Länsstyrelsen Skåne. 2008. Skötselplan för naturreservatet Forsakar med Lillaforsskogen.
- Länsstyrelsen Skåne. 2018. Bevarandeplan för Natura 2000-området Forsakar-Borråkra SE0420141.
- Länsstyrelsen Skåne. 2022. Kartor och underlag för planeringsarbete Grön infrastruktur. Information finns på Länsstyrelsen Skånes hemsida.
- Möllerström, N. 2013. Sammanställning av elfisken i Vattenriket. Rapport 2013:08, Biosfärkontoret Kristianstads Vattenrike.
- Naturvårdskonsult Gerell. 2011. Inventering av Barbastell i Skåne 2007-2009. Rapport 2011:10, Länsstyrelsen Skåne.
- VISS. 2022. Vittskövleån. MS_CD: WA74850803VISS EU_CD: SE619112-139242. VattenInformationSystem Sverige hemsida.
- Wallsten, E. 2003. Dokumentation av Forsakarsområdet med Lillaforsskogen i Kristianstads kommun. Länsstyrelsen Skåne.

KRI011 Araslövssjön och Årummet (klass 1)

Foto: Björn Olsson/Länsstyrelsen Skåne

Motiv till klassning

Höga biotop- och artvärden i våtmarksområde av internationell betydelse har motiverat Natura 2000-område och naturreservat. I det regionala naturvårdsprogrammet från 1996 var bedömningen klass 3 men ökad kunskap om områdets värden har medfört en uppvärdering. Helge å är utpekad som nationellt särskilt värdefullt vatten.

Beskrivning

Araslövssjön är en mycket grund slättsjö, som till stor del liknar Hammarsjön. Stränderna kantas av breda vassbälten och under sommaren breder flytbladsvegetationen ut sig. Runt sjön finns på flera platser betade strandängar, som översvämmas vid högvatten. Vid Blackan och Iternäset söder om sjön finns stora fuktängar med ett rikt fågelliv. Här häckar bland annat rödspov, kärrsnäppa, rödbena, skedand och årtå. I norr finns ett litet ekskogsområde, Lingenäset, som har en rik vårflora av vitsippa, nunneört, ramslök med mera. Årummet är ett mycket tätortsnära reservat som ligger ett par hundra meter från centralstationen. Här ligger också ett välbesökt naturum. I Årummet växer den mycket sällsynta växten gullstånds som endast förekommer på en handfull lokaler i Norden. I Kristianstad Vattenrike har arten sitt starkaste fäste i hela västra Europa. Helge å rinner genom Årummet och här ses bl.a. kungsfiskare och utter regelbundet. Mal förekommer i området.

Biotopvärden

Betade strandängar, våtmarker med vass och buskvegetation, öppet vatten i ån och Araslövssjön med undervattensvegetation och flytbladsvegetation, strandskogar och ädellövskog.

Artvärden

Totalt har cirka 175 rödlistade arter påträffats i området sedan 1990. Av dessa är ett 50-tal kärlväxter, ca 15 svampar, ett 20-tal insekter, ett blötdjur, 80 fåglar, två däggdjur och en fisk. Bland de hotade arterna kan nämnas kritsuga (CR), gullstånds (VU), almrostöra (EN), tjockskalig målarmussla (EN), storspov (EN), rödspov (EN), pungmes (CR), fältpiplärka (EN), utter (NT) och mal (NT).

Ekologiska samband

Araslövssjön och Helge å ingår i en limnisk värdeetrakt och utgör viktiga spridningslänkar i landskapet. Området ingår i värdeetrakter för våtmarker och gräsmarker med spridningssamband till bl.a. strandängarna vid Hammarsjön i söder. Området ingår även i värdeetrakt för ädellövskog i GI:s planeringsunderlag.

Förutsättningar för bevarande

Fortsatt hävd av strandängarna. Inga ingrepp i vattenmiljön och sumpskogarna.

Status

- Området ingår i Natura 2000-området Araslövssjöområdet SE0420146 (1996).
- I söder ingår i Natura 2000-området Västra Fäladen SE0420253 (2004).
- I området ingår Natura 2000-området Araslövssjön SE0420308 (2004).
- I öst ingår Natura 2000-området Lingenäset SE0420252 (2004).
- I norr ingår naturreservatet Åby ängar (2011).
- I nordöst ingår naturreservatet Fredriksdalsviken (1991).
- I öst ingår naturreservatet Näsby fält med Västra Fäladen, Lingenäsen och östra delen av Araslövssjön (2002).
- I söder ingår naturreservatet Isternäset (2001) med beträdnadsförbud under perioder av året för delar av området.
- I söder ingår det kommunala naturreservatet Årummet (2011).
- I söder ingår delar av vattenskyddsområdet Kristianstads centrala delar, grundvattenskydd (1973).
- I söder ingår delar av vattenskyddsområdet Näsby fält, grundvattentäkt (1976).
- Hela området ingår i Ramsarområdet Helge å (1974).
- Hela området är av riksintresse för naturvården, Helgeåns nedre lopp med Araslövssjön och Hammarsjön (2000).
- Hela området ingår i biosfärområdet Kristianstads Vattenrike.
- Hela området är av riksintresse för friluftslivet, Araslövssjön-Hammarsjön-Helge å (2017).
- Helge å är utpekad som nationellt särskilt värdefullt vatten med avseende på naturvärden inom miljö kvalitetsmålet levande sjöar och vattendrag.
- Strandskydd (upp till 300 meter).

Referenser

- ArtDatabanken. 2022. Artportalen enligt rödlistan 2020.
- Cronert, H. 2012. Strandängsfåglar längs nedre Helgeån i Kristianstads Vattenrike 2012 – kort rapport. Spoven.
- Dahl, J. 2011. Provfiske i Hammarsjön & Araslövssjön 2010. Rapport: 2011:02, Biosfärkontoret Kristianstads Vattenrike och Länsstyrelsen Skåne.
- Jezek, H. 2018. Malprovfiske i Helgeå 2017. Rapport: 2018:03, Biosfärkontoret Kristianstads Vattenrike.
- Kristianstads kommun. 2011. Bildandet av naturreservatet Årummet.
- Kristianstads kommun. 2011. Skötselplan för naturreservatet Årummet.
- Kristianstads kommun. 2016. Naturvårdsprogram för Kristianstads kommun - Del 3. Värdefulla naturområden 2016-2020.
- Länsstyrelsen Kristianstads län. 1991. Beslut om bildande av naturreservatet Fredriksdalsviken.
- Länsstyrelsen Kristianstads län. 1996. Från Bjäre till Österlen – Skånska natur- och kulturmiljöer.
- Länsstyrelsen Skåne. 2001. Beslut om bildande av naturreservatet Isternäset.
- Länsstyrelsen Skåne. 2001. Fastställelse av skötselplan för naturreservatet Isternäset.
- Länsstyrelsen Skåne. 2002. Bildande av naturreservatet Näsby fält (med Västra Fäladen, Lingenäsen och östra delen av Araslövssjön).
- Länsstyrelsen Skåne. 2002. Skötselplan för naturreservatet Näsby fält (med Västra Fäladen, Lingenäsen och östra delen av Araslövssjön).
- Länsstyrelsen Skåne. 2005. Bevarandeplan för Natura 2000-område Araslövssjöområdet SE0420146.
- Länsstyrelsen Skåne. 2005. Bevarandeplan för Natura 2000-område Araslövssjön SE0420308.
- Länsstyrelsen Skåne. 2011. Bildande av naturreservatet Åby ängar.
- Länsstyrelsen Skåne. 2011. Fastställande av skötselplan för naturreservatet Åby ängar.
- Länsstyrelsen Skåne. 2018. Bevarandeplan för Natura 2000-området Lingenäset SE0420252.
- Länsstyrelsen Skåne. 2018. Bevarandeplan för Natura 2000-området Västra fäladen SE0420253.
- Länsstyrelsen Skåne. 2022. Kartor och underlag för planeringsarbete Grön infrastruktur. Information finns på Länsstyrelsen Skånes hemsida.
- Länsstyrelsen Skåne. 2022. Kulturmiljöprogram: Lillö-Araslöv-Färlöv. Information finns på Länsstyrelsen Skånes hemsida.
- Länsstyrelsen Skåne. 2022. Nationellt värdefulla och särskilt värdefulla vatten. Information finns på Länsstyrelsen Skånes hemsida.

- Olofsson, P. 2014. Flyginventering av grågås i Hammarsjön och Araslövssjön samt delar av Oppmannasjön och Ivösjön 13 maj 2014. Rapport: 2014:06, Biosfärenheten Kristianstads Vattenrike.
- Olsson, K-A. m.fl. (red), 2003. Floran i Skåne. Vegetation och utflyktsmål. Lund.
- Ovesson, P. 2009. Markhävdkartering 2008 - hävdtilståndet på betesmarker och slåtterängar inom nedre Helgeåns våtmarksområde i Kristianstads Vattenrike. Rapport: 2009:05, Biosfärkontoret Kristianstads Vattenrike och Länsstyrelsen Skåne.
- Ramsar. 2017. Ramsar informationsblad för Sverige, Helge å.
- Sahlén, G & Birkedal, L. 2002. Trollsländor längs nedre Helgeån i Kristianstads Vattenrike. Kristianstads Vattenrike och Länsstyrelsen Skåne.
- Sandsten, H. 2009. Vattenväxter i skånska sjöar - En sammanställning och bedömning av flytblads- och undervattensväxter. Rapport 2009:52, Länsstyrelsen Skåne.
- SGS Analytics Sweden AB. 2022. Helgeån 2021. På uppdrag av Helgeåkommittén.
- Ström-Eriksson, M., Strandberg, R & Ottvall, R. 2017. Häckningsframgång för rödspov och tofsvipa på Håslövs ängar och Isternäset 2016. Rapport: 2017:03, Biosfärkontoret Kristianstads Vattenrike.
- Svensson, M., Dahl, J & Östberg, H. 2015. Stormusslor i Helge å – en dykinventering. Rapport: 2015:03, Biosfärkontoret Kristianstads Vattenrike.
- VISS. 2022. Araslövssjön. MS_CD: WA60783631 VISS EU_CD: SE621588-139496. VattenInformationssystem Sverige hemsida.

KRI012 Vramsån (klass 1)

Foto: Johan Johnmark/Länsstyrelsen Skåne

Motiv till klassning

Unikt vattendrag med höga biotop- och artvärden. I det regionala naturvårdsprogrammet från 1996 var bedömningen klass 2 vilket har uppdaterats med ökad kunskap om de biologiska värdena. Vattendraget är utpekat som nationellt särskilt värdefullt vatten med avseende på naturvärden inom miljö kvalitetsmålet levande sjöar och vattendrag.

Beskrivning

Vramsån, som är ett biflöde till Helge å, avvattnar stora delar av Kristianstadsslätten och Linderödsåsen. Ån rinner genom en utpräglad kulturbygd och längs vattendraget finns många spår av mänskliga aktiviteter under tusentals år. Vattenkvaliteten är mycket god, då få utsläpp påverkar ån. Vramsån slingrar sig fram på slätten nedanför åsen och omges av mader, strandskogar och betesmarker. Vattnet är rent och syrerikt och skuggas av ädellövträd. Här finns både strömmande sträckor med sten- och grusbotten och lugnare sträckor. Vramsån och tillhörande bäckar utgör några av södra Sveriges mest värdefulla limniska livsmiljöer. I ån finns flera hotade och sällsynta arter som till exempel jättemöja, flodpärlmussla, öring, grönling och sandkrypare. Forsärla, strömstare och kungsfiskare födosöker längs med ån och här finns även ett stort antal nattsländor, dagsländor, bäcksländor och trollsländor.

Biotopvärden

Vattendrag med god ekologisk status.

Artvärden

Antalet rödlistade arter som har noterats sedan 1990 är troligen fler än 150. Bland dessa kan nämnas stor sandlilja (EN), tofsäxing (EN), sandnörel (CR), jättemöja (VU), glappmaskros (EN), stor diskroksvamp (EN), platt frölöpare (EN), daggborre (EN), stäppbandbi (EN), tjockskalig målarmussla (EN), sandödlan (VU), utter (NT) och mal (NT).

Ekologiska samband

Vramsån ingår i en limnisk värde trakt och sammansluter nedströms med Helge å. Ån är ett viktigt spridningsstråk både i och längs med ån. Området ingår bitvis i värde trakter för gräsmark, sandmark och våtmark i GI:s planeringsunderlag.

Förutsättningar för bevarande

Ingen negativ påverkan på vattendragets hydrologi, morfologi eller vattenkvalitet. Inga reglerande eller förorenande ingrepp. Ingen skogsplantering längs vattendraget. Fortsatt beteshävd vid Lyngsjö och öppethållande med återkommande omrörning av ytlagren. Vid behov röjning av igenväxningsvegetation. Enstaka träd kan behövas röjas för att släppa in mer solljus till jättemöjan.

Status

- Området ingår i Natura 2000-området Vramsån SE0420310 (2004).
- I området ingår delar av naturreservatet Lyngsjö (2020).
- I området ingår delar av Natura 2000-området Lyngsjön SE0420235 (2004).
- Lyngsjö är av riksintresse för naturvården (2000).
- Vramsån är av riksintresse för naturvården (2000).

- I väst är området av riksintresse för naturvärden, Linderödsåsens nordsluttning (2000).
- Hela området ingår i biosfärområdet Kristianstads Vattenrike.
- Längs ån finns två vattenskyddsområden, Västra Vram 2:5,2:9, grundvattentäkt (1971) och Köpinge, grundvattentäkt (1973).
- Vramsån är utpekad som nationellt särskilt värdefullt vatten med avseende på naturvärden inom miljö kvalitetsmålet levande sjöar och vattendrag.
- Strandskydd längs ån mestadels upp till 300 meter och bitvis upp till 100 meter.

Referenser

- Almlöf, K. 2008. Biotopkartering av Vramsån 2008 - Naturvärden och behov av restaureringsåtgärder i ett biflöde till Helge å. Rapport 2008:52, Länsstyrelsen Skåne.
- ArtDatabanken. 2022. Artportalen enligt rödlistan 2020.
- Björklund, H. 2007. Uppföljning av settlingbottnar för flodpärlmusslan i Vramsån - Undersökningar år 2006 - fisk och glochidielarver. Rapport 2007:04, Biosfärkontoret Kristianstads Vattenrike.
- Ekologgruppen. 2013. Bottenfaunaundersökning i Vramsån 2002. På uppdrag av Kristianstads kommun.
- Ericsson, E & Marktorp, J. 2015. Vramsån – Vattenkraftverk och dammbyggnader. Rapport 2015:7, Länsstyrelsen Skåne.
- Jarlman, A & Eriksson, M. 2019. Kiselalgsundersökning i vattendrag i Skåne 2018. Rapport 2019:1, Länsstyrelsen Skåne.
- Kristianstads kommun. 2016. Naturvårdsprogram för Kristianstads kommun - Del 3. Värdefulla naturområden 2016-2020.
- Länsstyrelsen Kristianstads län. 1996. Från Bjäre till Österlen – Skånska natur- och kulturmiljöer.
- Länsstyrelsen Skåne. 2016. Bevarandeplan för Natura 2000-området Lyngsjön SE0420235.
- Länsstyrelsen Skåne. 2018. Bevarandeplan för Natura 2000-området Vramsån SE0420310.
- Länsstyrelsen Skåne. 2020. Beslut om bildande av naturreservatet Lyngsjö. Bilaga 3 skötselplan.
- Länsstyrelsen Skåne. 2022. Kartor och underlag för planeringsarbete Grön infrastruktur. Information finns på Länsstyrelsen Skånes hemsida.
- Länsstyrelsen Skåne. 2022. Kulturmiljöprogram: Lyngsjö. Information finns på Länsstyrelsen Skånes hemsida.
- Länsstyrelsen Skåne. 2022. Kulturmiljöprogram: Gärds Köpinge. Information finns på Länsstyrelsen Skånes hemsida.
- Länsstyrelsen Skåne. 2022. Nationellt värdefulla och särskilt värdefulla vatten. Information finns på Länsstyrelsen Skånes hemsida.

- Möllerström, N. 2013. Sammanställning av elfisken i Vattenriket. Rapport 2013:08, Biosfärkontoret Kristianstads Vattenrike.
- VISS. 2022. Vramsån: Helge å - Ryabäcken. MS_CD: WA97339203 VISS EU_CD: SE620341-139491. VattenInformationssystem Sverige hemsida.
- VISS. 2022. Vramsån: Ryabäcken - Källa. MS_CD: WA97181066 VISS EU_CD: SE620722-137672. VattenInformationssystem Sverige hemsida.
- Waldemarsson, N. 2004. Kungsfiskare i Vramsån 2004. Spoven.

KRI013 Maltesholm (klass 1)

Foto: Per Blomberg/Skånska bilder

Motiv till klassning

Höga biotop och artvärden har motiverat Natura 2000-område och naturreservat. Ett av landets förnämsta ädellövskogsområden med en hög artrikedom som troligen bara delvis är undersökt. Även i det regionala naturvårdsprogrammet från 1996 var bedömningen klass 1.

Beskrivning

På Linderödsåsens nordostsluttning ligger Maltesholms slott som uppfördes 1635, men som fick sin nuvarande prägel efter en ombyggnad på 1780-talet. Till slottet hör ädellövskogar med främst bok av ansevärd ålder och dimension samt mycket lång skoglig kontinuitet. Även slottsparken och alléerna har många gamla träd med en stor artrikedom med många sällsynta lavar och skalbaggar. Hela området hyser omkring en fjärdedel av landets kända skalbaggsarter, sammanlagt har över 1200 skalbaggsarter noterats här. Som exempel kan nämnas hotade arter som rödvingebaggen *Erotides cosnardi*, bokblombeck och röd ögonknäppare. Även molluskfaunan är mycket rik med mer än 60 landlevande arter. Detsamma gäller

kryptogamfloran med många hotade arter. Kärlväxtfloran är en av Skånes rikaste i ädellövskog med arter som murgröna, ramlök, mellanhäxört, stor häxört, strutbräken, stinksyska, skogsskräppa med flera. Stora delar av skogarna har gallrats eller föryngringsavverkats under början av 1990-talet, vilket har påverkat flora och fauna negativt. I området finns det gott om vildsvin och dovhjort.

Biotopvärden

Näringsrika ädellövskogar med rikt fåltskikt och stor förekomst av död ved i grova dimensioner.

Artvärden

Ett 60-tal rödlistade arter har noterats från området sedan 1990, bland dessa många lavar, svampar och insekter. Bland de hotade arterna kan nämnas rosa lundlav (VU), flockig puderskivling (VU), lundkrämsskinn (VU), röd ögonknäppare (EN), kolsvart brunbagge (EN), östpolsnäcka (VU) och bukspolsnäcka (VU). Bland de rödlistade fåglarna i området kan nämnas t.ex. spillkråka (NT), entita (NT) och grönsångare (NT).

Ekologiska samband

Området ingår i värdetrakt för ädellövskog i GI:s planeringsunderlag med spridningssamband till andra ädellövskogar på Linderödsåsens sluttning. Limniska spridningslänkar finns till Mjån och Vramsån vilka sammansluter nedströms med Helge å.

Förutsättningar för bevarande

Bevarande av gamla träd och död ved. Vid behov friställning av gamla och värdefulla träd. Naturreservatet ger goda förutsättningar för bevarande.

Status

- Centralt i området ingår Natura 2000-området Maltesholm SE0420202 (2004).
- Centralt i området ingår naturreservatet Maltesholm (2003).
- Området är av riksintresse för naturvärden, Linderödsåsens nordsluttning (2000).
- Området ingår i biosfärområdet Kristianstads Vattenrike.
- Strandskydd längs vattendraget i söder (upp till 100 meter).

Referenser

- ArtDatabanken. 2022. Artportalen enligt rödlistan 2020.
- Baranowski, R. 1979. Intressanta skalbaggsfynd 4. Entomologisk Tidskrift 100: 71-80.
- Baranowski, R. 1991. En inventering av skalbaggsfaunan vid Maltesholm. Länsstyrelsen Kristianstad län.
- Gerell, R & Gerell Lundberg, K. 2004. Övervakning av fladdermöss i Skåne - Fladdermusfaunan på 20 platser i Skåne 2003. Rapport 2003:49, Länsstyrelsen Skåne.
- Ingvert, C. 2005. Skånska ädellövskogar. Svensk Mykologisk Tidskrift 26(2): 49-60.
- Kristianstads kommun. 2016. Naturvårdsprogram för Kristianstads kommun - Del 3. Värdefulla naturområden 2016-2020.
- Länsstyrelsen Kristianstads län. 1996. Från Bjäre till Österlen – Skånska natur- och kulturmiljöer.

- Länsstyrelsen Skåne. 2004. Beslut om bildande av naturreservatet Maltesholm.
- Länsstyrelsen Skåne. 2004. Fastställelse av skötselplan för naturreservatet Maltesholm.
- Länsstyrelsen Skåne. 2018. Bevarandeplan för Natura 2000-området Maltesholm SE0420202.
- Länsstyrelsen Skåne. 2022. Kartor och underlag för planeringsarbete Grön infrastruktur. Information finns på Länsstyrelsen Skånes hemsida.
- Länsstyrelsen Skåne. 2022. Kulturmiljöprogram: Maltesholm-Ö Sönnarslöv-Gräsmå-Borrestad. Information finns på Länsstyrelsen Skånes hemsida.
- Naturvårdskonsult Gerell. 2011. Inventering av Barbastell i Skåne 2007-2009. Rapport 2011:10, Länsstyrelsen Skåne.
- Olsson, K-A. m.fl. (red), 2003. Floran i Skåne. Vegetation och utflyktsmål. Lund.
- VISS. 2022. WA48276947. MS_CD: WA48276947 VISS EU_CD: NW619716-138630. VattenInformationssystem Sverige hemsida.
- VISS. 2022. WA95374769. MS_CD: WA95374769 VISS EU_CD: NW619975-138674. VattenInformationssystem Sverige hemsida.

KRI014 Lyngsjön (klass 1)

Foto: Gunilla Davidsson Lundh / Länsstyrelsen Skåne

Motiv till klassning

Höga art- och biotopvärden knutna till rikkärret samt de sandiga markerna vilket har motiverat bildande av naturreservat och Natura 2000-område. I det regionala naturvårdsprogrammet från 1996 hade sjön med strandområde klass 1 medan övriga delar hade klass 2 och 3. Med ökad kunskap om områdets biologiska värden har hela området uppvärderats till klass 1.

Beskrivning

Söder om Lyngsjön finns betesmarker på sandig mark, som tidigare använts för extensivt åkerbruk. Flera sällsynta åkerogräs och torrängsarter finns kvar i området. Mest hotad är sandnöreln, som här har sin enda förekomst i landet. Kring Lyngsjön finns öppna betesmarker. Lyngsjön är en av de mest kalkrika sjöarna på svenska fastlandet. Det bidrar till den rika förekomsten av kransalger i sjön. En bäck binder ihop sjön med Vramsån som slingrar sig fram strax norr om området. I samband med sjösänkningen under 1800-talet bildades rikkärr och kalkfuktängar runt sjön. Dessa hyser nu en mycket rik kalkfuktängsflora med bland annat gökblomster, slätterblomma, majviva, tätört, kärrspira och olika orkidéer. Även angränsande sandbackar har en rik flora med bl.a. flera sandstäppsarter. I norra delen av området, intill Vramsån, ligger en öppen utmarksrest med en björkdunge och några enstaka tallar. Fältskiktet består av en mycket artrik fuktängsvegetation med betydande inslag av kalkfuktäng. I artlistan finns bland annat kärrsälting, slätterblomma, gökblomster, sommarfibbla, smörboll, ängsruta, kärrfibbla, ormtunga, majviva och krypvide. Vid Lyngsjö gård finns ett sandfält med inslag av sandstäpp och här växer bland annat dvärgseradella, sandnejlika och stor sandlilja. På slutningen intill Vramsån, norr om Lyngsjö kyrka, ligger tre öppna hagmarker på sandig mark med inslag av sandstäpp. Till floran i denna del hör arter som bockrot, grusviva, riddarsporre, tofsäxing, backglim, liten sandlilja, sandglim, monke, sandtimotej, harmynta och solvända. Sandstappen hyser också flera sällsynta svampar, bl.a. dvärgjordstjärna, liten diskroksvamp och mörk stjälkroksvamp. Hela området har en rik insektsfauna med ovanliga arter som bl.a. hedsidenbi, månhornsbagge, sandborre, streckhedspinnare och grå puckelmätare.

Biotopvärden

Kalkrik sjö, rikkärr och kalkfuktängar samt sandiga gräsmarker med inslag av sandstäpp.

Artvärden

Över 130 rödlistade arter är noterade från området sedan 1990. Bland dessa kan nämnas hotade kärlväxter som sandnörel (CR), honungsblomster (VU), plattsäv (VU), blågrönt mannagräs (VU), tofsäxing (EN), sandtimotej (VU), sandnejlika (VU), svampar som stor diskroksvamp (EN), liten jordstjärna (VU), samt insekter som klumpfrölöpare (VU), platt frölöpare (EN), sandspolvivel (VU), fyrfläckig dyngbagge (EN), månhornsbagge (VU), grå puckelmätare (CR) och stäppbandbi (EN).

Ekologiska samband

Området ingår i värdestrakt för sandmarker och gräsmarker i GI:S planeringsunderlag och har spridningssamband till bl.a. sandiga gräsmarker längs kusten. Lyngsjön ingår i limnisk värdestrakt och spridningslänk finns till närliggande Vramsån i norr.

Förutsättningar för bevarande

Fortsatt beteshävd utan gödselpåverkan och återkommande störning av fältskiktet för att förhindra etablering av ljung, buskar och sly. Markomrörning som blottlägger sand gynnar flertalet sandlevande organismer i området. Ingen negativ påverkan på sjön.

Status

- I området ingår Natura 2000-området Lyngsjön SE0420235 (2004).

- I området ingår stora delar av naturreservatet Lyngsjö (2020).
- Området är av riksintresse för naturvården, Lyngsjö (2000).
- Lyngsjön ingår i myrskyddsplanen (2007).
- Området ingår i biosfärområdet Kristianstads Vattenrike.
- Strandskydd (upp till 300 meter).

Referenser

- ArtDatabanken. 2022. Artportalen enligt rödlistan 2020.
- Bager, H & Persson, A. 2009. Skånes rikkärr. Rapport 2009:41, Länsstyrelsen Skåne.
- Kristianstads kommun. 2016. Naturvårdsprogram för Kristianstads kommun - Del 3. Värdefulla naturområden 2016-2020.
- Länsstyrelsen Kristianstads län. 1996. Från Bjäre till Österlen – Skånska natur- och kulturmiljöer.
- Länsstyrelsen Skåne. 2016. Bevarandeplan för Natura 2000-området Lyngsjön SE0420235.
- Länsstyrelsen Skåne. 2020. Beslut om bildande av naturreservatet Lyngsjö. Bilaga 3 skötselplan.
- Länsstyrelsen Skåne. 2022. Kartor och underlag för planeringsarbete Grön infrastruktur. Information finns på Länsstyrelsen Skånes hemsida.
- Länsstyrelsen Skåne. 2022. Kulturmiljöprogram: Lyngsjö. Information finns på Länsstyrelsen Skånes hemsida.
- Molander, M. 2010. Inventering av dyngbaggar som omfattas av åtgärdsprogram i östra Skåne 2009. Länsstyrelsen Skåne.
- Naturvårdsverket. 2007. Myrskyddsplan för Sverige. Objekt i Skåne län. Rapport 5670.
- Naturvårdsverket. 2009. Åtgärdsprogram för sandnörel 2009–2014 (*Minuartia viscosa*).
- Olsson, K-A. m.fl. (red), 2003. Floran i Skåne. Vegetation och utflyktsmål. Lund.
- Sandsten, H. 2009. Vattenväxter i skånska sjöar - En sammanställning och bedömning av flytblads- och undervattensväxter. Rapport 2009:52, Länsstyrelsen Skåne.
- Sjöholm, C. 2009. Ett litet stycke stäpp - Skalbaggar på Lyngsjö-sandstäpp.
- VISS. 2022. Lyngsjön. MS_CD: WA78377112 VISS EU_CD: NW620170-139129. VattenInformationssystem Sverige hemsida.
- VISS. 2022. WA16353223. MS_CD: WA16353223 VISS EU_CD: NW620201-139113. VattenInformationssystem Sverige hemsida.

KRI015 Balsberget och Råbelövssjön (klass 1)

Foto: Viktor Tid/Länsstyrelsen i Skåne

Motiv till klassning

Ädellövskog och slättsjö med höga biotop- och artvärden som har motiverat Natura 2000-område och naturreservat. I det regionala naturvårdsprogrammet från 1996 var den centrala delen av Balsberget klass 2 medan övriga delar hade klass 3. Hela området har sedan dess uppvärderats till följd av ökad kunskap, inte minst gällande den artrika svampfloran.

Beskrivning

Råbelövssjön, som ligger i den västra delen av sjö- och sprickdalslandskapet, är en näringsrik sjö. Med sina 11 meter är den betydligt djupare än de närliggande sjöarna Araslövssjön och Hammarsjön. Strandkanterna är omväxlande och utgör gynnsamma livsmiljöer för både flora och fauna. Sjön har sänkts två gånger, senast 1867, för att frigöra mer jordbruksmark. I sjön finner man typiska insjöfiskar som abborre, mört, gös och gädda. Äl förekommer i sjön och i grundare delar har kransalger noterats. Råbelövssjön har även betydelse för rastande fåglar som t.ex. salskrake. Väster om Råbelövssjön reser sig urberget markant över omgivningarna. Berget täcks av stora bokskogar med naturskogsqualiteter på de högst belägna partierna. På hållmarkerna finns ekkratskog medan bokskogen främst växer på djupare jordar. Här finns en av Skånes största grottor, som har uppkommit genom att kolsyrhaltigt vatten löst ut lager av lättvittrad kritkalksten. Grottan är ursprungligen naturlig, men här har också brutits och bränts kalk. Grottan innehåller två salar av imponerande dimensioner, 35 respektive 20 meter långa. Numera hålls grottan stängd på grund av rasrisk och åverkan och öppnas endast för guidevisningar. Grottan har en rik fladdermusfauna och här övervintrar arter som vattenfladdermus och barbastell. Längs Råbelövssjöns strand finns ett omväxlande landskap med både skogsbevuxna och öppna partier.

Biotopvärden

Främst äldre ädellövskog med värdefulla strukturer och substrat samt slättsjön med omväxlande strandmiljöer. Grottan utgör en viktig övervintringslokal för fladdermöss.

Artvärden

Totalt har ett 180-tal rödlistade arter noterats sedan 1990. Bland dessa finns 14 kärlväxter, 13 lavar, anmärkningsvärda 95 svampar, 16 evertebrater (främst skalbaggar), 45 fåglar och en fladdermus. Bland de hotade arterna kan nämnas hålnunneört (NT), mörk solvända (VU), ekpricklav (VU), skorpdagglav (EN), fläderlundlav (VU), rosa lundlav (VU), blek kraterlav (VU), almlav (VU), grönfjällig fjällskivling (VU), doftfjällskivling (VU), sydlig gyllenspindling (VU), blå lökspindling (VU), munkspindling (VU), kejsarspindling (VU), ametistspindling (EN), höstvaxskivling (EN), skivsopp (EN), fläckfingersvamp (VU), almrostöra (EN), prakttagging (EN) och grönticka (EN). Bland insekterna kan nämnas prydnadsbock (NT), skeppsvarvsfluga (NT), kolsvart brunbagge (EN) och ekglasvinge (NT). Exempel på fåglar i området är mindre hackspett (NT), spillkråka (NT) och svartvit flugsnappare (NT).

Ekologiska samband

Sjön är betydelsefull för biologisk produktion och ingår i limnisk värdestrakt i GI:s planeringsunderlag. Området ingår även i värdestrakt för ädellövskog och spridningssamband finns till bl.a. ädellövskogarna i öster på Vångaberget och Ivö klack.

Förutsättningar för bevarande

Inga ingrepp får utföras som kan påverka vattenmiljön negativt. Bevara den skogliga kontinuiteten samt gamla träd och död ved.

Status

- I området ingår Natura 2000-området Balsberget SE0420324 (2004).
- I området ingår naturreservatet Balsberget (2005).
- Nästan hela området är av riksintresse för naturvården, Oppmanna-Ivösjöområdet (2000).
- Hela området ingår i biosfärområdet Kristianstads Vattenrike.
- Strandskydd runt sjön (upp till 100 meter).

Referenser

- ArtDatabanken. 2022. Artportalen enligt rödlistan 2020.
- Carsrud, L. 1994. Geologiska sevärdheter i Skåne II. Geodeon, Lund.
- Dagerskog, O. 2010. Balsbergsgrottan – Historiska tillbakablickar och en klimatologisk undersökning. Lunds universitet.
- Dahl, J. 2011. Provfiske i Råbelövssjön 2010. Rapport 2011:03, Biosfärkontoret Kristianstads Vattenrike.
- Kristianstads kommun. 2016. Naturvårdsprogram för Kristianstads kommun - Del 3. Värdefulla naturområden 2016-2020.
- Länsstyrelsen Kristianstads län. 1996. Från Bjäre till Österlen – Skånska natur- och kulturmiljöer.

- Länsstyrelsen Skåne. 2005. Beslut om bildande av naturreservatet Balsberget.
- Länsstyrelsen Skåne. 2009. Fastställande av skötselplan för naturreservatet Balsberget.
- Länsstyrelsen Skåne. 2016. Bevarandeplan för Natura 2000-område Balsberget, SE0420324.
- Länsstyrelsen Skåne. 2022. Kartor och underlag för planeringsarbete Grön infrastruktur. Information finns på Länsstyrelsen Skånes hemsida.
- Länsstyrelsen Skåne. 2022. Kulturmiljöprogram: Råbelöv-Helmershus-Ekestad. Information finns på Länsstyrelsen Skånes hemsida.
- Naturcentrum AB. 2011. Inventering av fladdermöss i Skåne 2010 - Med särskild inriktning på barbastell och rika bokskogsmiljöer. På uppdrag av Länsstyrelsen Skåne.
- VISS. 2022. Råbelövssjön. MS_CD: WA47448878 VISS EU_CD: SE621766-140032. VattenInformationsSystem Sverige hemsida.
- Wallsten, E. 2003. Dokumentation av Balsberget i Kristianstads kommun. Länsstyrelsen Skåne.
- Östling, H & Svensson, T. 2013. Balsberget – en svamplokal av rang. Puggehatten 26(1): 4-17.

KRI016 Egeside våtmark (klass 1)

Foto: Mayra Caldiz/Länsstyrelsen Skåne

Motiv till klassning

Större våtmarksområde av internationell betydelse. Höga biotop- och artvärden har motiverat Natura 2000-område och naturreservat. Även i det regionala naturvårdsprogrammet 1996 var

bedömningen klass 1. Helge å, som rinner genom området, är utpekad som nationellt särskilt värdefullt vatten.

Beskrivning

Då Helge å bröt sig ett nytt utlopp i havet vid Gropahålet år 1775 sänktes vattenståndet i de båda grunda sjöarna Egeside sjö och Yngsjösjön. Helge ås gamla utlopp vid Åhus fungerade då inte längre. Graften, d.v.s. kanalen mellan ån vid Pulken och den gamla åfåran vid Härnestad, hade grävts redan på 1600-talet för att sjöfarten skulle komma förbi vid Egeside sjö. Idag utgörs området av busk- och sumpskog i de före detta sjöarna samt betade fuktängar vid Pulken och öster om träsket. Fågellivet är mycket rikt med bl.a. sommargylling, småfläckig sumphöna och skäggmes. Området översvämmas regelbundet vintertid. Vid Pulken finns kalkfuktängar med en rik flora, där man t.ex. kan finna gullstånds, ormtunga, näbbstarr, vildlin, tätört, majviva och olika orkidéer. Tidigare har strandpadda funnits i området. Vid Pulken samlas under våren uppemot tiotusen tranor vilket lockar en stor mängd besökare.

Biotopvärden

Omfattande sumpskogar, vassområden, öppna betade fuktängar, friskängar och torrängar.

Artvärden

Drygt 120 rödlistade arter är noterade i området sedan 1990, av dessa är ett 30-tal kärlväxter, två lavar, en svamp, en kransalg, fem insekter, en snäcka, ett 70-tal fåglar, ett groddjur, två däggdjur och en fisk. Av de hotade arterna kan nämnas honungsblomster (VU), dikesskräppa (EN), sydmaskros (EN), pipstakra (EN), sydlig ladlav (EN), grå ladlav (CR), prakttagging (EN), vårslinke (EN), ängshök (EN), småfläckig sumphöna (VU), mindre hackspett (NT), sommargylling (EN), pungmes (CR), strandpadda (NT), utter (NT), nordfladdermus (NT) och mal (NT).

Ekologiska samband

Området ingår i värdetrakt för våtmarker med spridningssamband till Araslövssjön via våtmarker längs Helge å samt i värdetrakter för gräsmark och sandmark med spridningssamband norrut både längs kusten och inåt land. Området ingår även i limnisk värdetrakt i GI:s planeringsunderlag.

Förutsättningar för bevarande

Fortsatt betes- och slåtterhävd. Inga ytterligare ingrepp i form av vattenreglering, föroreningar eller exploateringar bör ske.

Status

- Området ingår i Natura 2000-området Egeside-Pulken-Yngsjön SE0420264 (1998).
- I söder ingår Natura 2000-området Egeside SE0420261 (2004).
- I området ingår delar av Natura 2000-området Helge å (SE0420307 (2004)).
- I nordväst ingår Natura 2000-området Pulken SE0420260 (2004).
- Den västra delen ingår naturreservatet Egeside (2007).
- Den östra delen ingår i naturreservatet Pulken-Yngsjö (2009).
- I nordväst gäller tillträdesförbud under delar av året.

- Området är av riksintresse för naturvärden, Helgeåns nedre lopp med Araslövssjön och Hammarsjön (2000).
- Området ingår i biosfärområdet Kristianstads Vattenrike.
- Området är av riksintresse för friluftslivet, Araslövssjön-Hammarsjön-Helge å (2017).
- Helge å är utpekad som nationellt särskilt värdefullt vatten med avseende på naturvärden inom miljö kvalitetsmålet levande sjöar och vattendrag.
- Området ingår i Ramsarområdet Helge å (1974).
- Strandskydd (bitvis upp till 300 meter och bitvis upp till 100 meter).

Referenser

- ArtDatabanken. 2022. Artportalen enligt rödlistan 2020.
- Cronert, H. 2010. Strandängsfåglar längs nedre Helgeån i Kristianstads Vattenrike 2009 – med jämförelser bakåt i tiden. ANSER 2010:2: 79-94.
- Cronert, H. 2012. Strandängsfåglar längs nedre Helgeån i Kristianstads Vattenrike 2012 – kort rapport. Spoven.
- Cronert, H & Lindblad, T. 2003. Strandängsinventering längs nedre Helgeån i Kristianstads Vattenrike våren 2003. En jämförelse med resultatet från 1997 års inventering.. Meddelande nr 32 från Nedre Helgeåns Fågelstation. ANSER 2/2004: 65-78.
- Kristianstads kommun. 2016. Naturvårdsprogram för Kristianstads kommun - Del 3. Värdefulla naturområden 2016-2020.
- Länsstyrelsen Kristianstads län. 1996. Från Bjäre till Österlen – Skånska natur- och kulturmiljöer.
- Länsstyrelsen Skåne. 2007. Beslut om bildande av naturreservatet Egeside.
- Länsstyrelsen Skåne. 2007. Skötselplan för naturreservatet Egeside.
- Länsstyrelsen Skåne. 2009. Beslut om bildande av naturreservatet Pulken-Yngsjön.
- Länsstyrelsen Skåne. 2009. Skötselplan för naturreservatet Pulken-Yngsjön.
- Länsstyrelsen Skåne. 2016. Bevarandeplan för Natura 2000-området Egeside-Pulken-Yngsjön SE0420264.
- Länsstyrelsen Skåne. 2017. Beslut om ändrade ordningsföreskrifter för naturreservatet Pulken-Yngsjön.
- Länsstyrelsen Skåne. 2017. Bevarandeplan för Natura 2000-området Helge å SE0420307.
- Länsstyrelsen Skåne. 2018. Bevarandeplan för Natura 2000-området Egeside SE0420261.
- Länsstyrelsen Skåne. 2018. Bevarandeplan för Natura 2000-området Pulken SE0420260.
- Länsstyrelsen Skåne. 2022. Kartor och underlag för planeringsarbete Grön infrastruktur. Information finns på Länsstyrelsen Skånes hemsida.
- Länsstyrelsen Skåne. 2022. Kulturmiljöprogram: Egeside-Pulken-Yngsjö-Furuboda. Information finns på Länsstyrelsen Skånes hemsida.

- Länsstyrelsen Skåne. 2022. Nationellt värdefulla och särskilt värdefulla vatten. Information finns på Länsstyrelsen Skånes hemsida.
- Olsson, K-A. m.fl. (red), 2003. Floran i Skåne. Vegetation och utflyktsmål. Lund.
- Ovesson, P. 2009. Markhävdkartering 2008 - hävd tillståndet på betesmarker och slåtterängar inom nedre Helgeåns våtmarksområde i Kristianstads Vattenrike. Rapport: 2009:05, Biosfärkontoret Kristianstads Vattenrike och Länsstyrelsen Skåne.
- Ramsar. 2017. Ramsar informationsblad för Sverige, Helge å.
- Sahlén, G & Birkedal, L. 2002. Trollsländor längs nedre Helgeån i Kristianstads Vattenrike. Kristianstads Vattenrike och Länsstyrelsen Skåne.
- SGS Analytics Sweden AB. 2022. Helgeån 2021. På uppdrag av Helgeåkommittén.
- VISS. 2022. Graften. MS_CD: WA48873897 VISS EU_CD: SE619839-140301. VattenInformationssystem Sverige hemsida.
- VISS. 2022. Helge å: Igelgrop - Graften. MS_CD: WA83028015 VISS EU_CD: SE619603-139926. VattenInformationssystem Sverige hemsida.
- VISS. 2022. Tolebäcken. MS_CD: WA36648446 VISS EU_CD: NW619556-139259. VattenInformationssystem Sverige hemsida.
- VISS. 2022. Vittskövleån. MS_CD: WA74850803 VISS EU_CD: SE619112-139242. VattenInformationssystem Sverige hemsida.

KRI017 Gropahålet (klass 1)

Foto: Maria Sandell/Länsstyrelsen Skåne

Motiv till klassning

Höga biotop- och artvärden i dynlandskap som har motiverat Natura 2000-område och naturreservat. I det regionala naturvårdsprogrammet från 1996 var bedömningen klass 2 men sandmiljöerna har uppvärderats sedan dess.

Beskrivning

Området ligger strax söder om Yngsjö tätort. 1775 bröt Helge å ett nytt utlopp i Östersjön genom sanddynerna vid Gropahålet, vilket traktens bönder delvis var ansvariga för. Härmed sänktes vattenståndet i hela Helge ås vattensystem ända upp till Torsebro och på så sätt fick bönderna stora arealer ny bruksmark. Den ursprungliga skogen längs kusten har förmodligen till största delen bestått av ek. På grund av en intensiv markanvändning avskogades kustområdet och sanden blottades och började blåsa runt och bilda drivor. Under ett par hundra år hade man stora problem med sand som blåste ut över åkrarna innanför kusten. Ett komplicerat sanddynsystem med upp till 20 meter höga sanddyner uppstod i området. I början av 1800-talet utfördes tallplanteringar för att binda sanden och idag är i stort sett hela kustremsan åter bevuxen med skog, främst tall. Tallskogen i området är relativt öppen och tjocka mattor av lavar och mossor breder ut sig på marken. Fältskiktet hyser arter som bland annat sandstarr, kruståtel, flockfibbla, blåklocka, ängskovall, grönpyrola, björkpyrola och ryl. I de västra delarna av Gropahålets naturreservat samt närmast havet finns öppna, örtrikare partier med till exempel fältsippa, backtimjan, sandnejlika och hedblomster. I tallskogen förekommer spillkråka och skogsmesar som svartmes och tofsmes. Under arbetet med SandLife har delar av tallskogen avverkat och glesats ut för att gynna arter som är beroende av öppen sand. I områdets öppna och sandiga delar kan man få syn på den hotade fältpiplärkan. Strandzonen i området påverkas ännu av aktiva strandprocesser. Området är under sommaren välbesökt av badgäster.

Biotopvärden

Sanddyner med torrängs- och sandhedsvegetation och exponerad sand i tallskog och längs med stranden.

Artvärden

Fler än 110 rödlistade arter är noterade från området sedan 1990, bland dessa finns ett 20-tal kärlväxter, fem svampar, ca 20 insekter och ett 70-tal fågelarter. Bland de hotade arterna kan nämnas borstsäv (EN), knutört (VU), tofsäxing (EN), ryl (EN), sandnejlika (VU), mörk dynggräskinnbagge (EN), smaragdgrön lundmätare (EN), mosshumla (NT), fläckig myrlejonslända (VU), spillkråka (NT) och fältpiplärka (EN).

Ekologiska samband

Området ingår i värdestrakt för våtmarker med spridningssamband till Hammarsjön och Araslövssjön via våtmarker längs Helge å samt i värdestrakter för gräsmark och sandmark med spridningssamband norrut både längs kusten och inåt land. Området ingår även i limnisk värdestrakt i GI:s planeringsunderlag.

Förutsättningar för bevarande

Inga ingrepp i form av bebyggelse, täkt eller liknande, som påverkar stranden och dynlandskapet. Slitage från friluftslivet på de känsliga dynerna bör kanaliseras. Återkommande störningar som blottlägger sand är gynnsamt för sandlevande organismer.

Status

- Området ingår i Natura 2000-området Gropahålet SE0420137 (2004).
- I området ingår delar av Natura 2000-området Helge å (SE0420307 (2004).
- I södra delen ingår naturreservatet Gropahålet (1976).
- I norra delen ingår naturreservatet Lillesjö (2015).
- Stora delar av området ingår i landskapsbildsskyddområdet Östersjöns kust Kristianstad (1974).
- Stora delar av området är av riksintresse för naturvården, Kusten Åhus-Juleboda (2000).
- Delar av området är av riksintresse för naturvården, Helgeåns nedre lopp med Araslövssjön och Hammarsjön (2000).
- Området ingår i biosfärområdet Kristianstads Vattenrike.
- Området är av riksintresse för friluftslivet, Kuststräckan Åhus-Simrishamn-Vik med Stenshuvud-Verkeån (2016).
- Området ingår i Ramsarområdet Helge å (1974).
- Strandskydd (upp till 300 meter).

Referenser

- ArtDatabanken. 2022. Artportalen enligt rödlistan 2020.
- Bjäre, A. 2015. Effekter på växters diversitet och införande av sandblottor i sanddyner. Lunds universitet.
- Kristianstads kommun. 2016. Naturvårdsprogram för Kristianstads kommun - Del 3. Värdefulla naturområden 2016-2020.
- Larsson, K. 2013. Sandmarker vid Åhus - Rödlistade arter och uppföljning av insekter 2012-13. Biosfärkontoret Kristianstads Vattenrike.
- Länsstyrelsen Kristianstads län. 1996. Från Bjäre till Österlen – Skånska natur- och kulturmiljöer.
- Länsstyrelsen Skåne. 2008. Fastställande av skötselplan för naturreservatet Gropahålet.
- Länsstyrelsen Skåne. 2015. Bildande av naturreservatet Lillesjö. Bilaga 3 skötselplan.
- Länsstyrelsen Skåne. 2017. Bevarandeplan för Natura 2000-området Gropahålet SE0420137.
- Länsstyrelsen Skåne. 2022. Beslut om nya ordningsföreskrifter för naturreservatet Gropahålet.
- Länsstyrelsen Skåne. 2022. Beslut om nya ordningsföreskrifter för naturreservatet Lillesjö.

- Länsstyrelsen Skåne. 2022. Kartor och underlag för planeringsarbete Grön infrastruktur. Information finns på Länsstyrelsen Skånes hemsida.
- Länsstyrelsen Skåne. 2022. Kulturmiljöprogram: Egeside-Pulken-Yngsjö-Furuboda. Information finns på Länsstyrelsen Skånes hemsida.
- Olsson, K-A. m.fl. (red), 2003. Floran i Skåne. Vegetation och utflyktsmål. Lund.
- Olofsson, P. 2013. Fältpiplärkan i Skåne 2013. Rapport 2013:13, Länsstyrelsen Skåne.
- Ramsar. 2017. Ramsar informationsblad för Sverige, Helge å.
- Sjöholm, C. 2016. Insektsfaunan på restaurerade sandmarker på Skånska östkusten. En inventering utförd under 2016.
- VISS. 2022. Helge å: Havet - Igelgrop. MS_CD: WA62429780 VISS EU_CD: SE619440-140096. VattenInformationssystem Sverige hemsida.
- VISS. 2022. WA77280483. MS_CD: WA77280483 VISS EU_CD: NW619327-140158. VattenInformationssystem Sverige hemsida.

KRI018 Ivösjön (klass 1)

Foto: Magnus Berglund/Länsstyrelsen Skåne

Motiv till klassning

Skånes största sjö med höga biotop- och artvärden som har motiverat Natura 2000-område och naturreservat. I det regionala naturvårdsprogrammet från 1996 var bedömningen klass 2, men med ökad kunskap om områdets biologiska värden har en uppvärdering skett. Ivösjön är utpekad som nationellt särskilt värdefullt vatten med avseende på naturvärden inom miljö kvalitetsmålet levande sjöar och vattendrag.

Beskrivning

Ivösjön är Skånes största sjö. Den täcker en yta av 55 kvadratkilometer och är 50 meter djup. Sjön har många öar, holmar och vikar, som är tämligen ostörda och därtill hyser en rik flora och fauna. I sjön finns bland annat några små kräftdjur, som är relikter från istiden och som lever i sjöns djupa vatten. De blev kvar när vattenförbindelsen mellan Östersjön och Ivösjön bröts efter istiden. Sjön är mycket fiskrik med närmare 25 fiskarter varav nissöga är den minst vanliga. På öarna i sjön har flera storskarvkolonier etablerat sig. Sjön är en så kallad oligo-mesotrof sjö vilket innebär att den är näringsfattig med arter som strandpryl, braxengräs och annuell vegetation på exponerade stränder. Sjön har god ekologisk status men är negativt påverkad av kemikalier från industrier i främst Bromölla kommun. Området kring Ivösjön är ovanligt rikt på fossiler och här man bl.a. funnit fossil från dinosaurier.

Biotopvärden

Sjö med god ekologisk status och skär och strandområden med strandskog och vass.

Artvärden

Ett antal naturvårdsarter varav ett 10-tal rödlistade arter har noterats sedan 1990. Bland dessa finns spretsträffe (VU), lake (VU), ål (CR), äkta målarmussla (NT), flat dammussla (NT), havsörn (NT) och sävsparv (NT).

Ekologiska samband

Ivösjön ingår i limnisk värdestrakt och är en viktig limnisk miljö med istidsrelikter och ett mycket artrikt fisksamhälle. Spridningssamband finns via Skräbeån till andra sjöar och havet. Delar av området ingår även i värdestrakt för ädellövskog i GI:s planeringsunderlag.

Förutsättningar för bevarande

Vattenkvaliteten i Ivösjön måste bevaras liksom strandområdenas skogs- och betesmarker. Den skogliga kontinuiteten bör bevaras. Hänsyn till störningskänsliga arter. Minskad tillförsel av näringsämnen till sjön.

Status

- Området ingår i Natura 2000-området Ivösjön-Oppmannasjön SE0420319 (2004).
- I området ingår naturreservatet Flötö (2015).
- I området ingår delar av naturreservatet Ugnsmunnarna (2021).
- I området ingår delar av naturreservatet Ivö klack (2016).
- I området ingår djur- och växtskyddsområdet Enö (2016) med tillträdesförbud under perioder av året.
- För ett mindre landområde har ett naturvårdsavtal tecknats.
- Hela området är av riksintresse för naturvården, Oppmanna-Ivösjöområdet (2000).
- Hela området är av riksintresse för friluftslivet, Ivösjön-Immeln-Ryssberget (2017).
- Ivösjön är utpekad som nationellt särskilt värdefullt vatten med avseende på naturvården inom miljökvalitetsmålet levande sjöar och vattendrag.
- Strandskydd runt sjön (bitvis upp till 100 meter och bitvis upp till 300 meter).

Referenser

- Almer, B. 1971. Ivösjön under de senast 100-årsperioden. Limnologiska institutionen, Uppsala.
- ArtDatabanken. 2022. Artportalen enligt rödlistan 2020.
- Eklöv, A. 2002. Inventering av nissöga i Ivösjön, Oppmannasjön och Levräsjön 2001. Länsstyrelsen Skåne.
- Glad, L. 2010. En förändringsstudie av Ivösjöns strandlinje. Lunds universitet.
- Kristianstads kommun. 2016. Naturvårdsprogram för Kristianstads kommun - Del 3. Värdefulla naturområden 2016-2020.
- Länsstyrelsen Kristianstads län. 1996. Från Bjäre till Österlen – Skånska natur- och kulturmiljöer.
- Länsstyrelsen Skåne. 2012. Regional vattenförsörjningsplan för Skåne län. Rapport 2012:2, Länsstyrelsen Skåne.
- Länsstyrelsen Skåne. 2015. Bildande av naturreservatet Flötö. Bilaga B skötselplan.
- Länsstyrelsen Skåne. 2016. Beslut om djurskyddsområdet Enö.
- Länsstyrelsen Skåne. 2016. Bildande av naturreservatet Ivö klack. Bilaga 3 skötselplan.
- Länsstyrelsen Skåne. 2018. Bevarandeplan för Natura 2000-området Ivösjön-Oppmannasjön SE0420319.
- Länsstyrelsen Skåne. 2021. Bildande av naturreservatet Ugnsmunnarna. Bilaga B skötselplan.
- Länsstyrelsen Skåne. 2021. Beslut om utökning av naturreservatet Ugnsmunnarna.
- Länsstyrelsen Skåne. 2022. Kartor och underlag för planeringsarbete Grön infrastruktur. Information finns på Länsstyrelsen Skånes hemsida.
- Länsstyrelsen Skåne. 2022. Nationellt värdefulla och särskilt värdefulla vatten. Information finns på Länsstyrelsen Skånes hemsida.
- Olofsson, P. 2014. Flyginventering av grågås i Hammarsjön och Araslövssjön samt delar av Oppmannasjön och Ivösjön 13 maj 2014. Rapport: 2014:06, Biosfärenheten Kristianstads Vattenrike.
- Sandsten, H. 2009. Vattenväxter i skånska sjöar - En sammanställning och bedömning av flytblads- och undervattensväxter. Rapport 2009:52, Länsstyrelsen Skåne.
- Sandsten, H. 2016. Makrofyter i Ivösjön. Inventering 2016 och jämförelse med tidigare år. Calluna AB.
- SYNLAB. 2020. Skräbeån 2019. På uppdrag av Skräbeåns vattenvårdskommitté.
- VISS. 2022. Ivösjön. MS_CD: WA17665542 VISS EU_CD: SE621669-141629. VattenInformationssystem Sverige hemsida.
- Waldemarsson, N. 2003. Fåglar i och vid Ivösjön. Nordöstra Skånes Fågelklubb.

KRI019 Äspet (klass 1)

Foto: Josefin Persson / Länsstyrelsen Skåne

Motiv till klassning

Höga biotop- och artvärden i laguner, sanddynor, stränder och skogsmark har motiverat Natura 2000-område och naturreservat. I det regionala naturvårdsprogrammet från 1996 var den bredare naturvärdesbedömningen klass 2 men sedan dess har kunskapen om de biologiska värdena ökat vilket motiverat en uppvärdering.

Beskrivning

Äspet är beläget vid kusten söder om Åhus. I området bildar sanden dyner, vilka som mest når cirka 18 meter över havet. Skogen består till stora delar av tallskog, delvis med gamla tallar som planterats för att binda sanddynorna efter att den ursprungliga skogen avverkats. Här finns också inslag av ek- och bokskog på planare områden. I den norra delen skjuter Snickarehakens sandstensblock ut i en udde och söder därom ligger Revhaken, som även den är en udde. Utanför skogen finns också öppna sandhedspartier, men framför allt ett 35 hektar stort strand- och vattenområde med grunda laguner och sandrevlar omgivna av vassbälten. Området utgör ett förnämligt tillhåll för många fågelarter och är en av de viktigaste rastlokalerna för vadare under höststräcket mellan Öland och Falsterbo. Arter som brukar uppträda i stor mängd är bland annat rödbena, kärrsnäppa och kustsnäppa. Områdets vassar och buskage utgör en viktig rastplats för tättingar under augusti och september. Under senare år har flera vadar- och tärnarter börjat häcka på sandrevlarna, till exempel skärfläcka, större strandpipare och småtärna. Skogen är ett mycket omtyckt strövområde. Floran på stränderna har försämrats sedan den invasiva arten kotula etablerade sig i området.

Biotopvärden

Våtmarker och laguner, sandiga dyner och stränder, skogsmark med både ädellövskog och tallskog.

Artvärden

Totalt har 116 rödlistade arter påträffats sedan 1990, bland dessa ett tiotal kärlväxter, två svampar, tre insekter, ett groddjur, ett däggdjur, en fisk och närmare 100 fågelarter. Bland de hotade arterna kan nämnas knärot (VU), lungrot (VU), mindre poppelglasvinge (NT), grå puckelmätare (CR), gravand (NT), kricka (VU), strandskata (NT), myrspov (VU), brushane (VU), kentsk tärna (NT), sävsparv (NT), strandpadda (NT) och utter (NT).

Ekologiska samband

Längs kusten finns ett viktigt stråk med sanddyner, sandstränder och sandiga tallskogar. Området ingår i värdestrakt för sandmark i GI:s planeringsunderlag med spridningssamband både längs kusten och inåt land. Gräsmarkerna har spridningssamband med andra gräsmarker i landskapet som t.ex. Rinkabyfältet i norr och Åhus sandmarker i väst.

Förutsättningar för bevarande

Naturvårdsanpassat skogsbruk. Vissa partier lämnas för fri utveckling. Friluftslivet kanaliseras och anpassas efter naturvärdena eftersom flygsanddynerna är känsliga för slitage. Fågellivet i lagunområdet och på sandrevlarna är störningskänsligt under fåglarnas häcknings- och sträckperioder och är belagda med beträdnadsförbud. Inga ingrepp får utföras, som kan skada floran eller som stör rastande fåglar. Bevarande av gamla träd och död ved.

Status

- Stora delar av området ingår i Natura 2000-området Äspet SE0420138 (2004).
- Stora delar av området ingår i naturreservatet Äspet (1996).
- I öster råder tillträdesförbud under delar av året.
- Stora delar av området är av riksintresse för naturvården, Kusten Åhus-Juleboda (2000).
- Hela området ingår i biosfärområdet Kristianstads Vattenrike.
- Hela området är av riksintresse för friluftslivet, Kuststräckan Åhus-Simrishamn-Vik med Stenshuvud-Verkeån (2016).
- Hela området är av riksintressen med geografiska bestämmelser, Kustområdet i Skåne från Örnahusen söder om Skillinge till Åhus (1987).
- Strandskydd längs strandlinjen (upp till 300 meter).

Referenser

- ArtDatabanken. 2022. Artportalen enligt rödlistan 2020.
- Isacson, G. 2006. Jättepraktbagge i Skåne - lägesrapport 2004-2005. Länsstyrelsen Skåne.
- Kristianstads kommun. 2016. Naturvårdsprogram för Kristianstads kommun - Del 3. Värdefulla naturområden 2016-2020.
- Länsstyrelsen Kristianstads län. 1996. Beslut om bildande av naturreservatet Äspet.

- Länsstyrelsen Kristianstads län. 1996. Från Bjäre till Österlen – Skånska natur- och kulturmiljöer.
- Länsstyrelsen Skåne. 2005. Bevarandeplan för Natura 2000-område Äspet SE0420138.
- Länsstyrelsen Skåne. 2022. Kartor och underlag för planeringsarbete Grön infrastruktur. Information finns på Länsstyrelsen Skånes hemsida.
- Länsstyrelsen Skåne. 2022. Kulturmiljöprogram: Åhus. Information finns på Länsstyrelsen Skånes hemsida.
- Olofsson, P. 2013. Fältpiplärkan i Skåne 2013. Rapport 2013:13, Länsstyrelsen Skåne.
- Svensson, L. 2016. Provfiske på grunda bottenområden i Hanöbukten inom Kristianstads kommun. Biosfärkontoret Kristianstads Vattenrike.
- VISS. 2022. V Hanöbuktens kustvatten. MS_CD: WA28621968 VISS EU_CD: SE554800-142001. VattenInformationsSystem Sverige hemsida.

KRI020 Åhus sandmarker (klass 1)

Foto: Per Blomberg/Skånska bilder

Motiv till klassning

Höga biotop-och artvärden i de sandiga markerna vilket har motiverat naturreservat. Området fanns inte med i det regionala naturvårdsprogrammet från 1996 men sandmarkernas biologiska värden har uppvärderats betydligt med ökad kunskap sedan dess.

Beskrivning

Väster om Åhus finns betesmarker och ohävdade sandiga marker med fin sandflora. Framträdande arter är bl.a. hedblomster och backtimjan. Sandstärpsvegetation och öppna

sandblottor förekommer fläckvis i området. Längst upp i nordöst domineras området av en gles tallskog som är del i ett större sammanhängande barrskogsområde med höga naturvärden. Området hyser en hävd- och sandpräglad flora med arter som hedblomster, sandnejlika, sandtimotej, tofsäxing och backtimjan. Floran är artrik och har flera skyddsvärda arter, men de allra högsta värdena finns inom faunan. Området hyser bl.a. klassiska lokaler för dynglevande skalbaggar och hör till de artrikaste i Skåne med arter som ribbdyngbagge och hårdyngbagge. Även fungan är skyddsvärd i området med flera sällsynta buksvampar som fältjordstjärna, blomjordstjärna, stjälskröksvamp med flera. Horna grushåla är beläget strax väster om Åhus och har en varierande natur med inslag av gräsmark, videbuskage, sandblottor, jordhögar och mindre dammar. Trädskiktet är sparsamt medan buskskiktet är omväxlande tätt och glest av vide. Området utgörs av en nedlagd grustäkt och flera element som t.ex. branter och jordhögar är skapade vid avvecklingen av tåkten. Sannarna är ett resultat av det vandrande åkerbruket som fanns här ända fram till mitten av 1900-talet. Det speciella bruket har gett förutsättningar för en ovanlig flora och fauna. Området har en öppen karaktär och saknar i princip helt buskskikt bortsett från videbuskage i den norra delen. Sandblottor förekommer med jämna mellanrum. Norra delen utgörs även av en damm som har uppkommit efter en nedlagd grustäkt och här finner man idag en population av strandpadda. Området hyser höga naturvärden och under sommaren blommar de magra markerna rikligt med arter som hedblomster, blåmunkar, bergsyra och gul fetknopp. På partier med lite högre näringstillgång ser man till exempel blåeld, oxtunga, sandvita och pukvete. De sandiga och lättgrävda jordarna är även en värdefull lokal för marklevande insekter som bin och steklar.

Biotopvärden

Sandiga marker med varierade markförhållanden och fältskikt samt sandblottor och mindre dammar.

Artvärden

Över 210 rödlistade arter är noterade i området sedan 1990, bland dessa ett 30-tal kärlväxter, en lav, cirka 120 insekter, 16 svampar, ett groddjur och ett 40-tal fåglar. Bland de rödlistade kärlväxterna finns sandnejlika (VU), sanddådra (VU), luddvicker (VU), sandtimotej (VU), tofsäxing (EN), trubbstarr (VU). Bland svamparna kan nämnas fatsvamp (NT), fältjordstjärna (EN) och stor diskroksvamp (EN). På ekstolpar i området finner man grå ladvil (CR). Bland de många rödlistade insekterna finns t.ex. sandsnedbandsvecklare (VU), hedpärlemorfjäril (VU), vitpunkterat lundfly (EN), silverfläkat kapuschongfly (CR), stäppsmalbi (VU), guldsmaalbi (EN), rödfiltbi (VU), dådresandbi (EN), månhornsbagge (VU) och ribbdyngbagge (EN). Exempel på rödlistade fåglar i området är tofsvipa (VU), buskskvätta (NT) och fältpiplärka (EN). I området finns också strandpadda (NT).

Ekologiska samband

Området ingår i värdestrakter för gräsmark och sandmark i GI:s planeringsunderlag med viktiga spridningssamband till kringliggande områden t.ex. Rinkabyfältet i norr och Ripa sandar i söder.

Förutsättningar för bevarande

Fortsatt beteshävd utan gödselpåverkan och återkommande störning av fåltskiktet. Vid behov röjning av igenväxningsvegetation.

Status

- I söder ingår det kommunala naturreservatet Sånnarna (2013).
- I norr ingår det kommunala naturreservatet Horna Sandar (2013).
- Hela området ingår i biosfärområdet Kristianstads Vattenrike.

Referenser

- ArtDatabanken. 2022. Artportalen enligt rödlistan 2020.
- Hanson, S-Å. 2008. Inventering av buksvampar inom Biosfärområde Kristianstads Vattenrike, hösten och vintern 2006/2007. Biosfärkontoret Kristianstads Vattenrike.
- Kindström, M. 2009. Landskapsplan för Ripa och Horna sandar. Bevarande och utveckling av natur- och kulturvärden. Biosfärkontoret Kristianstads Vattenrike.
- Kristianstads kommun. 2013. Beslut om bildande av naturreservatet Sånnarna.
- Kristianstads kommun. 2013. Beslut om bildande av naturreservatet Horna sandar.
- Kristianstads kommun. 2013. Skötselplan för naturreservatet Horna Sandar.
- Kristianstads kommun. 2013. Skötselplan för naturreservatet Sånnarna.
- Kristianstads kommun. 2014. Utökning av naturreservatet Sånnarna samt fastställande av skötselplan för det utökade naturreservatet Sånnarna.
- Kristianstads kommun. 2016. Naturvårdsprogram för Kristianstads kommun - Del 3. Värdefulla naturområden 2016-2020.
- Länsstyrelsen Kristianstads län. 1996. Från Bjäre till Österlen – Skånska natur- och kulturmiljöer.
- Länsstyrelsen Skåne. 2022. Kartor och underlag för planeringsarbete Grön infrastruktur. Information finns på Länsstyrelsen Skånes hemsida.
- Molander, M. 2010. Inventering av dyngbaggas som omfattas av åtgärdsprogram i östra Skåne 2009. Länsstyrelsen Skåne.
- Olofsson, P. 2008. Inventering av fåltpiplärka på Ripa sandar, Horna sandar samt Sånnarna 2007. Biosfärkontoret Kristianstads Vattenrike.
- Olofsson, P. 2013. Fåltpiplärkan i Skåne 2013. Rapport 2013:13, Länsstyrelsen Skåne.
- Olsson, K-A. 2005. Inventering av trädesmarker i västra Åhus.
- Sahlén, G & Birkedal, L. 2002. Trollsländor längs nedre Helgeån i Kristianstads Vattenrike. Kristianstads Vattenrike och Länsstyrelsen Skåne.
- Sörensson, M. 2007. Inventering av solitära bin väster om Åhus - Ripa Sandar, Horna Sandar och Sånnarna inom Biosfärområde Kristianstads Vattenrike sommaren 2006. Biosfärkontoret Kristianstads Vattenrike.

KRI021 Ivö klack (klass 1)

Foto: Viktor Tid/Länsstyrelsen Skåne

Motiv till klassning

Ädellövskog och rikkärr med höga biotop- och artvärden som har motiverat Natura 2000-område och naturreservat. I det regionala naturvårdsprogrammet från 1996 hade ett centralt parti klass 1 medan övriga delar av naturreservatet var bedömts som klass 2. Ökad kunskap om områdets biologiska värden har medfört en uppvärdering.

Beskrivning

Ivön är den största och enda bebodda ön i Ivösjön. Öns södra del består till största delen av öppen och relativt flack jordbruksmark. Den norra delen av ön är däremot starkt kuperad och skogklädd. Ivö klack är en markant urbergshöjd, som täcks av gamla bokskogar med inslag av tall på den magra övre delen och frodig ängsvegetation i de kalkrika sluttningarna. Själva klacken reser sig 134 meter över havet. På den branta och blockrika nordostsluttningen finns en grovvuxen, naturskogsliknande bokskog med en hel del högstubbar och lågor. Kalkrikt vatten sipprar från sluttningen och bidrar till en rik flora och fauna. På den norra delen av Ivön ligger ett gammalt kaolin- och kalkbrott, där det finns betydande fossilförekomster. Här finns skal och skelettdelar av ostron, sjöborrar, sköldpaddor, hajar, svanödlor och andra kräldjur. Särskilt vanliga är de så kallade vätteljusen eller belemniterna, vilka är de cigarrformade skalerna från numera utdöda bläckfiskar. Under 1800-talet började Ivöverken att bryta kaolin och kalksten på Ivö klack. Verksamheten pågick ända fram till 1950-talet och flera fasta anläggningar, brott och dumphögar finns kvar från brytningstiden. I kalkbrottet har ett rikkärr utvecklats med rik flora och fauna och bl.a. en riklig förekomst av kärrknipprot. I de blötaste partierna finns kransalger. I närheten av dammen har den sällsynta mullvadssyrsan påträffats.

Biotopvärden

Äldre ädellövskog med värdefulla strukturer och substrat samt rikkärr.

Artvärden

Ett 120-tal rödlistade arter är noterade i området sedan 1990. Av dess är 14 kärleväxter, åtta lavar, 50 svampar, 28 evertebrater, en mollusk, ett groddjur och ett 20-tal fågelarter. Bland de hotade arterna kan nämnas knärot (VU), plattsäv (VU), ryl (EN), klippzonlav (EN), liten ädellav (EN), ametistspindling (EN), brödmusseron (EN), grönticka (EN), igelkottstaggsvamp (CR), stare (VU) och mullvadssyrta (NT).

Ekologiska samband

Området ingår i värdestrakt för ädellövskog i GI:s planeringsunderlag och ligger inom spridningsavstånd till flera andra värdefulla äldre ädellövskogar som Möllerödsnäs och Vångaberget.

Förutsättningar för bevarande

Området bör lämnas utan ingrepp. Fossilförekomsterna bör fredas från insamling. Ingen negativ påverkan på hydrologin i rikkärret. Försiktig röjning av igenväxningsvegetation i rikkärret. Bevarande av gamla träd och död ved. Förutsättningarna för bevarande är goda genom naturreservatet.

Status

- I området ingår Natura 2000-området Ivö klack SE0420106 (2004).
- Området ingår i naturreservatet Ivö klack (2016).
- Hela området är av riksintresse för naturvården, Oppmanna-Ivösjöområdet (2000).
- Hela området är av riksintresse för friluftslivet, Ivösjön-Immeln-Ryssberget (2017).
- Strandskydd längs strandlinjen (upp till 300 meter).

Referenser

- ArtDatabanken. 2022. Artportalen enligt rödlistan 2020.
- Bager, H & Persson, A. 2009. Skånes rikkärr. Rapport 2009:41, Länsstyrelsen Skåne.
- Bengtsson, O. 2016. Miljöövervakning av lavar och mossor i skånska bokskogar 2011-2014. Rapport 2016:06, Länsstyrelsen Skåne.
- Carsrud, L. 1994. Geologiska sevärdheter i Skåne II. Geodeon, Lund.
- Ingvert, C. 2005. Skånska ädellövskogar. Svensk Mykologisk Tidskrift 26(2): 49–60.
- Kristianstads kommun. 2016. Naturvårdsprogram för Kristianstads kommun - Del 3. Värdefulla naturområden 2016-2020.
- Länsstyrelsen Kristianstads län. 1996. Från Bjäre till Österlen – Skånska natur- och kulturmiljöer.
- Länsstyrelsen Skåne. 2016. Bevarandeplan för Natura 2000-område Ivö klack SE0420106.
- Länsstyrelsen Skåne. 2016. Bildande av naturreservatet Ivö klack. Bilaga 3 skötselplan.

- Länsstyrelsen Skåne. 2022. Kartor och underlag för planeringsarbete Grön infrastruktur. Information finns på Länsstyrelsen Skånes hemsida.
- Länsstyrelsen Skåne. 2022. Kulturmiljöprogram: Ivö. Information finns på Länsstyrelsen Skånes hemsida.
- Olsson, K-A. m.fl. (red), 2003. Floran i Skåne. Vegetation och utflyktsmål. Lund.
- Östling, H. 2010. Sedan sist - Kjugekull och Ivön - 11 september 2010. Puggehatten 23(2):26-27.

KRI022 Immeln (klass 1)

Foto: Johan Johnmark/Länsstyrelsen Skåne

Motiv till klassning

Sjö och angränsande skogsmark med höga biotopvärden som har motiverat naturreservat i en mindre del av området. I det regionala naturvårdsprogrammet från 1996 var bedömningen klass 2 vilket har uppvärderats med ökad kunskap om sjöns biologiska värden.

Beskrivning

Området runt sjön Immeln är en marginalbygd, där jordbruket aldrig varit särskilt omfattande. Detta har gett upphov till ett kulturlandskap med små odlingslotter och ensamgårdar. Människorna här var i stället beroende av skogen och sjön för sin försörjning. Immeln är Skånes största näringsfattiga skogssjö och har en flikig strandlinje som är relativt opåverkad av byggnation. I sjön finns många öar och uddar med värdefulla strandskogar. Stränderna är ofta blockrika och branta med gles vegetation. I den norra delen omges sjön övervägande av barrskog, medan andelen lövinslag ökar i den södra delen. Kring Skärnsnäs består skogen främst av tall och bok med ett visst inslag av grov gammal ek och bok. Immeln är länets viktigaste sjö

för storlom och fiskgjuse. Flera skyddsvärda arter förekommer i och i anslutning till sjön, bland annat hårklomossa, ishavsrelikten taggmärsla, ål och den nedströmslekande Immelnöringen. Edre ström, som är sjöns utlopp till Raslången, är reproduktionslokal för Immelnöringen. I området ligger gårdarna Norregård och Mellangård som är två bra exempel på solitära, nordskånska storbondegårdar som är förhållandevis intakta. Landskapet runt gårdarna är småskaligt och rymmer flera värdefulla beteshagar. Ursprungligen fanns här gammal ängsmark. Området är mycket artrikt och komplext med flera olika vegetationstyper. Här återfinns bland annat slättergubbe, darrgräs, stor blåklocka, trådtåg, sommarfibbla, granspira, höskallra, blåsuga, kattfot, backtimjan och jungfrulin.

Biotopvärde

Skånes största näringsfattiga sjö med värdefulla strandmiljöer och angränsande skogar och betesmarker.

Artvärden

Ett 60-tal rödlistade arter är noterade sedan 1990, bland annat klotgräs (VU), sjötåtel (VU), klockgentiana (EN), bokvårtlav (NT), kungsfiskare (VU), entita (NT), drillsnäppa (NT), fiskmås (NT) och utter (NT).

Ekologiska samband

Immeln är sammanbunden med Raslången och Halen i Blekinge i ett stort relativt opåverkat sjösystem. Immeln utgör en limnisk värdekärna och värdetrakt i GI:s planeringsunderlag. Viktiga spridningssamband finns längs stränderna i strandskogar och mellan öar i och kring sjön. I norr ingår området i värdetrakt för ädellövskog.

Förutsättningar för bevarande

Bevara den skogliga kontinuiteten intill sjön. Bevara gamla träd och död ved. Bevara förutsättningarna för fågellivet och Immelnöringen. Kanalisera friluftslivet och begränsa tillskottet av ytterligare fritidshus. Fortsatt hävd med röjning och ingen gödsling i betesmarkerna. Inga ytterligare ingrepp i form av reglering eller förorening. Ingen negativ påverkan på sjöns vattenkvalitet eller hydrologi. Eftersträva en mer naturlig flödesregim.

Status

- I norr ingår naturreservatet Skärsnäs (2009).
- I norr ingår naturreservatet Brotorpet (2009).
- Sjön är av riksintresse för naturvärden, Immeln med Edre ström-Raslången (2000).
- Flera av öarna ingår i djur- och växtskyddsområdet Immeln (1992), med beträdnadsförbud under perioder.
- Hela området är av riksintresse för friluftslivet, Ivösjön-Immeln-Ryssberget (2017).
- Sjön är utpekad som nationellt särskilt värdefullt vatten med avseende på fisk/fiskvärde och nationellt värdefullt med avseende på naturvärden, inom miljökvalitetsmålet levande sjöar och vattendrag.
- Strandskydd (upp till 300 meter).

Referenser

- ArtDatabanken. 2022. Artportalen enligt rödlistan 2020.
- Kristianstads kommun. 2016. Naturvårdsprogram för Kristianstads kommun - Del 3. Värdefulla naturområden 2016-2020.
- Länsstyrelsen Kristianstads län. 1992. Beslut om bildandet av djur- och växtskyddsområdet Immeln.
- Länsstyrelsen Kristianstads län. 1996. Från Bjäre till Österlen – Skånska natur- och kulturmiljöer.
- Länsstyrelsen Skåne. 2009. Beslut om bildande av naturreservatet Brotorpet.
- Länsstyrelsen Skåne. 2009. Beslut om bildande av naturreservatet Skärsnäs.
- Länsstyrelsen Skåne. 2009. Fastställande av skötselplan för naturreservatet Brotorpet.
- Länsstyrelsen Skåne. 2009. Fastställande av skötselplan för naturreservatet Skärsnäs.
- Länsstyrelsen Skåne. 2012. Regional vattenförsörjningsplan för Skåne län. Rapport 2012:2, Länsstyrelsen Skåne.
- Länsstyrelsen Skåne. 2022. Kartor och underlag för planeringsarbete Grön infrastruktur. Information finns på Länsstyrelsen Skånes hemsida.
- Länsstyrelsen Skåne. 2022. Kulturmiljöprogram: Immeln. Information finns på Länsstyrelsen Skånes hemsida.
- Länsstyrelsen Skåne. 2022. Nationellt värdefulla och särskilt värdefulla vatten. Information finns på Länsstyrelsen Skånes hemsida.
- Olsson, K-A. m.fl. (red), 2003. Floran i Skåne. Vegetation och utflyktsmål. Lund.
- SYNLAB. 2020. Skräbeån 2019. På uppdrag av Skräbeåns vattenvårdskommitté.
- VISS. 2022. Immeln. MS_CD: WA18527151 VISS EU_CD: SE624180-141251. VattenInformationssystem Sverige hemsida.
- VISS. 2022. SKRÄBEÅN:Filkesjön-Immeln (Edre ström). MS_CD: WA96308788 VISS EU_CD: SE624173-141284. VattenInformationssystem Sverige hemsida.

KRI023 Skärgården mellan Tosteberga och Fårabäck (klass 1)

Foto: Per Blomberg/Skånska bilder

Motiv till klassning

Ett för landet unikt kustlandskap med strandängar och skär som hyser många hotade och sällsynta naturtyper och arter. Även i det regionala naturvårdsprogrammet från 1996 bedömdes området vara klass 1.

Beskrivning

Skånes enda egentliga skärgård finns mellan Åhus och Blekingegränsen. Kusten består av flacka och steniga betesmarker, som hyser en mycket artrik flora. Även fågellivet är artrikt. Under vintern kan man ofta träffa på både kungsörn och havsörn. Tosteberga ängar ligger på en halvö i den norra delen av området. Närmast havet finns öppna strandängar med ett mosaiklandskap innanför, där öppna gräsytor växlar med snår av slån, hagtorn, hassel och nypon. Området är mycket blockrikt och genomkorsas av vällagda stengården, vilket ger det en ålderdomlig prägel. Floran är mångskiftande med bland annat gullvivor, backsippor, solvändor, blodnäva och orkidéer. I busksnåren finns gott om småfågel som näktergal, trädgårdssångare, svarthätta, törnsångare, hämpling med flera. I norra delen av området ligger Gyetorpskärret som sedan länge är känt som orkidélokal. Här finns bl.a. länet största förekomst av orkidén flugblomster. Andra orkidéarter som påträffas i kärret är ängsnycklar, brudsporre, honungsblomster, Jungfru Marie nycklar, nattviol, kärrknipprot och majnycklar. I kärret har även sällsynta snäckor noterats. Havsområdet är grunt, mestadels 1–5 meter djupt. Bottensubstratet är blandat med sand, grus och sten. Strandlinjen är flack med moränmarker och renspolade stenblock och där innanför betade strandängar. De större öarna har tidigare betats men denna hävd har upphört. Bitvis finns bottnar med ålgräsängar och makroalger. Området är rikt på fågel och de många öarna med beträdnadsförbud erbjuder häckplatser för bland annat olika tärnor. Stora mängder

sjöfågel övervintrar i området. Bland bottenfaunan kan nämnas blåmussla. I början av 2010-talet rapporterades fiskar med sårskador och missbildningar från Hanöbukten. Vattenkvaliteten i Hanöbukten är måttlig enligt vattendirektivets statusklassning vilket är samma status som i de allra flesta kustvattenförekomster i Skåne.

Biotopvärden

Strandängar och naturbetesmarker med lång hävdkontinuitet, samt inslag av torrare sandiga gräsmarker. Kustnära grundområden med skyddad skärgård och inslag av ålgräs.

Artvärden

Totalt har närmare 220 rödlistade arter noterats i området sedan 1990, vilket fördelas på ett 70-tal kärlväxter, en mossa, två lavar, ett tiotal svampar, ett 30-tal insekter, två mollusker, över 90 fåglar, två däggdjur och en fisk. Bland de hotade arterna kan nämnas honungsblomster (VU), rödsäv (VU), backsippa (VU), lungrot (VU), kustgentiana (EN), fältnocka (EN), platt frölöpare (EN), månhornsbagge (VU), getingrovfluga (VU), backvisslare (VU), kalkkärrsgrynsnäcka (NT), utter (NT) och strandpadda (NT). Området är mycket viktigt för övervintrande och häckande fågel med arter som bl.a. småtärna (NT), skrântärna (NT), havsörn (NT), ejder (EN) och gravand (NT).

Ekologiska samband

Området ingår i värdestrakter för sandmark och gräsmark i GI:s planeringsunderlag och utgör ett viktigt spridningsstråk både längs kusten på land och i havet för flora och fauna.

Förutsättningar för bevarande

Fortsatt beteshävd utan gödselpåverkan. Inga ingrepp i form av nya byggnader eller båtanläggningar bör tillåtas. Ingen negativ påverkan på vattenkvalitet eller vattenmiljö. Vid behov röjning av igenväxningsvegetation och sly.

Status

- I söder ingår Natura 2000-området Östra Hammaren-Käringören SE0420276 (2004).
- Stora delar av området ingår i Natura 2000-området Tostebergakusten SE0420275 (2004).
- I området ingår Natura 2000-området Tosteberga-Ängholmarna SE0420127 (1996).
- I norr ingår naturreservatet Tosteberga ängar (1963).
- I norr ingår delar av naturreservatet Gyetorp (2020).
- I området ingår naturreservatet Lägerholmen (1913).
- I området finns flera öar som ingår i djur- och växtskyddsområdet, Ängholmarna m.fl. öar, holmar och skär (1972) och där råder tillträdesförbud under delar av året.
- Området är av riksintresse för naturvården, Tostebergakusten (2000).
- Området är av riksintresse för friluftslivet, Kusten Åhus-Valje med Rinkaby skjutfält (2017).
- Kustremsan ingår i landskapsbildsskyddsområdet Östersjöns kust Kristianstad (1974).
- Strandskydd längs strandlinjen (upp till 300 meter).

- Gyetorpskärrret i norr ingår i myrskyddsplanen (2007).

Referenser

- ArtDatabanken. 2022. Artportalen enligt rödlistan 2020.
- Bager, H & Persson, A. 2009. Skånes rikkärr. Rapport 2009:41, Länsstyrelsen Skåne.
- Kristianstads kommun. 2016. Naturvårdsprogram för Kristianstads kommun - Del 3. Värdefulla naturområden 2016-2020.
- Länsstyrelsen Blekinge. 2014. Inventering av fiskyngel vid Blekingekusten och nordöstra Skånes kust 2008 – 2013. Rapport 2014:3, Länsstyrelsen Blekinge.
- Länsstyrelsen Kristianstads län. 1963. Beslut om bildande av naturreservatet Tosteberga ängar.
- Länsstyrelsen Kristianstads län. 1996. Från Bjäre till Österlen – Skånska natur- och kulturmiljöer.
- Länsstyrelsen Skåne. 2005. Bevarandeplan för Natura 2000-område Tostebergakusten SE0420275.
- Länsstyrelsen Skåne. 2006. Fastställelse av skötselplan för naturreservatet Tosteberga ängar.
- Länsstyrelsen Skåne. 2017. Bevarandeplan för Natura 2000-området Tosteberga-Ängholmarna SE0420127.
- Länsstyrelsen Skåne. 2018. Bevarandeplan för Natura 2000-området Östra Hammaren-Käringören SE0420276.
- Länsstyrelsen Skåne. 2020. Beslut om bildande av naturreservatet Gyetorp. Bilaga 6 skötselplan.
- Länsstyrelsen Skåne. 2021. Fastställelse av skötselplan för naturreservatet Lägerholmen.
- Länsstyrelsen Skåne. 2022. Kartor och underlag för planeringsarbete Grön infrastruktur. Information finns på Länsstyrelsen Skånes hemsida.
- Länsstyrelsen Skåne. 2022. Kulturmiljöprogram: Tosteberga-Landön. Information finns på Länsstyrelsen Skånes hemsida.
- Naturskyddsföreningen Kristianstad. 2022. Gyetorpsprojektet. Naturskyddsföreningen i Kristianstad Bromöllas hemsida.
- Naturvårdsverket. 2007. Myrskyddsplan för Sverige. Objekt i Skåne län. Rapport 5670.
- Olofsson, P. 2013. Fältpiplärkan i Skåne 2013. Rapport 2013:13, Länsstyrelsen Skåne.
- Olsson, K-A. m.fl. (red). 2003. Floran i Skåne. Vegetation och utflyktsmål. Lund.
- Olsson, P. 2005. Inventering av ålgräsängar längs Skånes kust. Länsstyrelsen Skåne.
- Svensson, L. 2014. Bland sjögräs och tång i Hanöbukten. Biosfärkontoret Kristianstads Vattenrike.
- Svensson, L. 2016. Provfiske på grunda bottenområden i Hanöbukten inom Kristianstads kommun. Biosfärkontoret Kristianstads Vattenrike.
- Svensson, L. 2016. Var finns tången och hur mår den? Inventering av blås- och sågtång i Hanöbukten inom Kristianstads kommun. Biosfärkontoret Kristianstads Vattenrike.

- Toxicon AB. 2015. Undersökningar i Hanöbukten. Undersökningar av fintrådiga alger, epi- och infauna samt fisk under hösten 2015. På uppdrag av Länsstyrelsen Skåne.
- Toxicon AB. 2017. Ålgräs i Skåne 2016 – Fältinventering och satellitbildstolkning. Rapport 2017:04, Länsstyrelsen Skåne.
- VISS. 2022. Landöbukten sek namn. MS_CD: WA37573985 VISS EU_CD: SE555685-142290. VattenInformationsSystem Sverige hemsida.
- VISS. 2022. Tostebergabukten. MS_CD: WA75626781 VISS EU_CD: SE555950-142740. VattenInformationsSystem Sverige hemsida.
- VISS. 2022. V Hanöbuktens kustvatten. MS_CD: WA28621968 VISS EU_CD: SE554800-142001. VattenInformationsSystem Sverige hemsida.
- Waldemarsson, N. 2005. Häckande fåglar på havsstrandängar och i skärgården i nordöstra Skåne 2004. Spoven, Nordöstra Skånes Fågelklubb.
- Waldemarsson, N. 2011. Inventering av häckfåglar i nordöstra Skånes skärgård under 2011. Spoven, Nordöstra Skånes Fågelklubb.
- Wijkmark, N., Enhus, C., Nilsson, L., Nikolopoulos, A., Näslund, J., Nyström Sandman, A & Isaeus, M. 2016. Marin inventering och modellering i Skåne län. Rapport 2016:09, Länsstyrelsen Skåne.

KRI024 Brinkahagen och Möllerödsnäs (klass 1)

Foto: Johan Johnmark/Länsstyrelsen Skåne

Motiv till klassning

Äldre ädellövskog med höga art- och biotopvärden och en mycket artrik svampflora. I det regionala naturvårdsprogrammet från 1996 var bedömningen klass 3 vilket har uppvärderats med ökad kunskap om de biologiska värdena.

Beskrivning

Området är en av Skånes artrikaste svamplokaler med ett 70-tal rödlistade svamparter. Detta indikerar speciella markförhållanden med kalkrik jord samt lång kontinuitet som trädbärande mark. Här växer främst bok med inslag av ek, ask, fågelbär, avenbok och hassel. De äldsta träden är närmare 140 år och cirka 20% av beståndet är över 100 år. Stora delar av området utgörs av tidigare produktionsskog som nu får utvecklas fritt i naturreservatet. Fältskiktet är artrikt genom kalkförekomsten med arter som tandrot, blåsippa, myskmadra med mera. Kalken medför också goda förekomster av marklevande snäckor.

Biotopvärden

Äldre ädellövskog med värdefulla strukturer och substrat, främst kalkrika markförhållanden som ger underlag för en mycket artrik svampflora.

Artvärden

Totalt har ett 80-tal rödlistade arter noterats sedan 1990 varav flertalet är svampar. Bland de hotade arterna kan nämnas hålnunneört (NT), rosa lundlav (VU), grönfjällig fjällskivling (VU), mullspindling (EN), sötdoftande spindling (EN), brödmusseron (EN), lilafotad fingersvamp (EN), grönticka (EN) och skönkremla (VU).

Ekologiska samband

Området ingår i värdetrakt för ädellövskog i GI:s planeringsunderlag och ligger inom spridningsavstånd till bl.a. ädellövskogarna vid Bökenäset och Vångaberget i norr och Ivöklack i öst. Vattendraget som mynnar i Oppmannasjön ingår i limnisk värdetrakt.

Förutsättningar för bevarande

Goda genom naturreservatet. Bevara variationsrik äldre ädellövskog med förekomst av död ved.

Status

- I området ingår naturreservatet Brinkahagen-Möllerödsnäs (2015).
- Hela området är av riksintresse för naturvården, Oppmanna-Ivösjöområdet (2000).
- Hela området är av riksintresse för friluftslivet, Ivösjön-Immeln-Ryssberget (2017).
- Strandskydd längs strandlinjen (upp till 300 meter).

Referenser

- ArtDatabanken. 2022. Artportalen enligt rödlistan 2020.
- Kristianstads kommun. 2016. Naturvårdsprogram för Kristianstads kommun - Del 3. Värdefulla naturområden 2016-2020.
- Länsstyrelsen Kristianstads län. 1996. Från Bjäre till Österlen – Skånska natur- och kulturmiljöer.

- Länsstyrelsen Skåne. 2015. Beslut om bildande av naturreservatet Brinkahagen-Möllerödsnäs.
- Länsstyrelsen Skåne. 2018. Beslut om utvidgning av naturreservatet Brinkahagen-Möllerödsnäs. Bilaga 4 skötselplan.
- Länsstyrelsen Skåne. 2022. Kartor och underlag för planeringsarbete Grön infrastruktur. Information finns på Länsstyrelsen Skånes hemsida.
- Länsstyrelsen Skåne. 2022. Kulturmiljöprogram: Söndraby-Barum-Mölleröd. Information finns på Länsstyrelsen Skånes hemsida.

KRI025 Nedre Helge å (klass 1)

Foto: Per Blomberg/Skånska bilder

Motiv till klassning

Internationellt betydelsefullt vattendrag och våtmarksområde med stora ornitologiska värden. Även i det regionala naturvårdsprogrammet från 1996 var bedömningen klass 1. Helge ås nedre del är utpekad som nationellt särskilt värdefullt vatten

Beskrivning

Mellan Hammarsjön och Egeside träsk rinner Helge å långsamt fram över slätten och omges av stora betade fuktängar och mader. Fågelfaunan är rik med framför allt många vadararter. Både vår och höst rastar många våtmarksfåglar på de översvammade maderna. Sydöst om Gärds Köpinge ligger en öppen hagmark på sandigt underlag, där träd- och buskskikt saknas. Fältskiktet består av torrängs- och sandstärpsvegetation med arter som bockrot, backtimjan, knölsmörblomma, sandnejlika, fältsippa, grådådra, grusviva, sandtimotej, tofsäxing, harmynta, hedblomster och brudbröd. Ungefär 400 meter norr om Sjögård finns en cirka 10 hektar stor

öppen slätteräng. Hävdkontinuiteten är troligen mycket lång och det förekommer många hävdberoende arter. Kalkrikt vatten tränger fram i marken, vilket ger en mycket artrik flora. Som exempel kan nämnas darrgräs, slätterblomma, smörboll, rosettjungfrulin och hela sexton olika starrarter.

Biotopvärden

Våtmarksområden och fuktängar samt sandiga betesmarker med varierad vegetation.

Artvärden

Ett 100-tal rödlistade arter är noterade i området sedan 1990. Bland de hotade arterna kan nämnas kärlväxterna tofsäxing (EN), sandtimotej (VU), backsippa (VU), jättemöja (VU), sanddådra (VU), sandnejlika (VU), lungrot (VU), hedblomster (VU) och gullstånds (VU), lavarna sydlig ladlav (EN) och grå ladlav (CR), svampen liten diskröksvamp (VU) samt insekterna klumpfrölöpare (VU), dysterfrölöpare (VU), stillfröjordloppa (VU), grå puckelmätare (CR), silverfläckt kapuschongfly (CR) och kardväddsknölfly (VU) samt utter (NT) och mal (NT).

Ekologiska samband

Helge å utgör ett viktigt stråk i landskapet med kringliggande våtmarker och fuktiga gräsmarker och ingår i en limnisk värde-trakt. Området ingår i värde-trakt för våtmarker med spridningssamband till bl.a. Araslövssjön i norr och Egeside i söder. Området ingår även i värde-trakter för gräsmark och sandmark med spridningssamband både norrut och söderut samt inåt land.

Förutsättningar för bevarande

Fortsatt hävd av fuktängarna kring ån genom bete och slätter samt återkommande omrörning av ytskiktet för att gynna arter som är beroende av tillgång på blottad sand.

Status

- I området ingår stora delar av Natura 2000-området Helge å SE0420307 (2004).
- I området ingår Natura 2000-området Vramsåns mynningsområde SE0420144 (1996).
- I området ingår Natura 2000-området Vramsåns mynning SE0420259 (2004).
- I området ingår delar av Natura 2000-området Vramsån SE0420310 (2004).
- I söder ingår Natura 2000-området Prästängen SE0420282 (2004).
- I området ingår naturreservatet Vramsåns mynning (2012).
- Området ingår i Ramsarområdet Helge å (1974).
- Hela området är av riksintresse för naturvården, Helgeåns nedre lopp med Araslövssjön och Hammarsjön (2000).
- Hela området ingår i biosfärområdet Kristianstads Vattenrike.
- Hela området är av riksintresse för friluftslivet, Araslövssjön-Hammarsjön-Helge å (2017).
- Helge ås nedre del är utpekad som nationellt särskilt värdefullt vatten med avseende på naturvården inom miljö kvalitetsmålet levande sjöar och vattendrag.

- Strandskydd längs åarna (upp till 300 meter).

Referenser

- ArtDatabanken. 2022. Artportalen enligt rödlistan 2020.
- Cronert, H. 2010. Strandängsfåglar längs nedre Helgeån i Kristianstads Vattenrike 2009 – med jämförelser bakåt i tiden. ANSER 2010:2: 79-94.
- Cronert, H. 2012. Strandängsfåglar längs nedre Helgeån i Kristianstads Vattenrike 2012 – kort rapport. Spoven.
- Cronert, H & Lindblad, T. 2003. Strandängsinventering längs nedre Helgeån i Kristianstads Vattenrike våren 2003. En jämförelse med resultatet från 1997 års inventering.. Meddelande nr 32 från Nedre Helgeåns Fågelstation. ANSER 2/2004: 65-78.
- Jezek, H. 2018. Malprovfiske i Helgeå 2017. Rapport: 2018:03, Biosfärkontoret Kristianstads Vattenrike.
- Kristianstads kommun. 2016. Naturvårdsprogram för Kristianstads kommun - Del 3. Värdefulla naturområden 2016-2020.
- Ljungberg, H. 1995. Jordlöpare och kortvingar på öppna våtmarker längs nedre Helgeån: olika hävdformers betydelse för den marklevande skalbaggsfaunan. Länsstyrelsen Kristianstads län 1995.
- Länsstyrelsen Kristianstads län. 1996. Från Bjäre till Österlen – Skånska natur- och kulturmiljöer.
- Länsstyrelsen Skåne. 2012. Beslut om bildande av naturreservatet Vramsåns mynning.
- Länsstyrelsen Skåne. 2012. Fastställande av skötselplan för naturreservatet Vramsåns mynning.
- Länsstyrelsen Skåne. 2016. Bevarandeplan för Natura 2000-område Vramsåns mynningsområde SE0420144.
- Länsstyrelsen Skåne. 2017. Bevarandeplan för Natura 2000-området Helge å SE0420307.
- Länsstyrelsen Skåne. 2017. Bevarandeplan för Natura 2000-området Prästängen SE0420282.
- Länsstyrelsen Skåne. 2018. Bevarandeplan för Natura 2000-området Vramsån SE0420310.
- Länsstyrelsen Skåne. 2018. Bevarandeplan för Natura 2000-området Vramsåns mynning SE0420259.
- Länsstyrelsen Skåne. 2022. Kartor och underlag för planeringsarbete Grön infrastruktur. Information finns på Länsstyrelsen Skånes hemsida.
- Länsstyrelsen Skåne. 2022. Kulturmiljöprogram: Egeside-Pulken-Yngsjö-Furuboda. Information finns på Länsstyrelsen Skånes hemsida.
- Länsstyrelsen Skåne. 2022. Nationellt värdefulla och särskilt värdefulla vatten. Information finns på Länsstyrelsen Skånes hemsida.

- Möllerström, N. 2013. Sammanställning av elfisken i Vattenriket. Rapport 2013:08, Biosfärkontoret Kristianstads Vattenrike.
- Ovesson, P. 2009. Markhävdkartering 2008 - hävdtilståndet på betesmarker och slåtterängar inom nedre Helgeåns våtmarksområde i Kristianstads Vattenrike. Rapport: 2009:05, Biosfärkontoret Kristianstads Vattenrike och Länsstyrelsen Skåne.
- Ramsar. 2017. Ramsar informationsblad för Sverige, Helge å.
- Sahlén, G & Birkedal, L. 2002. Trollsländor längs nedre Helgeån i Kristianstads Vattenrike. Kristianstads Vattenrike och Länsstyrelsen Skåne.
- SGS Analytics Sweden AB. 2022. Helgeån 2021. På uppdrag av Helgeåkommittén.
- VISS. 2022. Helge å: Graften-Mjööån. MS_CD: WA17284642 VISS EU_CD: SE619732-139861. VattenInformationsSystem Sverige hemsida.
- VISS. 2022. Helge å: Mjööån - Vramsån. MS_CD: WA80616216 VISS EU_CD: SE619960-139954. VattenInformationsSystem Sverige hemsida.
- VISS. 2022. Helge å: Vramsån - Hammarsjön. MS_CD: WA15465984 VISS EU_CD: SE620276-140087. VattenInformationsSystem Sverige hemsida.
- VISS. 2022. Mjööån. MS_CD: WA87382314 VISS EU_CD: SE619628-138871. VattenInformationsSystem Sverige hemsida.
- VISS. 2022. Vramsån: Helge å - Ryabäcken. MS_CD: WA97339203 VISS EU_CD: SE620341-139491. VattenInformationsSystem Sverige hemsida.

KRI026 Rinkabyfältet (klass 1)

Foto: Per Blomberg/Skånska bilder

Motiv till klassning

Höga biotop- och artvärden på de sandiga gräsmarkerna vilket har motiverat Natura 2000-område. I det regionala naturvårdsprogrammet från 1996 var bedömningen klass 2 men med ökad kunskap om sandmarkernas betydelse för biologisk mångfald har området uppvärderats.

Beskrivning

På det militära skjutfältet mellan Rinkaby och Hanöbukten finns stora gräsmarker och tallskogar på sandig mark. På flera ställen finns tydliga sanddyner. Stora delar av de öppna gräsmarkerna har tidigare varit åkermark. Rinkaby skjutfält inrättades 1899 och utvidgades under 1970-talet. Stora delar av det nuvarande skjutfältet har varit uppodlat men omväxlande med långa trädesperioder. De sista åkermarkerna hittas på topografiska kartor från 1932 och låg i området mellan Rörbäcken och flygfältet där en, förmodligen sentida, gödselpåverkan bitvis är tydlig. Huvuddelen av området hålls öppet genom bete av nötkreatur och de militära aktiviteterna. De militära fordonen bidrar till en omrörning av markskiktet som gynnar flera sällsynta arter som är beroende av tillgång till blottad sand. Hela Rinkaby skjutfält har en särskilt värdefull och artrik flora och fauna tack vare den långa historiken med beteshävd och militära aktiviteter, bl.a. har sandnejlikan här en av sina rikaste lokaler och hedblomster, grådådra och fältsippa är alla vanligt förekommande inom området. Fältskiktet är sparsamt i tallskogen som domineras av gräsheds- och lavvegetation. Inslag finns av mer ovanliga arter som linnea, luktvädd, pukvete och olika pyrolor. Bland insekterna finns ett antal ovanliga fjärilar och skalbaggar. Fågellivet är rikt med sällsynta arter som fältpiplärka och trädlärka samt flera par av torn- och lärkfalk.

Biotopvärden

Sandiga gräsmarker med varierat fältskikt och inslag av sandstäpp.

Artvärden

180 rödlistade arter har noterats från området sedan 1990. Av dessa är ett 50-tal kärlväxter, 15 svampar, drygt 50 insekter, en mollusk, ett 60-tal fåglar och ett groddjur. Bland de hotade arterna kan nämnas tofsäxing (EN), sandtimotej (VU), ryl (EN), piggfrö (EN), glappmaskros (EN), grå stjälkroksvamp (EN), naveljordstjärna (EN), ribbdyngbagge (EN), månhornsbagge (VU), backvisslare (VU), svartfläckig blåvinge (NT), stäppbandbi (EN) och strandpadda (NT). Bland de rödlistade fågelarterna finns vaktel (NT), tofsvipa (VU), havsörn (NT) och fältpiplärka (EN).

Ekologiska samband

Området ingår i värdestrakt för sandmarker och gräsmarker i GI:s planeringsunderlag och har viktiga spridningssamband söderut och norrut längs kusten samt västerut inåt land. Limniska spridningslänkar finns till Hammarsjön via Rörbäcken.

Förutsättningar för bevarande

Fortsatt betesdrift. Den extensiva markanvändningen med frekvent markomrörning behöver bibehållas.

Status

- Stora delar av området ingår i Natura 2000-området Rinkaby skjutfält SE0420239 (2004).

- Hela området ingår i biosfärområdet Kristianstads Vattenrike.
- Hela området är av riksintresse för friluftslivet, Kusten Åhus-Valje med Rinkaby skjutfält (2017).
- Strandskydd längs bäcken och strandlinjen längs kusten (upp till 100 meter).

Referenser

- ArtDatabanken. 2022. Artportalen enligt rödlistan 2020.
- Hanson, S-Å. 2008. Inventering av buksvampar inom Biosfärområde Kristianstads Vattenrike, hösten och vintern 2006/2007. Biosfärkontoret Kristianstads Vattenrike.
- Hanson, S-Å. 2014. Fynd av Geastrum smardae i Skåne. Svensk Mykologisk Tidskrift 35(2): 39–40.
- Isacson, G. 2006. Jättepraktbagge i Skåne - lägesrapport 2004-2005. Länsstyrelsen Skåne.
- Kristianstads kommun. 2016. Naturvårdsprogram för Kristianstads kommun - Del 3. Värdefulla naturområden 2016-2020.
- Länsstyrelsen Kristianstads län. 1996. Från Bjäre till Österlen – Skånska natur- och kulturmiljöer.
- Länsstyrelsen Skåne. 2018. Bevarandeplan för Natura 2000-området Rinkaby skjutfält SE0420239.
- Länsstyrelsen Skåne. 2022. Kartor och underlag för planeringsarbete Grön infrastruktur. Information finns på Länsstyrelsen Skånes hemsida.
- Länsstyrelsen Skåne. 2022. Kulturmiljöprogram: Rinkaby. Information finns på Länsstyrelsen Skånes hemsida.
- Olsson, K-A. m.fl. (red), 2003. Floran i Skåne. Vegetation och utflyktsmål. Lund.
- Olofsson, P. 2013. Fältpiplärkan i Skåne 2013. Rapport 2013:13, Länsstyrelsen Skåne.
- Sjöholm, C. 2011. Baggar och kanoner - Skalbaggar på Rinkaby skjutfält.
- VISS. 2022. Börsbäcken. MS_CD: WA68730560VISS EU_CD: NW620572-140562. VattenInformationssystem Sverige hemsida.

KRI027 Torsebro och Helge å (klass 1)

Foto: Alex Regnér / Länsstyrelsen Skåne

Motiv till klassning

Äldre ädellövskog med höga biotop- och artvärden som har motiverat Natura 2000-område. I det regionala naturvårdsprogrammet från 1996 var bedömningen klass 2 för ett mindre område. Idag bedöms det större området ha värden motsvarande klass 1 ur ett regionalt perspektiv. Helge å är utpekad som nationellt särskilt värdefullt vatten.

Beskrivning

Området är präglad av fallen i Helge å och övergången mellan slätt och skog samt den industrietablering som skedde under senare delen av 1600-talet. Anmärkningsvärt är att många träd har en ansevärd ålder och har fått stå kvar trots industriverksamheten. Torsebro krutbruk ligger vid Helge å, precis där slätten övergår i en mera kuperad terräng. Krutbruket, som är det enda kvarvarande i Sverige, anlades 1682 för att försörja den svenska krigsmakten med krut. Tillgången på vattenkraft i Helge å var en förutsättning för detta. Driften vid bruket lades ned 1923. Hela bruksområdet är ingärdat av en hög stenmur. Inom bruket finns åtskilliga byggnader bevarade, såsom skyddsvallar, krutmagasin, vågbod, ekonomibyggnader och valsverk. Bruksområdet kompletteras av en herrgård, kamrersbostad och arbetarbostäder. Ädellövskogen vid bruket består främst av många gamla bokar och ekar, som hyser en rik fauna med bl.a. förekomst av läderbagge. Norr om Torsebro krutbruk ligger Gummastorpasjön som är en grund och näringsrik sjö, som omges av stora mader. Betydande ytor täcks av bladvass och sjösäv. Närmast stranden förekommer bårder av vasstarr och kaveldun samt trädriddar av al och vide. Några platser runt sjön betas fortfarande. Fågellivet i och kring sjön är rikt med arter som bl.a. havsörn, brun kärrhök, tofsvipa och rörsångare.

Biotopvärden

Ädellövskog och parkmiljö med äldre ädellövträd samt betesmarker, fuktängar och vattendrag med forsar.

Artvärden

Ett 100-tal rödlistade arter har påträffats i området sedan 1990. Bland de hotade arterna kan nämnas vildris (VU), lungrot (VU), äkta hjärtstilla (VU), gulbrämad flugsvamp (VU), bleksopp (VU), skillerticka (VU), tårticka (VU), almorangelav (CR), läderbagge (VU), boktigerfluga (NT), utter (NT), ål (CR) och lake (VU). Bland de rödlistade fåglarna finns t.ex. kungsfiskare (VU), tofsvipa (VU), spillkråka (NT) och sävsparv (NT).

Ekologiska samband

Helge å ingår i limnisk värdestrakt och utgör ett viktigt spridningstråk i landskapet både för limniska och terrestra arter. Området ingår även i värdestrakt för ädellövskog i GI:s planeringsunderlag med spridningssamband till ädellövsmiljöer längs Helge å och upp till Vanås ädellövskog. Gräsmarkerna i landskapet har spridningssamband sinsemellan.

Förutsättningar för bevarande

Fortsatt hävd av betesmarkerna och inga ingrepp i sjön. Bevara den skogliga kontinuiteten.

Bevarande av gamla träd och död ved i olika former. Ingen negativ påverkan på vattendraget.

Status

- I området ingår Natura 2000-området Torsebroparken SE0420128 (2004).
- Söder om Torsebro ingår ett skogligt biotopskyddsområde, 1999:158.
- Vid Torsebro bruk har ett naturvårdsavtal tecknats.
- I söder är området av riksintresse för naturvården, Helgeåns nedre lopp med Araslövssjön och Hammarsjön (2000).
- Centralt är området av riksintresse för naturvården, Gummastorpasjön (2000).
- Stora delar är av riksintresse för friluftslivet, Araslövssjön-Hammarsjön-Helge å (2017).
- I söder ingår området i Ramsarområdet Helge å (1974).
- Hela området ingår i biosfärområdet Kristianstads Vattenrike.
- Helge å är utpekad som nationellt särskilt värdefullt vatten med avseende på naturvården inom miljö kvalitetsmålet levande sjöar och vattendrag.
- Strandskydd längs ån och runt sjön (upp till 100 meter).

Referenser

- ArtDatabanken. 2022. Artportalen enligt rödlistan 2020.
- Gerell, R & Gerell Lundberg, K. 2004. Övervakning av fladdermöss i Skåne - Fladdermusfaunan på 20 platser i Skåne 2003. Rapport 2003:49, Länsstyrelsen Skåne.
- Jezek, H. 2018. Malprovfiske i Helgeå 2017. Rapport: 2018:03, Biosfärkontoret Kristianstads Vattenrike.
- Karlsson, M. 2019. Mykologer i explosiv miljö, Torsebro krutbruk lördagen 7 september 2019. Puggehatten 32(2,3): 29.

- Kristianstads kommun. 2016. Naturvårdsprogram för Kristianstads kommun - Del 3. Värdefulla naturområden 2016-2020.
- Ljungberg, P & Svensson, M. 2010. Musselinventering i några skånska vattendrag 2006 –med särskild fokus på tjockskalig målarmussla (*Unio crassus*). Rapport 2010:8, Länsstyrelsen Skåne.
- Länsstyrelsen Kristianstads län. 1996. Från Bjäre till Österlen – Skånska natur- och kulturmiljöer.
- Länsstyrelsen Skåne. 2016. Bevarandeplan för Natura 2000-området Torsebroparken SE0420128.
- Länsstyrelsen Skåne. 2022. Kartor och underlag för planeringsarbete Grön infrastruktur. Information finns på Länsstyrelsen Skånes hemsida.
- Länsstyrelsen Skåne. 2022. Kulturmiljöprogram: Torsebro. Information finns på Länsstyrelsen Skånes hemsida.
- Länsstyrelsen Skåne. 2022. Nationellt värdefulla och särskilt värdefulla vatten. Information finns på Länsstyrelsen Skånes hemsida.
- Möllerström, N. 2013. Sammanställning av elfisken i Vattenriket. Rapport 2013:08, Biosfärkontoret Kristianstads Vattenrike.
- Ramsar. 2017. Ramsar informationsblad för Sverige, Helge å.
- SGS Analytics Sweden AB. 2022. Helgeån 2021. På uppdrag av Helgeåkommittén.
- Svensson, M., Dahl, J & Östberg, H. 2015. Stormusslor i Helge å – en dykinventering. Rapport: 2015:03, Biosfärkontoret Kristianstads Vattenrike.
- VISS. 2022. Gummastorpasjön. MS_CD: WA35110904 VISS EU_CD: NW622266-139606. VattenInformationssystem Sverige hemsida.
- VISS. 2022. Helge å: Araslövssjön - Bivarödsån. MS_CD: WA86366269 VISS EU_CD: SE622168-139594. VattenInformationssystem Sverige hemsida.
- VISS. 2022. Helge å: Bivarödsån - Almaån. MS_CD: WA83835737 VISS EU_CD: SE622692-139622. VattenInformationssystem Sverige hemsida.

KRI028 Hörrödsåsen (klass 2)

Foto: Johan Johnmark/Länsstyrelsen Skåne

Motiv till klassning

Höga art- och biotopvärden i äldre ädellövskog som har motiverat bildande av naturreservat och Natura 2000-område. Även i det regionala naturvårdsprogrammet 1996 var bedömningen klass 2.

Beskrivning

Området utgörs av en rullstensås väster om Hörröds kyrka och ingår i två naturreservat, bland annat det stora naturreservatet Verkeåns dalgång. Åsen har ett smalt krön och branta sidor vilket gör den till en så kallad getryggsås – den största i östra Skåne. Åsen täcks av ädellövskog med främst bok och ek, men med inslag av många olika lövträd. Markförhållandena är magrare uppe på åsen och rikare på sluttningarna och vid foten av åsen. Här finns en del död ved och förutsättningar för en rik svampflora och insektsfauna. Rödlistade lavar som stiftklotterlav och bokvårtlav har noterats liksom de rödlistade svamparna koralltaggsvamp och oxtungssvamp. I svackorna längs med getryggen finns lövsumpskogar med höga naturvärden. Här växer bland annat gullpudra, bäckbräsma och sumpförgätmigej. I närheten av sumpskogen finns även kärr med kraftigt fluktuerande vattenstånd.

Biotopvärden

Äldre ädellövskog med förekomst av död ved och sumpskog.

Artvärden

Ett antal naturvårdsarter varav ca 15 rödlistade arter är kända från området sedan 1990. Bland dessa kan nämnas bokvårtlav (NT), rosa lundlav (VU), lunglav (NT), klosterlav (VU), koralltaggsvamp (NT), spillkråka (NT), grönsångare (NT) och stare (VU).

Ekologiska samband

Området ingår i värdetrakt för ädellövskog i GI:s planeringsunderlag och har spridningssamband med ädellövskogarna som fortsätter söderut på Hörrödsåsen. Gräsmarkerna har spridningssamband med andra gräsmarker i landskapet. Hörrödsån ingår i limnisk värdetrakt.

Förutsättningar för bevarande

Bevarande av äldre träd och förekomst av död ved.

Status

- Stora delar av området ingår i naturreservatet Hörrödsåsen (2015).
- I väster ingår delar av Verkeåns naturreservat, Agusa-Hallamölla (2009).
- Stora delar av området ingår i Natura 2000-området Jären SE0420327 (2007).
- I väster ingår delar av Natura 2000-området Verkeåns dalgång SE0420075 (2004).
- Stora delar av området är av riksintresse för naturvården, Verkeån med dalgång (2000).
- Hela området är av riksintresse för friluftslivet, Kuststräckan Åhus-Simrishamn-Vik med Stenshuvud-Verkeån (2016).
- Hela området är av riksintressen med geografiska bestämmelser, Kustområdet i Skåne från Örnahusen söder om Skillinge till Åhus (1987).

Referenser

- ArtDatabanken. 2022. Artportalen enligt rödlistan 2020.
- Eklöv, A. 2006. Fiskar och fiske i nio Österlenår. På uppdrag av Österlens vattenvårdsförbund.
- Ekologgruppen i Landskrona. 2018. Bottenfauna i Österlenår 2018. Österlens vattenråd.
- Kristianstads kommun. 2016. Naturvårdsprogram för Kristianstads kommun - Del 3. Värdefulla naturområden 2016-2020.
- Länsstyrelsen Kristianstads län. 1996. Från Bjäre till Österlen – Skånska natur- och kulturmiljöer.
- Länsstyrelsen Skåne. 2005. Bevarandeplan för Natura 2000-område Verkeåns dalgång SE0420075.
- Länsstyrelsen Skåne. 2009. Bildande av Verkeåns naturreservat, Agusa-Hallamölla.
- Länsstyrelsen Skåne. 2009. Fastställelse av skötselplan för Verkeåns naturreservat, Agusa-Hallamölla.
- Länsstyrelsen Skåne. 2015. Beslut om bildande av naturreservatet Hörrödsåsen. Bilaga 3 skötselplan.
- Länsstyrelsen Skåne. 2016. Bevarandeplan för Natura 2000-området Jären SE0420327.
- Länsstyrelsen Skåne. 2022. Kartor och underlag för planeringsarbete Grön infrastruktur. Information finns på Länsstyrelsen Skånes hemsida.
- VISS. 2022. Julebodaån. MS_CD: WA40614521 VISS EU_CD: SE618519-139144. VattenInformationssystem Sverige hemsida.

KRI029 Forsakarsbäcken (klass 2)

Foto: Mona Persson/Länsstyrelsen Skåne

Motiv till klassning

Höga art- och biotopvärden i bäckravinen och angränsande områden. Området ingick inte i det regionala naturvårdsprogrammet från 1996, men har uppvärderats sedan dess.

Beskrivning

Forsakarsbäcken har sina källflöden uppe på Linderödsåsen. Mellan Forsakar och Degeberga flyter Forsakarsbäcken fram i en dalgång och ut på den flacka Kristianstadsslätten. Ute på slätten byter vattendraget namn till Vittskövleån. I den övre delen, ovanför Forsakar, omges ån av alsumpskog och ädellövskog och i den nedre delen av öppna gräsmarker med trädrådå längs ån. Vid Forsakar porlar bäcken fram i en dalgång och skuggas av kraftiga bokar. Här bildar bäcken ett av länets största vattenfall. Delar av bäcken är rätad men uppströms Vittskövle finns meandrande sträckor bevarade. I bäcken finns gott om nattsländor och förekommande fiskarter är bl.a. öring, stensimpa, och bäcknejonöga. Kungsfiskare, strömstare och forsärla ses regelbundet födosöka i vattendraget. Söder om Vittskövle ingår en betesmark där den sällsynta arten grå ladlav växer på ekstolpar.

Biotopvärden

Vattendrag med måttlig ekologisk status och värdefulla bottensubstrat. Äldre lövskog längs vattendraget.

Artvärden

I dalgången har ett 10-tal rödlistade arter noterats sedan 1990. Bland dessa kan nämnas skogslysing (NT), vattenfräne (NT), bokvårtlav (NT), grå ladlav (CR), fläckstumpbagge (NT), kungsfiskare (VU), mindre hackspett (NT) och barbastell (NT).

Ekologiska samband

Forsakarsbäcken ingår i en limnisk värdetrakt och utgör ett viktigt spridningsstråk i landskapet. Området ingår delvis i värdetrakt för ädellövskog i GI:s planeringsunderlag och har spridningssamband med ädellövskogarna på Linderödsåsens norra sluttning. Gräsmarkerna längs Forsakarsbäcken har spridningssamband med andra gräsmarker t.ex. i Degeberga och längs Segesholmsån.

Förutsättningar för bevarande

Bevarande av äldre träd och död ved. Ingen negativ påverkan på vattendragets hydrologi, morfologi eller vattenkvalitet.

Status

- Forsakarsbäcken är av riksintresse för naturvården (2000).
- I väst är området av riksintresse för naturvården, Linderödsåsens nordsluttning (2000).
- Norr om Bökestorp ingår ett skogligt biotopskyddsområde, 1997:120.
- I väst är området av riksintresse för friluftslivet, Kuststräckan Åhus-Simrishamn-Vik med Stenshuvud-Verkeån (2016).
- Hela området ingår i biosfärområdet Kristianstads Vattenrike.
- I väst är området av riksintresse med geografiska bestämmelser, Kustområdet i Skåne från Örnahusen söder om Skillinge till Åhus (1987).
- Strandskydd längs bäcken (upp till 100 meter).

Referenser

- ArtDatabanken. 2022. Artportalen enligt rödlistan 2020.
- Helldén, G & Gärdsborn, K. 2016. Bottenfauna i Mjöån och Forsakarsbäcken.
- Kristianstads kommun. 2016. Naturvårdsprogram för Kristianstads kommun - Del 3. Värdefulla naturområden 2016-2020.
- Länsstyrelsen Kristianstads län. 1996. Från Bjäre till Österlen – Skånska natur- och kulturmiljöer.
- Länsstyrelsen Skåne. 2022. Kartor och underlag för planeringsarbete Grön infrastruktur. Information finns på Länsstyrelsen Skånes hemsida.
- Länsstyrelsen Skåne. 2022. Kulturmiljöprogram: Vittskövle. Information finns på Länsstyrelsen Skånes hemsida.
- VISS. 2022. Vittskövleån. MS_CD: WA74850803VISS EU_CD: SE619112-139242. VattenInformationssystem Sverige hemsida.

KRI030 Åsums fure (klass 2)

Foto: Per Blomberg/Skånska bilder

Motiv till klassning

Höga biotop- och artvärden på sandiga marker som har motiverat hög klassning i kommunens naturvårdsprogram. Området var inte med i det regionala naturvårdsprogrammet från 1996 men sandmarkernas betydelse för den biologiska mångfalden har uppvärderats sedan dess.

Beskrivning

Barrskogsdominerat område med inslag av gläntor och betesmark beläget vid Norra Åsum. I de södra delarna finns sandiga betesmarker som har inslag av såväl talldungar som sandblottor. Barrskogen är annars den mest framträdande naturtypen i området. Mellan 1943 och 1994 låg Wendes artilleriregemente i området och området har nyttjats för militär verksamhet. Än idag nyttjas delar av området som militärt övningsfält. Området har delvis mycket höga naturvärden som främst är knutna till de sandiga betesmarkerna men i viss mån även till barrskogen. Området har framför allt ett mycket rikt insektsliv med ett stort antal arter bundna till sandiga markerna som t.ex. stortapetsarabi, vädssandbi, fibblesandbi och månhornsbagge. Till floran hör bl.a. arter som backsippa, åkerkulla, liten jordstjärna och stjälskröksvamp. I området finns skjutbanor och en gokart-bana.

Biotopvärden

Sandiga gräsmarker och gles tallskog.

Artvärden

Ett 90-tal rödlistade arter finns noterade sedan 1990. Av dessa är ett tiotal kärlväxter, fem svampar, ett 50-tal insekter och drygt 20 fågelarter. Bland de hotade arterna kan nämnas backsippa (VU), hedblomster (VU), hedborre (VU), vallrovfluga (VU), stäppbandbi (EN),

slåttersandbi (VU), stäppsmalbi (VU), mjölfly (EN), sommargylling (EN) och stare (VU). Det första skånska fyndet av reliktböck (NT) i modern tid gjordes i området.

Ekologiska samband

Området ingår i värdestrakt för sandmarker i GI:s planeringsunderlag med viktiga spridningssamband främst österut mot Rinkaby och söderut mot Lyngsjön och Everöds flygplats. Limniska spridningslänkar finns till Hammarsjön via Mosslundabäcken.

Förutsättningar för bevarande

Fortsatt beteshävd och störning av fältskiktet. Igenväxning hålls tillbaka och solbelyst blottlagd sand ska förekomma i området. Inga bekämpningsmedel eller handelsgödsel. Bevarande av gamla träd och död ved.

Status

- Hela området ingår i biosfärområdet Kristianstads Vattenrike.

Referenser

- ArtDatabanken. 2022. Artportalen enligt rödlistan 2020.
- Hanson, S-Å. 2008. Inventering av buksvampar inom Biosfärområde Kristianstads Vattenrike, hösten och vintern 2006/2007. Biosfärkontoret Kristianstads Vattenrike.
- Kristianstads kommun. 2016. Naturvårdsprogram för Kristianstads kommun - Del 3. Värdefulla naturområden 2016-2020.
- Larsson, K. 2013. Åsumfältet – Nyehusen. Inventering av solitära bin och andra insekter 2012 - med skötsel förslag. Rapport 2013:06, Biosfärkontoret Kristianstads Vattenrike.
- Länsstyrelsen Skåne. 2022. Kartor och underlag för planeringsarbete Grön infrastruktur. Information finns på Länsstyrelsen Skånes hemsida.
- Nilsson, N-O. 2009. Åsumfältets natur- och kulturvärden belysta genom dess historia. Rapport 2009:06, Biosfärkontoret Kristianstads Vattenrike.
- Nilsson, N-O. 2014. Naturvärdesinventering av Åsums fure. Rapport 2014:03, Biosfärkontoret Kristianstads Vattenrike.
- Olofsson, P. 2008. Inventering av fågelfaunan på Åsumfältet - A3:s f.d. militära övningsfält i N Åsum. Rapport 2008:03, Biosfärkontoret Kristianstads Vattenrike.
- Sörensson, M. 2008. Inventering av solitära bin och rödlistade insekter på Åsumfältet och vid f.d järnvägsövergången Everöd/Lyngby sommaren 2007. Rapport 2008:04, Biosfärkontoret Kristianstads Vattenrike.
- VISS. 2022. Mosslundabäcken. MS_CD: WA48894714 VISS EU_CD: NW620582-139491. VattenInformationsSystem Sverige hemsida.

KRI031 Mosslunda (klass 2)

Foto: Alex Regnér/Länsstyrelsen Skåne

Motiv till klassning

Höga biotop- och artvärden i omfattande naturbetesmarker som har motiverat Natura 2000-område och naturreservat. I det regionala naturvårdsprogrammet från 1996 var den bredare naturvärdesbedömningen klass 1 vilket baserades på ängs- och betesmarksinventeringen. Idag bedöms området ha värden motsvarande klass 2 ur ett regionalt perspektiv.

Beskrivning

Det öppna och flacka beteslandskapet i Mosslunda är delvis blockrikt och har en mycket rik flora. I de centrala delarna finns dungar av tall, björk och al. Vegetationen varierar från torräng till fuktäng med sällsynta arter som flockarun, ormtunga, rosettjungfrulin och en rad olika orkidéer. Området finns angivet som äng år 1822 och som betesmark år 1930 i olika kartmaterial. Hela området genomkorsas av stengården, vilket ger landskapet ett småskaligt och ålderdomligt intryck. En arkeologisk undersökning visar att området har nyttjats för både bosättningar och gravar och troligen också för odling under yngre bronsålder och äldre järnålder. I området finns två rikkärr där det växer rikligt med ängstarr och hartmansstarr. I rikkärret har också de rödlistade snäckorna kärrpuppsnäcka och kalkkärrsgrynsnäcka noterats. Mosslunda har även ett rikt fågelliv med arter som storspov, lärkfalk, gröngöling och gulärla.

Biotopvärden

Ett stort och välhävdad betesområde med lång hävdkontinuitet och rikkärr.

Artvärden

Totalt finns ett 70-tal rödlistade arter noterade i området sedan 1990. Bland dessa kan nämnas kärllväxterna honungsblomster (VU), plattsäv (VU), hartmansstarr (VU), backsippa (VU),

fläckmaskros (VU), småvänderot (VU), svampen sepiavaxskivling (VU), insekterna getingrovfluga (VU) och silversmygare (NT) och fåglarna tofsvipa (VU), storspov (EN) och grönfink (EN).

Ekologiska samband

Området ingår i värde-trakter för gräsmark och sandmark i GI:s planeringsunderlag och har spridningssamband med gräsmarker vid bl.a. Hammarsjön i öster och Everöd i söder. Limniska spridningslänkar finns till Hammarsjön via Mosslundabäcken.

Förutsättningar för bevarande

Fortsatt hävd utan gödselpåverkan. Återkommande röjningar av igenväxningsvegetation. Ingen negativ påverkan på hydrologin i området.

Status

- I området ingår det kommunala naturreservatet Mosslunda (2017).
- I området ingår Natura 2000-området Norra Mosslunda SE0420047 (2004).
- Hela området är av riksintresse för naturvården, Mosslunda (2000).
- Hela området ingår i biosfärområdet Kristianstads Vattenrike.

Referenser

- ArtDatabanken. 2022. Artportalen enligt rödlistan 2020.
- Bager, H & Persson, A. 2009. Skånes rikkärr. Rapport 2009:41, Länsstyrelsen Skåne.
- Kristianstads kommun. 2016. Naturvårdsprogram för Kristianstads kommun - Del 3. Värdefulla naturområden 2016-2020.
- Kristianstads kommun. 2017. Beslut om bildande av naturreservatet Mosslunda.
- Länsstyrelsen Kristianstads län. 1996. Från Bjäre till Österlen – Skånska natur- och kulturmiljöer.
- Länsstyrelsen Skåne. 2016 Bevarandeplan för Natura 2000-område Norra Mosslunda SE0420047.
- Länsstyrelsen Skåne. 2022. Kartor och underlag för planeringsarbete Grön infrastruktur. Information finns på Länsstyrelsen Skånes hemsida.
- Olsson, K-A. m.fl. (red), 2003. Floran i Skåne. Vegetation och utflyktsmål. Lund.
- VISS. 2022. Mosslundabäcken. MS_CD: WA48894714 VISS EU_CD: NW620582-139491. VattenInformationsSystem Sverige hemsida.

KRI032 Maglehem norr (klass 2)

Foto: Johan Johnmark/Länsstyrelsen Skåne

Motiv till klassning

Höga art- och biotopvärden som har motiverat naturreservat för delar av området. Området var inte med i det regionala naturvårdsprogrammet från 1996, men sandmarkernas biologiska värden har uppvärderats sedan dess.

Beskrivning

Nordväst om Maglehems samhälle finns torra sandiga kullar kring väg 19. Området ligger i närheten av flera andra områden med höga naturvärden men avgränsas mot dessa av en tallskog. Betesmarkerna har lång kontinuitet och de sandiga förhållandena har gett upphov till en mycket artrik flora och fauna. Området har inslag av sandstäpp och sällsynta arter som stor sandlilja och månhornsbagge.

Biotopvärden

Sandiga betesmarker med inslag av sandstäpp.

Artvärden

I området har ett 20-tal rödlistade arter noterats sedan 1990. Av dessa kan nämnas bl.a. stor sandlilja (EN), hedblomster (VU), fyrfläckig dyngbagge (EN), månhornsbagge (VU), streckhedspinnare (VU), hedpärlemorfjäril (VU), fläckig myrlejonslända (VU) och gulspurv (NT).

Ekologiska samband

Området ingår i kärnområdet i en större värdestrakt för sandmarker och gräsmarker och har spridningssamband i sydväst till Brösarps backar via Drakamöllan och i sydöst till Ravlundafältet.

Förutsättningar för bevarande

Fortsatt beteshävd utan gödselpåverkan. Återkommande störningar av markskiktet som ger upphov till sandblottor.

Status

- I norr ingår delar av naturreservatet Maglehem (2015).
- I söder ingår delar av naturreservatet Möllegården (2014).
- I söder ingår delar av Natura 2000-området Möllegården SE0420157 (2004).
- I söder är området av riksintresse för naturvården, Verkeån med dalgång (2000).
- Hela området är av riksintressen med geografiska bestämmelser, Kustområdet i Skåne från Örnahusen söder om Skillinge till Åhus (1987).
- Hela området är av riksintresse för friluftslivet, Kuststräckan Åhus-Simrishamn-Vik med Stenshuvud-Verkeån (2016).

Referenser

- ArtDatabanken. 2022. Artportalen enligt rödlistan 2020.
- Hansson, S-Å & Jeppson, M. 2005. Gasteromyceter i östra Skånes sandstäppsområden - en sammanfattning av elva års inventeringsarbete. Svensk Mykologisk Tidskrift 26 (2): 61–83.
- Kristianstads kommun. 2016. Naturvårdsprogram för Kristianstads kommun - Del 3. Värdefulla naturområden 2016-2020.
- Länsstyrelsen Kristianstads län. 1996. Från Bjäre till Österlen – Skånska natur- och kulturmiljöer.
- Länsstyrelsen Skåne. 2014. Beslut om bildande av naturreservatet Möllegården.
- Länsstyrelsen Skåne. 2014. Fastställande av skötselplan för naturreservatet Möllegården.
- Länsstyrelsen Skåne. 2015. Beslut om bildande av naturreservatet Maglehem. Bilaga 4 skötselplan.
- Länsstyrelsen Skåne. 2016. Beslut om utvidgning av och ändrat undantag från föreskrift för naturreservatet Maglehem. Bilaga 4 skötselplan.
- Länsstyrelsen Skåne. 2017. Beslut om utvidgning av och ändrade föreskrifter för naturreservatet Möllegården. Bilaga 3 skötselplan.
- Länsstyrelsen Skåne. 2018. Bevarandeplan för Natura 2000-området Möllegården SE0420157.
- Länsstyrelsen Skåne. 2022. Kartor och underlag för planeringsarbete Grön infrastruktur. Information finns på Länsstyrelsen Skånes hemsida.
- Länsstyrelsen Skåne. 2022. Kulturmiljöprogram: Olseröd-Blåherremölla-Maglehem. Information finns på Länsstyrelsen Skånes hemsida.
- Molander, M. 2010. Inventering av dyngbaggas som omfattas av åtgärdsprogram i östra Skåne 2009. Länsstyrelsen Skåne.
- Naturvårdsverket. 2017. Åtgärdsprogram för sandstäpp 2015-2019.

- Olsson, K-A. m.fl. (red), 2003. Floran i Skåne. Vegetation och utflyktsmål. Lund.
- SandLife. 2015. Restaureringsplan för Natura 2000-området Møllegården, SE0420157 i Kristianstad kommun.

KRI033 Björshus (klass 2)

Foto: Johan Johnmark/Länsstyrelsen Skåne

Motiv till klassning

Höga biotop- och artvärden i ett område som har potential att utveckla än högre värden genom naturreservatet och spridningsmöjligheterna från angränsande värdefulla marker. Området ingick i ett större område i det regionala naturvårdsprogrammet från 1996 och bedömdes då som klass 3, men ökad kunskap om sandmarkers värden samt restaurering av området har medfört en uppvärdering.

Beskrivning

Väster om Maglehem i anslutning till Drakamöllan ligger Björshus naturreservat. Området består av sandiga hedmarker och en flerskiktad ädellövskog bestående av bok och ek med inslag av tall. I området finns även en ädellövskogsplantering. Området har historiskt varit öppet och nyttjats som åker och betesmark. Under 1900-talet planterades dock delar av området med tall och innan bildandet av naturreservat höll stora delar av betesmarkerna på att växa igen, då beteshävderna upphörde. Sedan bildandet av naturreservat hävdas hedmarkerna genom bränningar, vilket har gynnat floran och insekterna. Här finns bland annat arter som stor sandlilja, hedpärlemorfjäril och olika arter jordstjärnor. Med nuvarande skötsel och närheten till bl.a. Drakamöllan kommer naturvärdena att fortsätta utvecklas. Längs gränserna i norr, söder

och öst rinner en å som är ett biflöde till Julebodaån och på stränderna finns bitvis sumpskog bestående av al och ask.

Biotopvärden

Sandiga hedmarker med inslag av sandstäpp samt ädellövskog och vattendrag med strandsumpskog.

Artvärden

Ett 20-tal rödlistade arter har rapporterat i området sedan 1990, varav den största andelen är insekter som hedpärlmorfjäril (VU), mindre bastardsvärmare (NT) och krokhorndyvel (NT). Bland kärlväxterna kan stor sandlilja (EN) och hedblomster (VU) nämnas och bland svamparna finns arter som kornig jordstjärna (EN) och dvärgjordstjärna (NT).

Ekologiska samband

Området ingår i stora värdetrakter för gräsmark och sandmark i GI:s planeringsunderlag. Närmast i öst ligger Drakamöllan med värdefulla sand- och gräsmarker som möjliggör snabb kolonisation av hotade arter vid rätt förutsättningar. Området även ingår i värdetrakt för ädellövskog och ån är limnisk spridningslänk till Julebodaån.

Förutsättningar för bevarande

Fortsatt hävd av hedmarkerna med t.ex. bränning och mekaniska åtgärder. Skapande av sandblottor. Bevara gamla träd och död ved samt naturvårdsgallringar och röjningar i ädellövskogspanteringen.

Status

- Området ingår i naturreservatet Björshus (2013).
- Hela området är av riksintresse för naturvården, Verkeån med dalgång (2000).
- Hela området är av riksintresse för friluftslivet, Kuststräckan Åhus-Simrishamn-Vik med Stenshuvud-Verkeån (2016).
- Hela området ingår i riksintressen med geografiska bestämmelser, Kustområdet i Skåne från Örnahusen söder om Skillinge till Åhus (1987).
- Strandskydd längs ån (upp till 100 meter).

Referenser

- ArtDatabanken. 2022. Artportalen enligt rödlistan 2020.
- Kristianstads kommun. 2016. Naturvårdsprogram för Kristianstads kommun - Del 3. Värdefulla naturområden 2016-2020.
- Länsstyrelsen Kristianstads län. 1996. Från Bjäre till Österlen – Skånska natur- och kulturmiljöer.
- Länsstyrelsen Skåne. 2013. Beslut om bildande av naturreservatet Björshus.
- Länsstyrelsen Skåne. 2013. Fastställande av skötselplan för naturreservatet Björshus.
- Länsstyrelsen Skåne. 2022. Kartor och underlag för planeringsarbete Grön infrastruktur. Information finns på Länsstyrelsen Skånes hemsida.

- Länsstyrelsen Skåne. 2022. Kulturmiljöprogram: Drakamöllan-Åskebjär-Kumlan. Information finns på Länsstyrelsen Skånes hemsida.
- Molander, M. 2010. Inventering av dyngbaggar som omfattas av åtgärdsprogram i östra Skåne 2009. Länsstyrelsen Skåne.
- Nilsson, J E. 2011. Drakamöllan i forna tider och på nära håll.

KRI034 Fästan (klass 2)

Foto: Gunilla Davidsson Lundh/Länsstyrelsen Skåne

Motiv till klassning

Höga biotop- och artvärden i torra gräsmarker och ädellövskog som har motiverat skydd som naturreservat. I det regionala naturvårdsprogrammet från 1996 bedömdes området som klass 3, men ökad kunskap om de biologiska värdena har medfört en uppvärdering.

Beskrivning

Nordöst om Maglehem ligger ett omväxlande landskap i sluttningen med öppna betesmarker, trädrika hagmarker, ädellövskog och alsumpskog. Delar av området är under igenväxning, men här finns trots det en mycket rik flora och fauna. I östra delen av området har under senare år sandblottor grävts för att gynna sandlevande organismer. Rakt genom området går den gamla banvallen mellan Degeberga och Brösarp. Fästan är tillsammans med övriga marker runt Maglehem rik på fjärilar. Den mosaikartade naturen med allt ifrån öppna till buskrika gräsmarker, olika skogstyper och variation mellan fuktigt och torrt skapar goda förutsättningar för en rik fjärilsfauna. Här kan man bl.a. se den ovanliga arten svartfläckig blåvinge, som för sin överlevnad är beroende av backtimjan. I området finns även sandödlor och myrlejonsländor.

Biotopvärden

Mosaikartat landskap på sandig mark med både öppna gräsmarker och äldre ädellövskog.

Artvärden

Ett 80-tal rödlistade arter har noterats sedan 1990. Bland dessa kan nämnas backtimjan (NT), hedblomster (VU), stor sandlilja (EN), småvänderot (VU), bokvårtlav (NT), mindre purpurmätare (NT), streckhedspinnare (VU), ljusgrått kapuschongfly (VU), silversmygare (NT), svartfläckig blåvinge (NT), sandödla (VU), strandpadda (NT), buskskvätta (NT), entita (NT) och spillkråka (NT).

Ekologiska samband

Området ligger inom värdestrakt för sandmarker och gräsmarker och har spridningssamband i väst till Maglehem och Drakamöllan och vidare söderut till Brösarps backar samt till Ravlundafältet i söder. Området ingår även i värdestrakt för ädellövskog i GI:s planeringsunderlag och är ett viktigt spridningsstråk för ädellövskogsarter längs Linderödsåsens norra sluttningszon.

Förutsättningar för bevarande

Fortsatt hävd och röjning av betesmarker. Störning av markskiktet för att skapa sandblottor och gynna sandlevande organismer. Bevarande av gamla träd och död ved.

Status

- I området ingår naturreservatet Fästan (2017).
- Stora delar av området är av riksintresse för naturvården, Linderödsåsens nordsluttning (2000).
- Hela området är av riksintressen med geografiska bestämmelser, Kustområdet i Skåne från Örnahusen söder om Skillinge till Åhus (1987).
- Hela området är av riksintresse för friluftslivet, Kuststräckan Åhus-Simrishamn-Vik med Stenshuvud-Verkeån (2016).

Referenser

- ArtDatabanken. 2022. Artportalen enligt rödlistan 2020.
- Fritz, Ö. 2019. Inventering av skogsmark i åtta områden i Skåne län 2018. Kunskapsunderlag-skogliga värdestrakter. Rapport 2019:14, Länsstyrelsen Skåne.
- Gärdenfors, U. 2019. Inventering av landsnäckor i Fästanområdet, Maglehem 2019. Länsstyrelsen Skåne.
- Hansson, S-Å & Jeppson, M. 2005. Gasteromyceter i östra Skånes sandstappsområden - en sammanfattning av elva års inventeringsarbete. Svensk Mykologisk Tidskrift 26 (2): 61–83.
- Kristianstads kommun. 2016. Naturvårdsprogram för Kristianstads kommun - Del 3. Värdefulla naturområden 2016-2020.
- Länsstyrelsen Kristianstads län. 1996. Från Bjäre till Österlen – Skånska natur- och kulturmiljöer.
- Länsstyrelsen Skåne. 2017. Beslut om bildande av naturreservatet Fästan.

- Länsstyrelsen Skåne. 2017. Skötselplan för naturreservatet Fästan.
- Länsstyrelsen Skåne. 2021. Beslut om utökning av naturreservatet Fästan. Bilaga 3 skötselplan.
- Länsstyrelsen Skåne. 2022. Kartor och underlag för planeringsarbete Grön infrastruktur. Information finns på Länsstyrelsen Skånes hemsida.
- Länsstyrelsen Skåne. 2022. Kulturmiljöprogram: Olseröd-Blåherremölla-Maglehem. Information finns på Länsstyrelsen Skånes hemsida.

KRI035 Everöds fälad (klass 2)

Foto: Per Blomberg/Skånska bilder

Motiv till klassning

En av länets största kvarvarande enefälader med höga biotop- och artvärden vilket har motiverat Natura 2000-område. I det regionala naturvårdsprogrammet från 1996 var området klass 1 men med den reviderade gränsdragningen för klassning av biologiska värden är bedömningen att området inte riktigt når upp till denna klassning.

Beskrivning

Området är en gammal utmark, som är högt belägen på Linderödsåsen och kallas även för KungSORAN. Utmarken, som tillhörde Everöds by, är en synnerligen god representant för denna typ av äldre kulturmark. Buskskiktet domineras av enbuskar och fältskiktet består av gräshed med en rad hävdberoende arter som knägräs, slättergubbe, granspira, ögontröst och borsttåg. I söder finns en sumplövskog och en vildvuxen hedbokskog.

Biotopvärden

Varierad naturbetesmark med lång hävdkontinuitet utan gödselpåverkan.

Artvärden

Ett 20-tal rödlistade arter har noterats i området sedan 1990, bland annat borsttåg (NT), loppstarr (NT), granspira (NT), slåttergubbe (VU), fläckmaskros (VU), småvänderot (VU), silversmygare (NT), violett kantad guldvinge (NT), sotnätfjäril (NT), spillkråka (NT), stare (VU), svartvit flugsnappare (NT), grönfink (EN) och gulsparv (NT).

Ekologiska samband

Området ligger inom värdestrakt för gräsmarker med spridningssamband till flera betesmarker i landskapet bl.a. Kristinetorp i söder. Området ingår även i värdestrakt för våtmarker i GI:s planeringsunderlag. Limniska spridningslänkar finns till Mjöån och vidare till Helge å.

Förutsättningar för bevarande

Fortsatt hävd med viss återkommande röjning av enbuskar. Ingen gödsling eller dikning.

Status

- I området ingår Natura 2000-området Everöds utmark SE0420280 (2004).
- Norra delen är av riksintresse för naturvärden, Everöds fålad (2000).
- I söder ingår två skogliga biotopskyddsområden, 1996:269 och 1996:270.
- Hela området ingår i biosfärområdet Kristianstads Vattenrike.
- Strandskydd längs vattendragen (upp till 100 meter).

Referenser

- ArtDatabanken. 2022. Artportalen enligt rödlistan 2020.
- Kristianstads kommun. 2016. Naturvårdsprogram för Kristianstads kommun - Del 3. Värdefulla naturområden 2016-2020.
- Länsstyrelsen Kristianstads län. 1996. Från Bjäre till Österlen – Skånska natur- och kulturmiljöer.
- Länsstyrelsen Skåne. 2017. Bevarandeplan för Natura 2000-området Everöds utmark SE0420280.
- Länsstyrelsen Skåne. 2022. Kartor och underlag för planeringsarbete Grön infrastruktur. Information finns på Länsstyrelsen Skånes hemsida.
- Olsson, K-A. m.fl. (red), 2003. Floran i Skåne. Vegetation och utflyktsmål. Lund.

KRI036 Dunderbäcken (klass 2)

Foto: Mona Persson/Länsstyrelsen Skåne

Motiv till klassning

Höga biotop- och artvärden som har motiverat Natura 2000-område och naturreservat. Även i det regionala naturvårdsprogrammet från 1996 var bedömningen klass 2.

Beskrivning

Området, som ligger på Linderödsåsens nordsluttning, utgörs av en bokdominerad ädellövskog, som genomkorsas av en bäck som bildats av flera översilningskärr och rännilar. Längs bäckfårorna växer sumpskogar med främst klibbal och ask. Hög näringsrikedom och ett rörligt kalkförande markvatten ger goda förutsättningar för en rad exklusiva arter, främst bland svampar, mollusker och flugor. Källflödena och bäckfårorna bidrar också till en hög luftfuktighet vilket har gett upphov till en intressant lavflora. I södra delen av området ingår en betesmark och genom området går en f.d. banvall som idag är cykelbana och vid vilken det växer bl.a. backtimjan och sommarfibbla.

Artvärden

Ett 60-tal rödlistade arter har noterats i området sedan 1990. Bland de hotade arterna kan nämnas skogsveronika (NT), småvänderot (VU), flockig puderskivling (VU), grönfjällig fjällskivling (VU), brunringad fjällskivling (VU), grönsporig skivling (VU), svavelspindling (VU), gyllenskölding (VU), rosensopp (EN), violgubbe (VU), skillerticka (VU), bredbrämad bastardsvärmare (NT), bukspolsnäcka (VU) och tandsnäcka (NT). Bland de rödlistade fåglarna kan nämnas mindre hackspett (NT), entita (NT) och grönfink (EN).

Ekologiska samband

Området ingår i värde-trakt för ädellövskog i GI:s planeringsunderlag och har spridningssamband med ädellövskogarna längs Linderödsåsens norra sluttning. Området ingår även i värde-trakt för gräsmarker med spridningssamband till bl.a. Maglehems och Drakamöllans gräsmarker. I denna del ingår bäcken i en limnisk värde-trakt.

Förutsättningar för bevarande

Skoglig kontinuitet med bevarande av gamla träd och död ved samt bibehållen markfuktighet. Fortsatt beteshävd av gräsmarkerna och vid behov röjning av igenväxningsvegetation.

Status

- I delar av området ligger Natura 2000-området Dunderbäcken SE0420326 (2007).
- Området ingår i naturreservatet Dunderbäcken (2005).
- Hela området är av riksintresse för naturvården, Linderödsåsens nordsluttning (2000).
- Hela området är av riksintressen med geografiska bestämmelser, Kustområdet i Skåne från Örnahusen söder om Skillinge till Åhus (1987).
- Hela området är av riksintresse för friluftslivet, Kuststräckan Åhus-Simrishamn-Vik med Stenshuvud-Verkeån (2016).

Referenser

- ArtDatabanken. 2022. Artportalen enligt rödlistan 2020.
- Dahlberg, J. 2005. Beskrivning av naturvärdena i Dunderbäcken, Kristianstads kommun. Länsstyrelsen Skåne.
- Ingvert, C. 2005. Skånska ädellövskogar. Svensk Mykologisk Tidskrift 26(2): 49–60.
- Kristianstads kommun. 2016. Naturvårdsprogram för Kristianstads kommun - Del 3. Värdefulla naturområden 2016-2020.
- Länsstyrelsen Kristianstads län. 1996. Från Bjäre till Österlen – Skånska natur- och kulturmiljöer.
- Länsstyrelsen Skåne. 2005. Bildande av naturreservatet Dunderbäcken.
- Länsstyrelsen Skåne. 2005. Fastställande av skötselplan för naturreservatet Dunderbäcken.
- Länsstyrelsen Skåne. 2016. Bevarandeplan för Natura 2000-område Dunderbäcken SE0420326.
- Länsstyrelsen Skåne. 2022. Kartor och underlag för planeringsarbete Grön infrastruktur. Information finns på Länsstyrelsen Skånes hemsida.

KRI037 Sönnarslövs kritbrott (klass 2)

Foto: Per Blomberg/Skånska bilder

Motiv till klassning

Höga biotop- och artvärden som främst är knutna till den kalkrika marken. En del av området var med i det regionala naturvårdsprogrammet från 1996 som en del av ett större klass 1-objekt. Som eget objekt bedöms Sönnarslövs kritbrott ha värden som motsvarar klass 2 ur ett regionalt perspektiv.

Beskrivning

Sönnarslövs nedlagda kritbrott på cirka 26 hektar är beläget bredvid Östra Sönnarslövs idrottsplats. Det gamla kritbrottet bjuder med sin backiga karaktär besökaren på en landskapsupplevelse utöver det vanliga med höga naturvärden och geologisk kulturhistoria. Området avgränsas av gräsbeklädda branter med blottlagt kalkberg omgivet av barr- och lövskog. Större videbuskage växer sporadiskt längs med branterna men även på den öppna betesmarken. Buskskiktet är i övrigt sparsamt med lite hagtorn på sina ställen. En del grov död ved finns i området. Floran är kalkpräglad med arter som jordtistel, backtimjan, darrgräs, gullviva, småborre och kattfot. Området hävdas av nötkreatur men påverkas troligen även av en riklig förekomst av betande vilt. Denna kalkrika och växlande miljö tillsammans med bete ger goda förutsättningar för en artrik flora och fauna. Här trivs arter som t.ex. jordtistel, backtimjan och darrgräs. De solbelysta sluttningarna bidrar till ett rikt insektsliv.

Biotopvärden

Områdets kalkberggrund och skiftande karaktär gör att det finns ett inslag av olika biotoper med skilda egenskaper från torrt till fuktigt, solbelyst till skuggigt.

Artvärden

Totalt har ett 30-tal rödlistade arter noterats från området sedan 1990, bland annat månlåsbräken (NT), vittåtel (NT), hedblomster (VU), trubbig rullmossa (EN), månhornsbagge (VU), getingrovfluga (VU), stäppsmalbi (VU), grönfink (EN) och sandödla (VU).

Ekologiska samband

De sydexponerade branterna ger ett gynnsamt lokalklimat och har spridningssamband till andra torra gräsmarker framför allt österut i GI:s planeringsunderlag.

Förutsättningar för bevarande

Fortsatt betesdrift utan gödselpåverkan. Återkommande markstörningar som ger upphov till blottade jordlager.

Status

- Området ingår i biosfärområdet Kristianstads Vattenrike.

Referenser

- ArtDatabanken. 2022. Artportalen enligt rödlistan 2020.
- Kristianstads kommun. 2016. Naturvårdsprogram för Kristianstads kommun - Del 3. Värdefulla naturområden 2016-2020.
- Länsstyrelsen Kristianstads län. 1996. Från Bjäre till Österlen – Skånska natur- och kulturmiljöer.
- Länsstyrelsen Skåne. 2022. Kartor och underlag för planeringsarbete Grön infrastruktur. Information finns på Länsstyrelsen Skånes hemsida.
- Länsstyrelsen Skåne. 2022. Kulturmiljöprogram: Maltesholm-Ö Sönnarslöv-Gräsmå-Borrestad. Information finns på Länsstyrelsen Skånes hemsida.
- Olsson, K-A. m.fl. (red), 2003. Floran i Skåne. Vegetation och utflyktsmål. Lund.

KRI038 Norre fälad (klass 2)

Foto: Per Blomberg/Skånska bilder

Motiv till klassning

Stor betesmark med inslag av kalkfuktäng och höga biotop- och artvärden. Samma bedömning gjordes i det regionala naturvårdsprogrammet från 1996 med stöd av ängs- och hagmarksinventeringen.

Beskrivning

Området är en mycket stor betesmark med en delvis ursprunglig hävdberoende vegetation. Här och var finns inslag av kalkfuktängar med artrik vegetation, bland annat sommarfibbla, slätterblomma, ängsskallra, rosettjungfrulin och kärrspira. Området hävdades som ängsmark fram till början av seklet, då det övergick till betesmark. Delar av fäladen är kraftigt kvävepåverkad och dikad.

Biotopvärden

Betade gräsmarker med lång hävdkontinuitet.

Artvärden

Ett 40-tal rödlistade arter har noterats sedan 1990. Bland dessa finns småvänderot (VU), majviva (NT), grå ladlav (CR), hedpärlmorfjäril (VU), tofsvipa (VU), storspov (EN) och svarthakad buskskvätta (VU).

Ekologiska samband

Området ingår i värde-trakter för gräsmark och sandmark i GI:s planeringsunderlag med spridningssamband norrut både längs kusten och inåt land. Vattendraget ingår i limnisk värde-trakt och är spridningslänk till Yngsjön.

Förutsättningar för bevarande

Ökat betestryck och återkommande buskröjning. Ingen gödsling eller dikning. Diken bör fyllas igen.

Status

- Området är av riksintresse för naturvården, Helgeåns nedre lopp med Araslövssjön och Hammarsjön (2000).
- Området ingår i biosfärområdet Kristianstads Vattenrike.

Referenser

- ArtDatabanken. 2022. Artportalen enligt rödlistan 2020.
- Kristianstads kommun. 2016. Naturvårdsprogram för Kristianstads kommun - Del 3. Värdefulla naturområden 2016-2020.
- Länsstyrelsen Kristianstads län. 1996. Från Bjäre till Österlen – Skånska natur- och kulturmiljöer.
- Länsstyrelsen Skåne. 2022. Kartor och underlag för planeringsarbete Grön infrastruktur. Information finns på Länsstyrelsen Skånes hemsida.
- Strandberg, R. 2020. Tio år med törnskator. ANSER 2019:2.

KRI039 Klintabäcken (klass 2)

Foto: Viktor Tid/Länsstyrelsen Skåne

Motiv till klassning

Höga biotop- och artvärden främst knutna till ädellövskog vilket har motiverat naturreservat och Natura 2000-område. I det regionala naturvårdsprogrammet från 1996 var ett större område på

Linderödsåsens norrsluttning utpekad som klass 3 men ökad kunskap om de biologiska värdena har uppvärderat värdekärnor inom området. Vattendraget är utpekad som nationellt särskilt värdefullt vatten med avseende på naturvärden inom miljö kvalitetsmålet levande sjöar och vattendrag.

Beskrivning

Näringsrik och till stor del rationellt skött bokskog kring en bäckravins med inslag av ask, skogslönn, lind och avenbok. Den backiga skogen med sina många stenblock har varit svår att odla och därför har den mestadels använts som betesmark av Västra Vrams bönder. I den övre delen söder om bäcken finns sparsamt med död ved samt enstaka högstubbar och lågor vid de blockrika partierna. Fältskiktet är rikt med bland annat månviol, trolldruva, aklejruva och murgröna, vilket ger en rik snäckfauna kring bäcken. Klintabäckens rena vatten är syrerikt och fritt från föroreningar, så här trivs bland annat de ovanliga bäcksländorna *Capnia bifrons* och *Capnopsis schilleri*. I de delar av området som är reservat är en del av träden på väg att bli riktigt gamla och börjar utveckla högre värden.

Biotopvärden

Ädellövskog med lång kontinuitet samt vattendrag med rent och syrerikt vatten.

Artvärden

Ett 50-tal rödlistade arter har noterats i området sedan 1990. Bland de hotade arterna kan nämnas småvänderot (VU), skogsveronika (NT), rosa lundlav (VU), liten ädellav (EN), blek kraterlav (VU), fjällig spindling (VU), korallkremla (VU), röd ögonknäppare (EN), östspolsnäcka (VU), bukspolsnäcka (VU), mindre hackspett (NT) och grönfink (EN).

Ekologiska samband

Området ingår i värde trakt för ädellövskog i GI:s planeringsunderlag och spridningssamband finns till andra ädellövskogar på Linderödsåsens norrsluttning t.ex. närliggande Maltesholm i sydost. Gräsmarkerna i söder har spridningssamband med andra gräsmarker i landskapet. Klintabäcken ingår i limnisk värde trakt och är spridningslänk till Vramsån.

Förutsättningar för bevarande

Genom naturreservatet är förutsättningarna för bevarande goda. Äldre träd och död ved sparas och tidigare granplanteringar omvandlas till ädellövskog. Ingen negativ påverkan på vattendragets hydrologi, morfologi eller vattenkvalitet.

Status

- I området ingår Natura 2000-området Klintabäcken SE0420203 (2004).
- I området ingår naturreservatet Klintabäcken (2010).
- I området ingår delar av Natura 2000-området Vramsån SE0420310 (2004).
- I området ingår Natura 2000-området Stackedala SE0420328 (2007).
- Hela området ingår i biosfärområdet Kristianstads Vattenrike.
- Hela området är av riksintresse för naturvärden, Linderödsåsens nordsluttning (2000).
- Vattendraget är utpekad som nationellt särskilt värdefullt vatten med avseende på naturvärden inom miljö kvalitetsmålet levande sjöar och vattendrag.

- Strandskydd längs bäckarna (upp till 100 meter).

Referenser

- ArtDatabanken. 2022. Artportalen enligt rödlistan 2020.
- Ekologgruppen. 2013. Bottenfaunaundersökning i Vramsån 2002. På uppdrag av Kristianstads kommun.
- Hjelmér, K. 2008. Sedan sist - Klintabäcken 23 augusti. Puggehatten 22(2): 12.
- Kristianstads kommun. 2016. Naturvårdsprogram för Kristianstads kommun - Del 3. Värdefulla naturområden 2016-2020.
- Länsstyrelsen Kristianstads län. 1996. Från Bjäre till Österlen – Skånska natur- och kulturmiljöer.
- Länsstyrelsen Skåne. 2010. Beslut om bildande av naturreservatet Klintabäcken.
- Länsstyrelsen Skåne. 2010. Fastställelse av skötselplan för naturreservatet Klintabäcken.
- Länsstyrelsen Skåne. 2014. Beslut om utvidgning av naturreservatet Klintabäcken.
- Länsstyrelsen Skåne. 2016. Bevarandeplan för Natura 2000-område Klintabäcken SE0420203.
- Länsstyrelsen Skåne. 2016. Bevarandeplan för Natura 2000-området Stackedala SE0420328.
- Länsstyrelsen Skåne. 2018. Bevarandeplan för Natura 2000-området Vramsån SE0420310.
- Länsstyrelsen Skåne. 2022. Kartor och underlag för planeringsarbete Grön infrastruktur. Information finns på Länsstyrelsen Skånes hemsida.
- Länsstyrelsen Skåne. 2022. Nationellt värdefulla och särskilt värdefulla vatten. Information finns på Länsstyrelsen Skånes hemsida.
- Möllerström, N. 2013. Sammanställning av elfisken i Vattenriket. Rapport 2013:08, Biosfärkontoret Kristianstads Vattenrike.
- Olsson, K-A. m.fl. (red), 2003. Floran i Skåne. Vegetation och utflyktsmål. Lund.
- Svensson, T. 2012. Sedan sist - Stackedala - 17 sept 2011. Puggehatten 25(1): 10-12.
- VISS. 2022. WA66199659. MS_CD: WA66199659 VISS EU_CD: NW619913-138433. VattenInformationssystem Sverige hemsida.

KRI040 Björkerödsbäcken (klass 2)

Foto: Mona Persson/Länsstyrelsen Skåne

Motiv till klassning

Ädellövskog med höga art- och biotopvärden som har motiverat naturreservat och Natura 2000-område. I det regionala naturvårdsprogrammet från 1996 var området också bedömt som klass 2. Vattendraget är utpekade som nationellt särskilt värdefullt vatten med avseende på naturvärden inom miljö kvalitetsmålet levande sjöar och vattendrag.

Beskrivning

Området består av en ädellövskog som främst består av bok, avenbok, lönn och ek med undervegetation av bland annat hassel och hagtorn. De många röjningsrösen och stengärdesgårdarna i området vittnar om att det tidigare har funnits åkerstycken i området. Björkerödsbäcken har delvis kvar sitt naturligt lugna lopp. Under våren svämmar den över och det bildas svämområden på flera ställen, även kring biflödena. På sommaren kan bäcken torka ut men den behåller vatten i djuphålor där fisk och andra vattenlevande djur kan överleva. I bäcken finns ett gott bestånd av öring.

Biotopvärden

Äldre ädellövskog med värdefulla strukturer och substrat samt vattendrag.

Artvärden

Ett 10-tal rödlistade arter har noterats sedan 1990, bland annat månviol (NT), stor sotdyna (NT), tusengömning (NT), lundticka (VU), sexfläckig blomböck (NT), mindre hackspett (NT), spillkråka (NT) och svartvit flugsnappare (NT).

Ekologiska samband

Området ingår i värdestrakt för ädellövskog i GI:s planeringsunderlag och spridningssamband finns till andra ädellövskogar på Linderödsåsens norra sluttningsszon. Björkerödsbäcken ingår i limnisk värdestrakt och är spridningslänk till Vramsån.

Förutsättningar för bevarande

Området bör lämnas för fri utveckling särskilt på de fuktiga delarna. Utökad naturvårdsanpassat skogsbruk på de delar av området, som har utvecklats på tidigare odlingsmarker. Ingen negativ påverkan på vattendragets hydrologi, morfologi eller vattenkvalitet. Förutsättningarna för bevarande är delvis goda genom naturreservatet.

Status

- I området ingår naturreservatet Björkerödsbäcken (2011).
- I området ingår delar av Natura 2000-området Vramsån SE0420310 (2004).
- Hela området ingår i biosfärområdet Kristianstads Vattenrike.
- Delar av området är av riksintresse för naturvården, Linderödsåsens nordsluttning (2000).
- Vattendraget är utpekad som nationellt särskilt värdefullt vatten med avseende på naturvärden inom miljökvalitetsmålet levande sjöar och vattendrag.
- Strandskydd längs bäckarna (upp till 100 meter).

Referenser

- Almlöf, K & Eriksson, M. 2014. Biotopkartering av Björkerödsbäcken 2009 - Naturvärden och behov av restaureringsåtgärder i ett biflöde till Vramsån i Helge å. Rapport 2014:43, Länsstyrelsen Skåne.
- ArtDatabanken. 2022. Artportalen enligt rödlistan 2020.
- Kristianstads kommun. 2016. Naturvårdsprogram för Kristianstads kommun - Del 3. Värdefulla naturområden 2016-2020.
- Länsstyrelsen Kristianstads län. 1996. Från Bjäre till Österlen – Skånska natur- och kulturmiljöer.
- Länsstyrelsen Skåne. 2011. Beslut om bildande av naturreservatet Björkerödsbäcken.
- Länsstyrelsen Skåne. 2011. Fastställelse av skötselplan för naturreservatet Björkerödsbäcken.
- Länsstyrelsen Skåne. 2014. Beslut om utvidgning av naturreservatet Björkerödsbäcken. Bilaga 4 Skötselplan.
- Länsstyrelsen Skåne. 2017. Beslut om utvidgning av naturreservatet Björkerödsbäcken. Bilaga 3 skötselplan.
- Länsstyrelsen Skåne. 2018. Bevarandeplan för Natura 2000-området Vramsån SE0420310.
- Länsstyrelsen Skåne. 2022. Kartor och underlag för planeringsarbete Grön infrastruktur. Information finns på Länsstyrelsen Skånes hemsida.

- Länsstyrelsen Skåne. 2022. Nationellt värdefulla och särskilt värdefulla vatten. Information finns på Länsstyrelsen Skånes hemsida.
- Möllerström, N. 2013. Sammanställning av elfisken i Vattenriket. Rapport 2013:08, Biosfärkontoret Kristianstads Vattenrike.
- Svensson, T. 2013. Sedan sist - Björkerödsbäckens naturreservat – 2 februari 2013. Puggehaten 26(1): 23-24.
- VISS. 2022. Björkerödsbäcken. MS_CD: WA67977235 VISS EU_CD: NW620188-138039. VattenInformationsSystem Sverige hemsida.

KRI041 Liarumsdalen (klass 2)

Foto: Per Blomberg/Skånska bilder

Motiv till klassning

Höga art- och biotopvärden kopplade till betesmarker och ädellövskog. I det regionala naturvårdsprogrammet från 1996 var ett större område på Linderödsåsens norrsluttning klass 3 men ökad kunskap om de biologiska värdena har uppvärderat värdekärnor inom området.

Beskrivning

Liarumsdalen sträcker sig från Linderöds samhälle ner mot Sätaröd och skär genom Linderödsåsens norra sluttning. Här finns ett variationsrikt landskap med småskaliga odlingsmarker, betesmarker, skogspartier och våtmarker kring det mindre vattendraget Lindebäck. Ett flertal skogspartier har skyddats som biotopskyddsområde och bildar ett nätverk av skyddad skog längs bäckarna i dalen. Direkt söder om Liarum ligger en hagmark med stengården, odlingsrösen och skottskogsrester i den centrala delen. I det glesa buskskiktet finns en, hassel, hagtorn, rosor, björnbär och lövuppslag. Delar av marken är naturligt översilade av

framspringande grundvatten. Fältskiktet består av en mycket artrik frisk- och fuktängsvegetation med en mängd indikatorarter för främst slätter, men även av långvarigt bete. Här finns bland annat brudborste, slättergubbe, darrgräs, kärrfibbla, svinrot, smörboll, gullviva och loppstarr.

Biotopvärden

Naturbetesmarker med lång hävdkontinuitet samt äldre ädellövskog och alsumpskog med förekomst av död ved och värdefulla strukturer.

Artvärden

I området har ett 30-tal rödlistade arter noterats sedan 1990, bland annat månlåsbräken (NT), småvänderot (VU), slättergubbe (VU), bokvårtlav (NT), koralltaggvamp (NT), flodpärlmussla (EN), ekbrunbagge (NT), entita (NT) och spillkråka (NT).

Ekologiska samband

Området ingår i värdestrakt för ädellövskog i GI:s planeringsunderlag och har spridningssamband med andra ädellövskogar på Linderödsåsen. Lindebäck är limnisk spridningslänk till Vramsån.

Förutsättningar för bevarande

Bevara äldre träd och död ved. Fortsatt beteshävd utan gödselpåverkan i gräsmarkerna. Ingen negativ påverkan på vattendragets hydrologi, morfologi eller vattenkvalitet.

Status

- I området ingår flera skogliga biotopskyddsområden: SK 94-2015, SK 95-2015, SK 145-2016, SK 146-2016, SK 147-2016, SK 148-2016, SK 149-2016, 2003:266, 2003:289, 2003:290, 2006:783, 2008:16, 2012:235, 2012:236, 2012:237, 2012:238, 2013:55, 2013:292, 2013:353, 2013:354, 2013:355, 2013:456, 2014:247, 2014:562, 2014:563 och 2014:564.
- I området har det tecknats tre naturvårdsavtal: SK 56-2013, SK 150-2016 och SK 151-2016.
- Hela området ingår i biosfärområdet Kristianstads Vattenrike.
- Hela området är av riksintresse för naturvården, Linderödsåsens nordsluttning (2000).
- I väster ingår delar av Vattenskyddsområdet Linderöd (2013).
- Strandskydd längs Lindebäck (upp till 100 meter).

Referenser

- ArtDatabanken. 2022. Artportalen enligt rödlistan 2020.
- Kristianstads kommun. 2016. Naturvårdsprogram för Kristianstads kommun - Del 3. Värdefulla naturområden 2016-2020.
- Länsstyrelsen Kristianstads län. 1996. Från Bjäre till Österlen – Skånska natur- och kulturmiljöer.
- Länsstyrelsen Skåne. 2022. Kartor och underlag för planeringsarbete Grön infrastruktur. Information finns på Länsstyrelsen Skånes hemsida.
- Länsstyrelsen Skåne. 2022. Kulturmiljöprogram: Liarum. Information finns på Länsstyrelsen Skånes hemsida.

- Möllerström, N. 2013. Sammanställning av elfisken i Vattenriket. Rapport 2013:08, Biosfärkontoret Kristianstads Vattenrike.
- Svensson, T. 2014. Sedan sist - Lindebäck - 26 oktober 2013. Puggehatten 27(1): 20-21.
- VISS. 2022. Lindebäck. MS_CD: WA57634200 VISS EU_CD: NW620354-137685. VattenInformationSystem Sverige hemsida.
- VISS. 2022. Mossabäck. MS_CD: WA11249689 VISS EU_CD: NW620217-137857. VattenInformationSystem Sverige hemsida.

KRI042 Linderödsåsens nordsluttning (klass 2)

Foto: Johan Johnmark/Länsstyrelsen Skåne

Motiv till klassning

Höga biotop- och artvärden främst kopplade till ädellövskog som har motiverat Natura 2000-område och naturreservat. I det regionala naturvårdsprogrammet från 1996 var ett större område på Linderödsåsens nordsluttning klass 3 med mindre partier som klass 1 vid Råbockarp och Liarum. Ökad kunskap om de biologiska värdena har uppvärderat hela det sammanhängande skogsområdet längs Linderödsåsens nordsluttning samtidigt som de mindre värdekärnorna har bedömts vara för små för klass 1. Vramsån är utpekad som nationellt särskilt värdefullt vatten med avseende på naturvärden inom miljö kvalitetsmålet levande sjöar och vattendrag.

Beskrivning

På Linderödsåsens norra sluttningar utbreder sig ett småskaligt skogs-, odlings- och beteslandskap i olika stadier av igenväxning. Hela området är präglad av tidigare generationers strävan att försörja sig även inom de mest marginella bygderna. Här saknas senare tiders ingrepp, som ofta suddar ut strukturerna i det äldre kulturlandskapet. På den norra delen av

Linderödsåsen finns stora sammanhängande områden med fossil åkermark i form av röjningsröseområden och så kallade bandparceller med inslag av gravrösen och stensättningar. Dessa fornlämningar minner om järnålderns och medeltidens odlingsbygd. Hela åsen var troligen ett relativt öppet odlingslandskap under denna tid. Kännetecknande är också att den nuvarande bebyggelsen ligger i dalsluttningarna. Det mångformiga skogslandskapet är ett resultat av igenvuxna betesmarker, där gamla och döende träd ingår som viktiga inslag. Området är förhållandevis opåverkat av stora och sentida ingrepp.

Liarums skogsbete består av en sluten men gles bok- och ekskog med inslag av avenbok, björk, lönn och hassel. I kantonerna finns öppnare partier med betespräglad flora. Området sluttar svagt mot nordöst, mot Vramsåns dalgång. Hela området är mycket rikt på odlingsrösen. Skogen är i denna del överlag tämligen ung och visar på ett tidigare öppet landskap. I norra delen av skogsbetet finns en gammal bokskog med lång kontinuitet. Vid Råbockarp finns ädellövskog av varierande karaktär på Linderödsåsens nordostsluttning ned mot Vramsån. Kring ån finns alskog och en öppen fuktäng som tidigare hävdats men som idag domineras av pestskräp. Nedre delen av sluttningen är blockrik med bok, avenbok, skogslönn, ek, lind och alm. I områdets västra del finns en bäck med sluttande översilningskärr. Sluttningen domineras av bok och avenbok, medan den övre delen består av yngre ek-bokskog. Skogen har inte varit sluten särskilt länge, vilket många spår i form av stengården, odlingsrösen och vidkroniga träd vittnar om. Vid Duckarps kvarn finns ädellövskog på norrsluttningen mot Vramsån. Skogen domineras här av hedbokskog med inslag av avenbok, skogslönn och lind. På Linderödsåsens västsluttning ligger ett område med ädellövskog, som har stora naturvärden och till viss del ännu betas. Hela området visar tydliga tecken på att tidigare ha varit mera öppet och betat. Trädsiktet är varierat med ett visst inslag av död ved. I områdets norra del finns en markant ås, som är en 30–40 meter bred och 7–9 meter hög isälvsavlagring. Åsen framträder mycket tydligt, då den gränsar till kärrmarker. Vramsån, som rinner genom området, är ett av de renaste och mest värdefulla vattendragen i Skåne. Här finns inte mindre än sju olika arter av stormusslor, däribland de starkt hotade arterna flodpärlmussla och tjockskalig målarmussla. Kungsfiskare letar mat i Vramsån och häckar troligtvis i området. På Linderödsåsens nordostsluttning ned mot ån och i ådalgången finns mycket värdefulla ädellövskogar.

Biotopvärden

Ett mosaiklandskap med gamla ädellövskogar, gräsmarker med lång hävdkontinuitet och Vramsån som är ett av Skånes mest värdefulla vattendrag.

Artvärden

Ett 60-tal rödlistade arter har noterats i området sedan 1990. Bland de hotade arterna kan nämnas hålnunneört (NT), skogssvingel (NT), månviol (NT), brun lundlav (VU), rosa lundlav (VU), ädellav (EN), koralltaggvamp (NT), flodpärlmussla (EN), bukspolsnäcka (VU), kungsfiskare (VU), mindre hackspett (NT), barbastell (NT) och nymffladdermus (EN).

Ekologiska samband

Linderödsåsens norra och västra sluttning utgör ett viktigt spridningsstråk för trädlevande arter och ingår i värdetrakt för ädellövskog i GI:s planeringsunderlag. Området ingår även delvis i värdetrakt för gräsmarker och sumpskog. Vramsån och biflöden ingår i limnisk värdetrakt.

Förutsättningar för bevarande

Inga ingrepp i avrinningsområdet som påtagligt kan påverka vattenflödet eller öka föroreningarna. Bevara den skogliga kontinuiteten samt död ved och gamla träd. Ingen täktverksamhet. Fortsatt hävd av slätter- och betesmarker.

Status

- Området ingår i naturreservatet Linderödsåsens nordsluttning (2014).
- I området ingår delar av Natura 2000-området Vramsån SE0420310 (2004).
- Stora delar av området ingår i biosfärområdet Kristianstads Vattenrike.
- Stora delar av området är av riksintresse för naturvården, Linderödsåsens nordsluttning (2000).
- I området ingår sju skogliga biotopskyddsområden: 2012:216, 2012:222, 2012:225, 2012:239, 2012:629, 2012:789 och 2012:790.
- Vramsån är utpekad som nationellt särskilt värdefullt vatten med avseende på naturvärden inom miljö kvalitetsmålet levande sjöar och vattendrag.
- Strandskydd längs Vramsån (upp till 300 meter).
- Strandskydd längs mindre vattendrag (upp till 100 meter).

Referenser

- Almlöf, K. 2008. Biotopkartering av Vramsån 2008 - Naturvärden och behov av restaureringsåtgärder i ett biflöde till Helge å. Rapport 2008:52, Länsstyrelsen Skåne.
- ArtDatabanken. 2022. Artportalen enligt rödlistan 2020.
- Björklund, H. 2007. Uppföljning av settlingbottnar för flodpärlmusslan i Vramsån - Undersökningar år 2006 - fisk och glochidielarver. Rapport 2007:04, Biosfärkontoret Kristianstads Vattenrike.
- Ekologgruppen. 2013. Bottenfaunaundersökning i Vramsån 2002. På uppdrag av Kristianstads kommun.
- Ericsson, E & Marktorp, J. 2015. Vramsån – Vattenkraftverk och dammbyggnader. Rapport 2015:7, Länsstyrelsen Skåne.
- Jarlman, A & Eriksson, M. 2019. Kiselalgsundersökning i vattendrag i Skåne 2018. Rapport 2019:1, Länsstyrelsen Skåne.
- Kristianstads kommun. 2016. Naturvårdsprogram för Kristianstads kommun - Del 3. Värdefulla naturområden 2016-2020.
- Länsstyrelsen Kristianstads län. 1996. Från Bjäre till Österlen – Skånska natur- och kulturmiljöer.
- Länsstyrelsen Skåne. 2018. Bevarandeplan för Natura 2000-området Vramsån SE0420310.
- Länsstyrelsen Skåne. 2020. Beslut om bildande av naturreservatet Linderödsåsens nordsluttning. Bilaga 5 skötselplan.
- Länsstyrelsen Skåne. 2022. Kartor och underlag för planeringsarbete Grön infrastruktur. Information finns på Länsstyrelsen Skånes hemsida.

- Länsstyrelsen Skåne. 2022. Nationellt värdefulla och särskilt värdefulla vatten. Information finns på Länsstyrelsen Skånes hemsida.
- VISS. 2022. Bosarpsbäcken. MS_CD: WA57671197 VISS EU_CD: SE620270-421659. VattenInformationsSystem Sverige hemsida.
- VISS. 2022. Vramsån: Ryabäcken - Källa. MS_CD: WA97181066 VISS EU_CD: SE620722-137672. VattenInformationsSystem Sverige hemsida.

KRI043 Boarps hed (klass 2)

Foto: Alex Regnér/Länsstyrelsen Skåne

Motiv till klassning

Större ljunghed med höga biotop- och artvärden som har motiverat naturreservat och Natura 2000-område. I det regionala naturvårdsprogrammet från 1996 bedömdes området som klass 1, men idag bedöms området ha värden motsvarande klass 2 ur ett regionalt perspektiv.

Beskrivning

Boarps hed ligger högt uppe på Linderödsåsen. Området är en rest av tidigare stora ljunghedsområden på åsen. Landskapet kring Boarp är småkuperat med mjuka kullar och talrika kärr i svackorna. Den högsta kullen, Högabjär, reser sig 183 meter över havet. I den nordöstra delen av heden går graniten i dagen. Enen dominerar och är jämnt spridd över området, medan grupper av björk, tall och al vandrar in. Inom området finns flera vällagda stengärdar, som berättar om äldre tiders ägomönster. Sydöst om ljungheden finns en naturbetesmark med gräshedsvegetation. Fältskiktet är förhållandevis artrikt och här finner man arter som slättergubbe, trådtåg, granspira, svinrot, blåsuga och ängsvädd. I de fuktiga svackorna mellan kullarna trivs tranbär, odon och klockljung.

Artvärden

Totalt har ett 20-tal rödlistade arter noterats i området sedan 1990. Av dessa kan nämnas borsttåg (NT), ängstarr (NT), backsippa (VU), axveronika (NT), granspira (NT), slättergubbe (VU), småvänderot (VU), silversmygare (NT), mångstreckad fältmätare (NT), stare (VU) och gulsparv (NT).

Ekologiska samband

Området ligger i ett landskap med flera värdefulla gräsmarker med spridningssamband sinsemellan i GI:s planeringsunderlag. Ljungheden är dock relativt isolerad, men rester av liknande miljöer finns bland annat i kraftledningsgator och i vägkanter och som inslag i betesmarker.

Förutsättningar för bevarande

Fortsatt beteshävd utan gödselpåverkan. Vid behov röjning och bränning.

Status

- Området ingår i Natura 2000-området Boarps hed SE0420021 (2004).
- Området ingår i naturreservatet Boarps hed (1976).
- Området är av riksintresse för naturvärden, Boarps fålad (2000).
- Området ingår i biosfärområdet Kristianstads Vattenrike.

Referenser

- ArtDatabanken. 2022. Artportalen enligt rödlistan 2020.
- Kristianstads kommun. 2016. Naturvårdsprogram för Kristianstads kommun - Del 3. Värdefulla naturområden 2016-2020.
- Länsstyrelsen Kristianstads län. 1976. Beslut om bildande av naturreservatet Boarps hed.
- Länsstyrelsen Kristianstads län. 1996. Från Bjäre till Österlen – Skånska natur- och kulturmiljöer.
- Länsstyrelsen Skåne. 2005. Bevarandeplan för Natura 2000-område Boarps hed SE0420021.
- Länsstyrelsen Skåne. 2021. Fastställelse av skötselplan för naturreservatet Boarps hed.
- Länsstyrelsen Skåne. 2022. Kartor och underlag för planeringsarbete Grön infrastruktur. Information finns på Länsstyrelsen Skånes hemsida.
- Naturskyddsförening Skåne. 2022. Boarps hed. Naturskyddsförening Skånes hemsida.
- Olsson, K-A. m.fl. (red), 2003. Floran i Skåne. Vegetation och utflyktsmål. Lund.

KRI044 Ovesholm (klass 2)

Foto: Per Blomberg/Skånska bilder

Motiv till klassning

Ädellövskog med höga biotopvärden. I det regionala naturvårdsprogrammet från 1996 hade området klass 1 men påverkan från skogsbruket har minskat värdekärnorna så att det inte längre är motiverat med den högsta klassningen.

Beskrivning

Dagens landskap präglas av Ovesholms storgodsdrift, men både det förhistoriska odlingslandskapet och bylandskapets småskalighet finns representerade. Norr om Ovesholms slott finns en större bokdominerad ädellövskog med ett stort inslag av ask i den östra delen. Skogen är av varierande ålder med många gamla bokar och ekar. Förekomsten av död ved är sparsam på grund av rationellt skogsbruk. Fältskiktet karakteriseras av myskmadra och gulplister med inslag av bland annat strävlost, sårläka, tandrot och lundelm. Svampfloran är rik med närmare 200 funna storsvampar, liksom lavfloran med omkring 40 arter.

Biotopvärden

Äldre ädellövskog med värdefulla strukturer och substrat.

Artvärden

Ett 20-tal rödlistade arter har påträffats sedan 1990. Bland dessa kan nämnas skogssvingel (NT), gammelekslav (NT), bokkantlav (NT), bokspindling (NT), korallticka (NT), spillkråka (NT) och grönsångare (NT).

Ekologiska samband

Området ingår i värde-trakt för ädellövskog i GI:s planeringsunderlag och har spridningssamband med andra ädellövskogar på Nävlingeåsens norra sluttning. Limniska spridningslänkar finns till Vramsån via Ryabäcken.

Förutsättningar för bevarande

Naturvårdsanpassat skogsbruk som bidrar till bevarande av skoglig kontinuitet samt död ved och gamla träd.

Status

- I nordöst ingår två skogliga biotopskyddsområden, 2002:543 och 2002:544.
- Området ingår i biosfärområdet Kristianstads Vattenrike.
- Strandskydd (upp till 100 meter).

Referenser

- ArtDatabanken. 2022. Artportalen enligt rödlistan 2020.
- Kristianstads kommun. 2016. Naturvårdsprogram för Kristianstads kommun - Del 3. Värdefulla naturområden 2016-2020.
- Länsstyrelsen Kristianstads län. 1996. Från Bjäre till Österlen – Skånska natur- och kulturmiljöer.
- Länsstyrelsen Skåne. 2022. Kartor och underlag för planeringsarbete Grön infrastruktur. Information finns på Länsstyrelsen Skånes hemsida.
- Länsstyrelsen Skåne. 2022. Kulturmiljöprogram: Ovesholm. Information finns på Länsstyrelsen Skånes hemsida.
- VISS. 2022. Ovesholmssjön. MS_CD: WA77141150 VISS EU_CD: NW620929-138772. VattenInformationSystem Sverige hemsida.
- VISS. 2022. Ryabäcken. MS_CD: WA26860616 VISS EU_CD: SE620923-138762. VattenInformationSystem Sverige hemsida.

KRI045 Uddarp (klass 2)

Foto: Per Blomberg/Skånska bilder

Motiv till klassning

Ädellövskog med höga art- och biotopvärden som har motiverat föreslaget naturreservat. I det regionala naturvårdsprogrammet från 1996 var bedömningen för angränsande område vid Uddarps gård klass 3 men ökad kunskap om områdets biologiska värden har medfört en uppvärdering och utvidgning av området.

Beskrivning

Vid gården Uddarp, väster om Skepparslövs golfbana, finns en ädellövskog med stort inslag av riktigt gamla ekar och bokar med riklig förekomst av död ved. Även vid golfklubben står ett antal vidkroniga gamla ekar. Området ligger på övre sluttningszonen av Nävlingeåsens norra sluttning. Huvuddelen av området ligger inom Bockeboda strövområde som förvaltas av stiftelsen Skånska landskap. Tio ekar skyddas som naturminnen.

Biotopvärden

Äldre ädellövskog och parkmiljö med värdefulla strukturer och substrat.

Artvärden

Ett 20-tal rödlistade arter har noterats från området sedan 1990. Bland dessa kan nämnas desmeknopp (NT), hedblomster (VU), kortskaftad parasitpik (VU), tårticka (VU), stenticka (NT), skeppsvarvsfluga (NT), mindre hackspett (NT) och tornseglare (EN).

Ekologiska samband

Området ingår i värdestrakt för ädellövskog i GI:s planeringsunderlag och har spridningssamband med andra ädellövskogar på Nävlingeåsens norra sluttning.

Förutsättningar för bevarande

Bevara äldre träd och död ved. Vid behov frihuggning av gamla och grova ekar.

Status

- För stora delar av området har naturvårdsavtal tecknats, SK 1026-2004 och SK 70-2009.
- I området finns tio ekar som är naturminnen (1947).
- Området ingår i biosfärområdet Kristianstads Vattenrike.

Referenser

- ArtDatabanken. 2022. Artportalen enligt rödlistan 2020.
- Bengtsson, O. 2016. Miljöövervakning av lavar och mossor i skånska bokskogar 2011-2014. Rapport 2016:06, Länsstyrelsen Skåne.
- Isacson, G. 2010. Vedinsekter i Uddarp. Rapport 2010:08, Biosfärkontoret Kristianstads Vattenrike.
- Kristianstads kommun. 2016. Naturvårdsprogram för Kristianstads kommun - Del 3. Värdefulla naturområden 2016-2020.
- Länsstyrelsen Kristianstads län. 1947. Fridlysning av naturminnesmärke. Elva ekar (numera tio), Uddarp 1:2.
- Länsstyrelsen Kristianstads län. 1996. Från Bjäre till Österlen – Skånska natur- och kulturmiljöer.
- Länsstyrelsen Skåne. 2022. Kartor och underlag för planeringsarbete Grön infrastruktur. Information finns på Länsstyrelsen Skånes hemsida.

KRI046 Vä sandmarker (klass 2)

Foto: Per Blomberg/Skånska bilder

Motiv till klassning

Sandiga gräsmarker med höga art- och biotopvärden. Området var inte med i det regionala naturvårdsprogrammet från 1996 men har under senare år uppmärksammats i kommunala inventeringar.

Beskrivning

Artrika gräs- och betesmarker som är belägna i närheten av fängelset vid Vä. Betesmarkerna har en öppen karaktär med buskbeklädda höjdryggar med främst hagtorn och björk. Runt om dessa växer mycket backsippa och mandelblomma. Flera stengärdar finns inom och längs med kanterna på området. Strax söder om fängelset finns hävdade gräsmarker av torrängskaraktär och sydöstra delen utgörs av tallskog med inslag av gläntor. Den artrika naturbetesmarken hyser främst botaniska värden. Floran är särskilt välutvecklad kring höjdryggarna. De sandiga markerna runt fängelset har ett rikt insektsliv med bland annat arter som stortapetserarbi, vädssandbi och mindre blåvinge. Många av insekterna som är knutna till sandiga marker är beroende av kontinuerlig störning som skapar blottlagd sand. Området har ett rikt fågelliv med arter typiska för betesmarker som gulsparv, törnsångare, stenskvätta och stare. Flera partier hotas av igenväxning från framför allt tall.

Biotopvärden

Sandiga öppna blockrika betesmarker och ohävdade gräsmarker.

Artvärden

I området har ett 20-tal rödlistade arter noterats sedan 1990. Bland dessa kan nämnas backsippa (VU), hedblomster (VU), dvärgjordstjärna (NT), sabelkardarspindel (VU), dvärgskimmerspindel (VU), stortapetserarbi (NT), silversmygare (NT) och grönfink (EN).

Ekologiska samband

Området ingår i värde-trakter för gräsmark och sandmark i GI:s planeringsunderlag och har spridningssamband med gräsmarker vid bl.a. Hammarsjön i öster och Mosslunda och Everöd i söder.

Förutsättningar för bevarande

Fortsatt beteshävd och återkommande störning av markskiktet. Røjning av igenväxningsvegetation.

Status

- Delar av området är detaljplanelagt för fängelse.
- Hela området ingår i biosfärområdet Kristianstads Vattenrike.

Referenser

- ArtDatabanken. 2022. Artportalen enligt rödlistan 2020.
- Kristianstads kommun. 2016. Naturvårdsprogram för Kristianstads kommun - Del 3. Värdefulla naturområden 2016-2020.
- Länsstyrelsen Skåne. 2022. Kartor och underlag för planeringsarbete Grön infrastruktur. Information finns på Länsstyrelsen Skånes hemsida.

KRI047 Hanöbuktens kustområde (klass 2)

Foto: Josefin Persson / Länsstyrelsen Skåne

Motiv till klassning

Grunt kustområde ned till 6 meters djup. Delar av området närmast kusten var med i det regionala naturvårdsprogrammet från 1996 med varierad klassning från 1 till 3. Idag bedöms området ha värden som motsvarar klass 2 ur ett regionalt perspektiv.

Beskrivning

Havsmiljön längs kusten karaktäriseras av en öppen kustlinje utan öar - mestadels rena sandstränder. Objektet utgörs av grunda kustnära miljöer från strandlinjen ner till 6 meters djup. Bottenmaterialet domineras av sand med inslag av grus och sten. Att kusten är så exponerad gör att sand och finare material på havsbotten ständigt flyttas om. Därför är det svårt för växtlighet att etablera sig här. På de steniga bottenarna växer makroalger och bland dessa kan en del fisk och andra djur leva. Här förekommer bl.a. näbbgädda och ål. Ålgräs växer ytterst sparsamt i området. I området hittas en hel del fintråda alger som påväxt, särskilt vid vattendragsmynningar. Knubbsäl och gråsäl observeras regelbundet.

Biotopvärden

Grunda kustvatten, stenrev, sublittoral sandbankar, blandbottnar, mjukbottnar, musselbankar och makroalgsmhällen.

Artvärden

Ett 20-tal rödlistade arter har noterats i området, huvudsakligen rastande och övervintrande fåglar. Ålgräs (VU) förekommer sparsamt i området. Tre rödlistade fiskar har noterats i området: ål (CR), torsk (VU) och lake (VU). Även utter (NT) har noterats. Bland fåglarna kan

nämns gravand (NT), kricka (VU), alfågel (NT), ejder (EN), kentsk tärna (NT) och havsörn (NT).

Ekologiska samband

Att de grunda, kustnära havsmiljöerna har en god ekologisk status är en förutsättning för att resten av havsområdet ska ha en god produktion.

Förutsättningar för bevarande

Ingen påverkan på vattenkvalitet eller vattenmiljö. Ingen negativ påverkan på de grunda sandbottenarna.

Status

- Delar av Natura 2000-området Äspet SE0420138 (2004) ingår i området.
- Delar av naturreservatet Äspet (1996) ingår i området.
- Vid Äspet råder tillträdesförbud under delar av året.
- I söder ingår havsområdet av naturreservatet Friseboda (1976).
- I norr ingår havsområdet av Natura 2000-området Rinkaby skjutfält SE0420239 (2004).
- I norr ingår mindre delar av Natura 2000-området Östra Hammaren-Käringören SE0420276 (2004).
- I norr är mindre delar av riksintresse för naturvården, Tostebergakusten (2000).
- Stora delar av området är av riksintresse för naturvården, Kusten Åhus-Juleboda (2000).
- Stora delar av området är av riksintresse för friluftslivet, Kuststräckan Åhus-Simrishamn-Vik med Stenshuvud-Verkeån (2016).
- I norr är området av riksintresse för friluftslivet, Kusten Åhus-Valje med Rinkaby skjutfält (2017).
- Stora delar av området är av riksintressen med geografiska bestämmelser, Kustområdet i Skåne från Örnahusen söder om Skillinge till Åhus (1987).
- Delar av kusten ingår i landskapsbildsskyddsområdet Östersjöns kust Kristianstad (1974).
- Stora delar av området ingår i biosfärområdet Kristianstads Vattenrike.
- Strandskydd längs strandlinjen (upp till 300 meter).

Referenser

- ArtDatabanken. 2022. Artportalen enligt rödlistan 2020.
- Kristianstads kommun. 2016. Naturvårdsprogram för Kristianstads kommun - Del 3. Värdefulla naturområden 2016-2020.
- Länsstyrelsen Kristianstads län. 1976. Beslut om bildande av naturreservat Friseboda.
- Länsstyrelsen Kristianstads län. 1996. Beslut om bildande av naturreservatet Äspet.
- Länsstyrelsen Kristianstads län. 1996. Från Bjäre till Österlen – Skånska natur- och kulturmiljöer.
- Länsstyrelsen Skåne. 2005. Bevarandeplan för Natura 2000-område Äspet SE0420138.

- Länsstyrelsen Skåne. 2011. Fastställande av skötselplan för naturreservatet Friseboda.
- Länsstyrelsen Skåne. 2013. Beslut om utvidgning av och ändrade föreskrifter för naturreservatet Friseboda.
- Länsstyrelsen Skåne. 2013. Fastställande av skötselplan för naturreservatet Friseboda.
- Länsstyrelsen Skåne. 2018. Bevarandeplan för Natura 2000-området Rinkaby skjutfält SE0420239.
- Länsstyrelsen Skåne. 2018. Bevarandeplan för Natura 2000-området Östra Hammaren-Käringören SE0420276.
- Länsstyrelsen Skåne. 2022. Kartor och underlag för planeringsarbete Grön infrastruktur. Information finns på Länsstyrelsen Skånes hemsida.
- Olsson, P. 2005. Inventering av ålgräsängar längs Skånes kust. Länsstyrelsen Skåne.
- Svensson, L. 2014. Bland sjögräs och tång i Hanöbukten. Biosfärkontoret Kristianstads Vattenrike.
- Svensson, L. 2016. Provfiske på grunda bottenområden i Hanöbukten inom Kristianstads kommun. Biosfärkontoret Kristianstads Vattenrike.
- Svensson, L. 2016. Var finns tången och hur mår den? Inventering av blås- och sågtång i Hanöbukten inom Kristianstads kommun. Biosfärkontoret Kristianstads Vattenrike.
- Toxicon AB. 2015. Undersökningar i Hanöbukten Undersökningar av fintrådiga alger, epi- och infauna samt fisk under hösten 2015. På uppdrag av Länsstyrelsen Skåne.
- Toxicon AB. 2017. Ålgräs i Skåne 2016 – Fältinventering och satellitbildstolkning. Rapport 2017:04, Länsstyrelsen Skåne.
- VISS. 2022. Landöbukten sek namn. MS_CD: WA37573985 VISS EU_CD: SE555685-142290. VattenInformationSystem Sverige hemsida.
- VISS. 2022. V Hanöbuktens kustvatten. MS_CD: WA28621968 VISS EU_CD: SE554800-142001. VattenInformationSystem Sverige hemsida.
- Wijkmark, N., Enhus, C., Nilsson, L., Nikolopoulos, A., Näslund, J., Nyström Sandman, A & Isaeus, M. 2016. Marin inventering och modellering i Skåne län. Rapport 2016:09, Länsstyrelsen Skåne.

KRI048 Vittskövle driva (klass 2)

Foto: Per Blomberg/Skånska bilder

Motiv till klassning

Höga biotop- och artvärden som har motiverat naturreservat och Natura 2000-område. I den bredare bedömningen i det regionala naturvårdsprogrammet från 1996 hade området klass 1, men idag bedöms området motsvara klass 2 ur ett regionalt perspektiv på de biologiska värdena.

Beskrivning

Öster om Vittskövle by ligger en långsträckt sanddyn med inslag av en mycket rik sandstärpsflora. Sanddrivan är en fossil sanddyn som bildades på 1700-talet. Här finner man arter som sandvedel, sandsvingel, sandtimotej, tofsäxing, stor sandlilja och sandnejlika. År 1749 besökte Linné området och fann sandvedeln för första gången i Sverige. Det finns även mindre partier med sandstärpsvegetation på de öppna markerna mot Vittskövle samhälle. Områdets östra halva domineras i övrigt av en relativt gles tallskog. I den västra halvan av området finns istället kalkgräsmarker vars flora hyser arter som axveronika, fältvädd, grusviva, harmynta, jordtistel och solvända. Vittskövle driva är främst känt som botanisk lokal men här finns även sällsynta svampar och insekter.

Biotopvärden

Sandiga gräsmarker med inslag av sandstärp.

Artvärden

Ett 40-tal rödlistade arter är noterade sedan 1990, bland dessa kan nämnas stor sandlilja (EN), månlåsbräken (NT), källgräs (VU), tofsäxing (EN), sandtimotej (VU), backsippa (VU), sandvedel (EN), mörk solvända (VU), sanddådra (VU), sandnejlika (VU), ryl (EN), hedblomster

(VU), liten jordstjärna (VU), likgul dyngbagge (NT), stillfröjordloppa (VU), bredbrämrad bastardsvärmare (NT) och tofsvipa (VU).

Ekologiska samband

Området ingår i värdeetrakter för gräsmark och sandmark i GI:s planeringsunderlag med spridningssamband norrut både längs kusten och inåt land samt söderut längs Forsakarsbäcken för arter knutna till gräsmarker. Vittskövleån ingår i limnisk värdeetrakt och är spridningslänk till Yngsjön.

Förutsättningar för bevarande

Området måste förbli öppet och hävdas utan ingrepp från täktverksamhet, bebyggelse eller liknande. Røjning av igenväxningsvegetation. Markstörningar som ger upphov till sandblottor för att gynna sandlevande organismer.

Status

- Området ingår i Natura 2000-området Vittskövle driva SE0420236 (2004).
- I området ingår naturreservatet Vittskövle sandmark (2022).
- Området är av riksintresse för naturvården, Helgeåns nedre lopp med Araslövssjön och Hammarsjön (2000).
- Forsakarsbäcken är av riksintresse för naturvården (2000).
- Området ingår i biosfärområdet Kristianstads Vattenrike.
- Strandskydd längs ån (upp till 100 meter).

Referenser

- ArtDatabanken. 2022. Artportalen enligt rödlistan 2020.
- Hansson, S-Å & Jeppson, M. 2005. Gasteromyceter i östra Skånes sandstappsområden - en sammanfattning av elva års inventeringsarbete. Svensk Mykologisk Tidskrift 26 (2): 61–83.
- Helldén, G & Gärdsborn, K. 2016. Bottenfauna i Mjöån och Forsakarsbäcken.
- Kristianstads kommun. 2016. Naturvårdsprogram för Kristianstads kommun - Del 3. Värdefulla naturområden 2016-2020.
- Länsstyrelsen Kristianstads län. 1996. Från Bjäre till Österlen – Skånska natur- och kulturmiljöer.
- Länsstyrelsen Skåne. 2016. Bevarandeplan för Natura 2000-området Vittskövle driva SE0420236.
- Länsstyrelsen Skåne. 2022. Bildande av naturreservatet Vittskövle sandmark. Bilaga 2 skötselplan.
- Länsstyrelsen Skåne. 2022. Kartor och underlag för planeringsarbete Grön infrastruktur. Information finns på Länsstyrelsen Skånes hemsida.
- Länsstyrelsen Skåne. 2022. Kulturmiljöprogram: Vittskövle. Information finns på Länsstyrelsen Skånes hemsida.
- Olsson, K-A. m.fl. (red), 2003. Floran i Skåne. Vegetation och utflyktsmål. Lund.

- VISS. 2022. Vittskövleån. MS_CD: WA74850803 VISS EU_CD: SE619112-139242. VattenInformationsSystem Sverige hemsida.

KRI049 Fjälkinge backe (klass 2)

Foto: Mona Persson/Länstyrelsen Skåne

Motiv till klassning

Naturbetesmarker med höga biotop- och artvärden som motiverat bildande av naturreservat. Även i det regionala naturvårdsprogrammet från 1996 var bedömningen klass 2 vilket baserades på ängs- och hagmarksinventeringen.

Beskrivning

Fjälkinge backe är en urbergshöjd, ett så kallat restberg som höjer sig markant över den omgivande kritaslätten. Hela backen är blockrik och indelas i små lotter av stengården. Sluttningarna består av torra och öppna betesmarker med en rik flora och insektsfauna. Toppen är bevuxen med tallskog med inslag av bl.a. bok, ek och fågelbär och på flera ställen går urberget i dagen. Området erbjuder en vidsträckt utsikt och är ett populärt utflyktsmål. Det är också ett geologiskt studieobjekt eftersom det här finns vittringsformer från krittiden, läge för högsta kustlinjen och spår av vinderosion (vindslipade ytor). På betesmarkerna nedanför backen växer bl.a. backsippa, baktimjan och mandelblomma. Nordväst om Fjälkinge backe ligger ett antal gravhögar från bronsåldern, som berättar om en öppen odlingsbygd under förhistorisk tid.

Biotopvärden

Omfattande naturbetesmarker med lång hävdkontinuitet och varierande fältskikt.

Artvärden

Ett 50-tal rödlistade arter har noterats i området sedan 1990. Bland dessa kan nämnas backsippa (VU), jordtistel (NT), dadelvaxskivling (VU), stäppögonvivel (VU), månhornsbagge (VU), getingrovfluga (VU), spillkråka (NT) och gulsparv (NT).

Ekologiska samband

Gräsmarkerna har spridningssamband till bland annat gräsmarkerna vid Kjugekull i nordöst och Rinkabyfältet i söder i GI:s planeringsunderlag.

Förutsättningar för bevarande

Fortsatt hävd av betesmarken. Ingen ytterligare skogsplantering, täkt eller annan exploatering. Bevarande av gamla träd och död ved.

Status

- Området ingår i naturreservatet Fjälkinge backe (1968).
- Området är av riksintresse för naturvärden, Fjälkinge backe – Lilles backe (2000).
- Stora delar av området ingår i biosfärområdet Kristianstads Vattenrike.
- I söder ingår en del av området i vattenskyddsområdet Fjälkinge, grundvattentäkt (1973).

Referenser

- ArtDatabanken. 2022. Artportalen enligt rödlistan 2020.
- Carsrud, L. 1994. Geologiska sevärdheter i Skåne II. Geodeon, Lund.
- Kristianstads kommun. 2016. Naturvårdsprogram för Kristianstads kommun - Del 3. Värdefulla naturområden 2016-2020.
- Länsstyrelsen Kristianstads län. 1968. Beslut om bildande av Fjälkinge backe.
- Länsstyrelsen Kristianstads län. 1993. Fastställande av skötselplan för Fjälkinge backe.
- Länsstyrelsen Kristianstads län. 1996. Från Bjäre till Österlen – Skånska natur- och kulturmiljöer.
- Länsstyrelsen Skåne. 2022. Kartor och underlag för planeringsarbete Grön infrastruktur. Information finns på Länsstyrelsen Skånes hemsida.
- Länsstyrelsen Skåne. 2022. Kulturmiljöprogram: Fjälkinge backe. Information finns på Länsstyrelsen Skånes hemsida.
- Molander, M. 2010. Inventering av dyngbaggar som omfattas av åtgärdsprogram i östra Skåne 2009. Länsstyrelsen Skåne.

KRI050 Kjugekull (klass 2)

Foto: Per Carlsson/Länsstyrelsen Skåne

Motiv till klassning

Naturbetesmarker och bokskog med höga biotop- och artvärden som har motiverat Natura 2000-område och naturreservat. Även i det regionala naturvårdsprogrammet från 1996 var bedömningen klass 2 vilket baserades på ängs- och hagmarksinventeringen.

Beskrivning

Kjugekull är ett restberg mellan Ivösjön och Oppmannasjön. Bergets södra del består av en mycket kuperad och storblockig terräng med utmarksekar och bokar. I området förekommer också flera jättegrytor. Den norra delen består av betesmarker med en rik flora med arter som backsippa, gullviva och olika orkidéer. Området genomkorsas av ett stort antal stengärden, vilka ger det ett småskaligt och ålderdomligt utseende. Flera sällsynta och rödlistade nattfjärilar förekommer i området, däribland rosenmott som här har sin enda kända lokal i landet. Kjugekull hyser också ett mycket stort antal rödlistade svampar. Kjugekull är ett av Skånes mest besökta naturområden och nyttjas av klättrare, fågelskådare och vandrare.

Biotopvärden

Omfattande gräsmarker med lång hävdkontinuitet samt förekomst av buskmarker och ädellövskog med förekomst av värdefulla strukturer och substrat.

Artvärden

Fler än 130 rödlistade arter har noterats i området sedan 1990, bl.a. 15 kärlväxter, 55 svampar och 30 insekter. Bland de rödlistade arterna finns blågrönt mannagräs (VU), backsippa (VU), sandnejlika (VU), ljungsnärja (VU), lövängsspindling (VU), dadelvaxskivling (VU), kalkfingersvamp (EN), skillerticka (VU), vädgökbi (VU), smaragdgrön lundmätare (EN),

hedpärlemorfjäril (VU), rosenmott (CR), sandödlan (VU) och fransfladdermus (NT). Bland de rödlistade fåglarna kan nämnas entita (NT), tofsvipa (VU), mindre hackspett (NT) och spillkråka (NT).

Ekologiska samband

Området ingår i värdestrakt för ädellövskog i GI:s planeringsunderlag och har spridningssamband norrut till bl.a. Ivöklack och Vångaberget. Gräsmarkerna har spridningssamband med andra betesmarker kring Ivösjön och Oppmannasjön.

Förutsättningar för bevarande

Landskapet vid Kjugekull bör fortsätta att hävdas genom bete. Ingen ny bebyggelse bör uppföras. Äldre träd och död ved bevaras. Bete bör helst bedrivas med nötkreatur som låter rosenmottets värdväxt fältvädd vara i fred i högre utsträckning än får. Rövning av igenväxningsvegetation på betesmarker. Fredande vissa klippor från klättring för att minska slitage på geologiska och biologiska värden.

Status

- I området ingår Natura 2000-området Kjugekull SE0420107 (2004).
- I området ingår stora delar av naturreservatet Kjugekull (2019), vilket dock är överklagat.
- Området är av riksintresse för naturvården, Oppmanna-Ivösjöområdet (2000).
- Området är av riksintresse för friluftslivet, Ivösjön-Immeln-Ryssberget (2017).
- Området ingår i landskapsbildsskyddsområdet Kjugekull (1968).
- Strandskydd längs strandlinjen runt Ivösjön (upp till 300 meter).

Referenser

- ArtDatabanken. 2022. Artportalen enligt rödlistan 2020.
- Carsrud, L. 1994. Geologiska sevärdheter i Skåne II. Geodeon, Lund.
- Fritz, Ö. 2020. Säsongsvariation av naturvårdssvampar i hotspot vid Kjugekull i nordöstra Skåne. Svensk Mykologisk Tidskrift 41(2): 52–69.
- Kristianstads kommun. 2016. Naturvårdsprogram för Kristianstads kommun - Del 3. Värdefulla naturområden 2016-2020.
- Länsstyrelsen Kristianstads län. 1996. Från Bjäre till Österlen – Skånska natur- och kulturmiljöer.
- Länsstyrelsen Skåne. 2016. Bevarandeplan för Natura 2000-område Kjugekull SE0420107.
- Länsstyrelsen Skåne. 2019. Bildande av naturreservatet Kjugekull. Bilaga 5 skötselplan.
- Länsstyrelsen Skåne. 2022. Kartor och underlag för planeringsarbete Grön infrastruktur. Information finns på Länsstyrelsen Skånes hemsida.
- Länsstyrelsen Skåne. 2022. Kulturmiljöprogram: Bäckaskog-Kjugekull-Kiaby. Information finns på Länsstyrelsen Skånes hemsida.

- Naturvårdskonsult Gerell. 2011. Inventering av barbastell i Skåne 2007-2009. Rapport 2011:10, Länsstyrelsen Skåne.
- Olsson, K-A. m.fl. (red), 2003. Floran i Skåne. Vegetation och utflyktsmål. Lund.
- Östling, H. 2010. Sedan sist - Kjugekull och Ivön - 11 september 2010. Puggehatten 23(2):26-27.

KRI051 Äspet södra (klass 2)

Foto: Josefin Persson / Länsstyrelsen Skåne

Motiv till klassning

Tallskog på sanddyner vid kusten med höga biotop- och artvärden vilket har motiverat bildande av naturreservat och Natura 2000-område. I det regionala naturvårdsprogrammet från 1996 hade hela kusten söder om Åhus klass 3 men de sandiga markerna har sedan dess uppvärderats gällande biologiska värden.

Beskrivning

Ett område strax söder om Åhus utmed kusten med tallskog på sanddyner som ännu inte har bebyggts och därför hyser höga naturvärden. De äldsta tallarna i skogen är runt 150 år och på de äldre träden trivs bl.a. talticka. Till floran hör bl.a. luktvädd och ryl. I tallskogen finns också öppnare partier med solbelyst blottad sand. I dessa partier finner man t.ex. olika myrlejonsländor. Intill den så kallade Möllerännan ligger en betesmark med artrik torrängsvegetation och dungar av tall. Här finns bland annat fältsippa, rosettjungfrulin, axveronika, gullviva, sommarfibbla, bockrot, backtimjan och luktvädd. Området har stor betydelse för närrecreationen från Åhus.

Biotopvärden

Sandigt dynlandskap med främst sandhed och exponerade sanddyner.

Artvärden

I området har ett 60-tal rödlistade arter noterats sedan 1990. Bland de rödlistade arterna kan nämnas tofsäxing (EN), backsippa (VU), sandnejlika (VU), saltört (NT), hedblomster (VU), svinrot (NT), luktvädd (VU), ryl (EN), gammelekslav (NT), liten fatsvamp (VU), tallticka (NT), motaggsvamp (NT), vallrovfluga (VU), fläckig myrlejonslända (VU), mindre hackspett (NT) och gulhämpling (VU).

Ekologiska samband

Längs kusten finns ett viktigt stråk med sanddyner, sandstränder och sandiga tallskogar. Området ingår i värdeetrakter för gräsmark och sandmark i GI:s planeringsunderlag med spridningssamband både längs kusten och inåt land. Graften ingår i limnisk värdeetrakt.

Förutsättningar för bevarande

Fortsatt hävd utan ingrepp i form av gödsling. Bevarande av gamla träd och död ved. Återkommande markstörning som skapar sandblottor är gynnsamt för flera av områdets rödlistade arter.

Status

- I området ingår Natura 2000-området Södra Äspet SE0420152 (2004).
- I området ingår naturreservatet Södra Äspet (2021).
- Stora delar av området ingår i landskapsbildsskyddområdet Östersjöns kust Kristianstad (1974).
- Stora delar av området är av riksintresse för naturvården, Kusten Åhus-Juleboda (2000).
- Området ingår i biosfärområdet Kristianstads Vattenrike.
- Området är av riksintresse för friluftslivet, Kuststräckan Åhus-Simrishamn-Vik med Stenshuvud-Verkeån (2016).
- Hela området är av riksintressen med geografiska bestämmelser, Kustområdet i Skåne från Örnahusen söder om Skillinge till Åhus (1987).
- Strandskydd längs ån (upp till 100 meter).
- Strandskydd längs havet (upp till 300 meter).

Referenser

- ArtDatabanken. 2022. Artportalen enligt rödlistan 2020.
- Fritz, Ö. 2020. Myrlejon följer i människans spår – en artinventering i sandtallskog i Södra Äspet. Biosfärkontoret Kristianstads Vattenrike.
- Isacsson, G. 2006. Jättepraktbagge i Skåne - lägesrapport 2004-2005. Länsstyrelsen Skåne.
- Kristianstads kommun. 2016. Naturvårdsprogram för Kristianstads kommun - Del 3. Värdefulla naturområden 2016-2020.
- Kristianstads kommun. 2021. Beslut om bildande av naturreservatet Södra Äspet.

- Länsstyrelsen Kristianstads län. 1996. Från Bjäre till Österlen – Skånska natur- och kulturmiljöer.
- Länsstyrelsen Skåne. 2016. Bevarandeplan för Natura 2000-området Södra Äspet SE0420152.
- Länsstyrelsen Skåne. 2022. Kartor och underlag för planeringsarbete Grön infrastruktur. Information finns på Länsstyrelsen Skånes hemsida.
- Länsstyrelsen Skåne. 2022. Kulturmiljöprogram: Åhus. Information finns på Länsstyrelsen Skånes hemsida.
- Olsson, KA. 2011. Inventering av kärleväxter på Yngsjö 6:161 juni/juli 2011. Bilaga 1 tillhörande planprogram för bostadsbebyggelse på Yngsjö 6:161 utmed Stora Ekens väg.
- VISS. 2022. Graften. MS_CD: WA48873897 VISS EU_CD: SE619839-140301. VattenInformationssystem Sverige hemsida.

KRI052 Ripa sandar (klass 2)

Foto: Per Blomberg/Skånska bilder

Motiv till klassning

Höga art- och biotopvärden i de sandiga markerna. Även i det regionala naturvårdsprogrammet från 1996 bedömdes området som klass 2.

Beskrivning

Mellan Ripa och Helge å finns stora sandiga marker med åkrar, trädor och betesmarker. Här har sedan lång tid tillbaka bedrivits ett extensivt åkerbruk, som tillsammans med den kalkrika marken har gett upphov till en unik flora och fauna. Idag betas större delen av marken med nöt

och på vissa delar av hästar. I området finns en motocrossbana. På två centrala ytor finns betad sandhed med sandstappsinslag. Här hittar man arter som grusviva, sandnarv, hedblomster, tofsäxing, sandnejlika, sanddådra och fältmalört. Även fågellivet är rikt med arter som fältpiplärka, vit stork och vaktel. Området var ett av de sista tillhållen för stortrapp i landet. Det strandnära området i väster präglas av naturliga vattenfluktuationer över året med översvämningar från Helge å vintertid och upptorkning sommartid. En mindre del av området är bevuxen med tallskog. På Ripa sandar finns flera sällsynta svampar och på obehandlade ekstolpar växer den sällsynta grå ladlaven. Ripa sandar har också en speciell insektsfauna med flera hotade arter, bl.a. ribbdyngbagge och silverfläckt kapuschongfly.

Biotopvärden

Sandiga marker med inslag av sandhed och sandstappsvegetation.

Artvärden

I området har ett 90-tal rödlistade arter noterats sedan 1990. Bland dessa finns tofsäxing (EN), sandtimotej (VU), sanddådra (VU), sandnejlika (VU), hedblomster (VU), sydlig ladlav (EN), grå ladlav (CR), liten diskröksvamp (VU), liten jordstjärna (VU), ribbdyngbagge (EN), dådresandbi (EN), stäppbandbi (EN), svart violmott (NT), silverfläckt kapuschongfly (CR) och strandpadda (NT). Exempel på rödlistade fåglar som förekommer i området är tofsvipa (VU), storspov (EN) och vit stork (EN).

Ekologiska samband

Området ingår i värdestrakt för sandmark med viktiga spridningssamband till kringliggande områden t.ex. Rinkabyfältet i nordost, Åsums fure i nordväst och Friseboda i sydost. Området ingår även i värdestrakt för gräsmarker i GI:s planeringsunderlag.

Förutsättningar för bevarande

Fortsatt beteshävd samt återkommande störning av fältskiktet som blottlägger kalkrik sand. Røjning av uppväxande lövsly.

Status

- I väst är området av riksintresse för naturvärden, Helgeåns nedre lopp med Araslövssjön och Hammarsjön (2000).
- Hela området ingår i biosfärområdet Kristianstads Vattenrike.
- I väst är området av riksintresse för friluftslivet, Araslövssjön-Hammarsjön-Helge å (2017).
- Strandskydd längs ån i väst (upp till 300 meter).

Referenser

- ArtDatabanken. 2022. Artportalen enligt rödlistan 2020.
- Hanson, S-Å. 2008. Inventering av buksvampar inom Biosfärområde Kristianstads Vattenrike, hösten och vintern 2006/2007. Biosfärkontoret Kristianstads Vattenrike.
- Kindström, M. 2009. Landskapsplan för Ripa och Horna sandar. Bevarande och utveckling av natur- och kulturvärden. Biosfärkontoret Kristianstads Vattenrike.

- Kristianstads kommun. 2016. Naturvårdsprogram för Kristianstads kommun - Del 3. Värdefulla naturområden 2016-2020.
- Länsstyrelsen Kristianstads län. 1996. Från Bjäre till Österlen – Skånska natur- och kulturmiljöer.
- Länsstyrelsen Skåne. 2022. Kartor och underlag för planeringsarbete Grön infrastruktur. Information finns på Länsstyrelsen Skånes hemsida.
- Olofsson, P. 2008. Inventering av fältpiplärka på Ripa sandar, Horna sandar samt Sännarna 2007. Biosfärkontoret Kristianstads Vattenrike.
- Olofsson, P. 2013. Fältpiplärkan i Skåne 2013. Rapport 2013:13, Länsstyrelsen Skåne.
- Sörensson, M. 2007. Inventering av solitära bin väster om Åhus - Ripa Sandar, Horna Sandar och Sännarna inom Biosfärområde Kristianstads Vattenrike sommaren 2006. Biosfärkontoret Kristianstads Vattenrike.

KRI053 Vångaberget (klass 2)

Foto: Per Blomberg/Skånska bilder

Motiv till klassning

Höga biotopvärden i form av gammal ädellövskog och rasbranter. I det regionala naturvårdsprogrammet från 1996 var bedömningen klass 3 vilket har uppvärderats med ökad kunskap om de biologiska värdena.

Beskrivning

Vångabergets östra och västra sida består av branta och bokskogklädda sluttningar ned mot Ivösjön i öster och Nässumsslätten i väster. Nivåskillnaden är på över 100 meter och i de

otillgängliga branterna finns en hel del död ved vilket ger naturskogskaraktär. Särskilt värdefulla partier finns på den östra sluttningen ned mot Ivösjön. På berget finns flera stenbrott, där bergets röda granit bryts för bearbetning till bl.a. byggnadssten.

Biotopvärden

Ädellövskogar med främst bok som delvis har naturskogslignande förhållanden i branterna.

Artvärden

Ett 40-tal rödlistade arter har noterats i området sedan 1990. Bland annat rosa lundlav (VU), savlundlav (EN), liten ädellav (EN), kejsarspindling (VU), praktfingersvamp (VU), skillerticka (VU), finporing (VU), grönticka (EN), mindre hackspett (NT), svartvit flugsnappare (NT) och barbastell (NT).

Ekologiska samband

Området ingår i värdetrakt för ädellövskog i GI:s planeringsunderlag och spridningssamband finns till bl.a. ädellövskogarna på Balsberget i väster och Ivöklack i öster. Vattendraget som mynnar i Ivösjön ingår i limnisk värdetrakt.

Förutsättningar för bevarande

Bevara den skogliga kontinuiteten och förekomst av äldre bokskog och död ved.

Status

- I norr ingår naturreservatet Svartetorp (2016).
- I området ingår flera skogliga biotopskyddsområden: 2006:569, 2007:148, 2008:24, 2010:86, 2010:87, 2011:120, 2011:315, 2013:43, 2013:222, 2013:223, 2014:241, 2014:242, 2014:243, 2014:255 och SK 723-2017.
- I området har ett naturvårdsavtal tecknats, SK 576-2006.
- Hela området är av riksintresse för naturvården, Oppmanna-Ivösjöområdet (2000).
- Hela området är av riksintresse för friluftslivet, Ivösjön-Immeln-Ryssberget (2017).
- Strandskydd längs vattendraget (upp till 100 meter).
- Strandskydd runt Ivösjön (upp till 300 meter).

Referenser

- ArtDatabanken. 2022. Artportalen enligt rödlistan 2020.
- Kristianstads kommun. 2016. Naturvårdsprogram för Kristianstads kommun - Del 3. Värdefulla naturområden 2016-2020.
- Länsstyrelsen Kristianstads län. 1996. Från Bjäre till Österlen – Skånska natur- och kulturmiljöer.
- Länsstyrelsen Skåne. 2016. Beslut om bildande av naturreservatet Svartetorp. Bilaga 3 skötselplan.
- Länsstyrelsen Skåne. 2022. Kartor och underlag för planeringsarbete Grön infrastruktur. Information finns på Länsstyrelsen Skånes hemsida.
- Länsstyrelsen Skåne. 2022. Kulturmiljöprogram: Vånga. Information finns på Länsstyrelsen Skånes hemsida.

- Skogsstyrelsen. 2020. Biotopskyddsområde på fastigheterna Kristianstad Söndraby 7:30, Söndraby 2:12 och Söndraby 39:1. Ärendenr: SK 723-2017.
- VISS. 2022. WA44420098. MS_CD: WA44420098 VISS EU_CD: NW622431-140998. VattenInformationssystem Sverige hemsida.

KRI054 Horna fure (klass 2)

Foto: Per Blomberg/Skånska bilder

Motiv till klassning

Mycket höga biotop- och artvärden knutna till sandiga marker. Området var inte uppmärksammat i det regionala naturvårdsprogrammet från 1996 men ökad kunskap om områdets biologiska värden har medfört en uppvärdering och kan mycket väl resultera i klass 1 i framtiden.

Beskrivning

Gran- och tallskog på kalkhaltig sand. Skogen är förhållandevis gles med ett betydande inslag av öppna gläntor. I norr finns en öppen sandig gräsmark med värdefull flora. Den kalkhaltiga sanden ger förutsättningar för en intressant flora och flera hotade arter påträffas i området. Floran i området innefattar bland annat arter som ryl, knärot, pyrola, skogsfräken, skogsknipprot, tofsäxing, sandtimotej, sandnejlika och alvarveronika. Några arter är knutna till de öppnare ytorna i området medan andra som till exempel ryl trivs under tallens skuggande toppar. Området är även ett välbesökt rekreationsområde för närboende.

Biotopvärden

Sandig tallskog med öppna partier och varierat fältskikt.

Artvärden

Totalt har ett 110-tal rödlistade arter noterats i området sedan 1990. Bland dessa finns ca 25 kärlväxter, en lav, ett 20-tal svampar, drygt 40-insekter och ett 20-tal fåglar. Bland de hotade arterna kan nämnas tofsäxing (EN), knärot (VU), hedblomster (VU), sandnejlika (VU), ryl (EN), stor diskkröksvamp (EN), tallticka (NT), grå stjälskröksvamp (EN), sandfältljusmott (VU), hedpärlemorfjäril (VU), mjölfly (EN), streckhedspinnare (VU), stäppbandbi (EN), svart stillfrövivvel (VU), sandborre (NT), mindre hackspett (NT) och fältpiplärka (EN).

Ekologiska samband

Området ingår i värdestrakt för sandmarker med viktiga spridningssamband till bl.a. Rinkabyfältet i norr och Åhus sandmarker i söder.

Förutsättningar för bevarande

Ingen byggnation. Naturvårdsanpassat brukande av skogen med inriktning på att bevara den glesa skogsstrukturen och öka andelen död ved. Återkommande markstörningar som skapar sandblottor. Fortsatt beteshävd på betesmarkerna.

Status

- Hela området ingår i biosfärområdet Kristianstads Vattenrike.

Referenser

- ArtDatabanken. 2022. Artportalen enligt rödlistan 2020.
- Fritz, Ö. 2020. Ädelspindlingar i planterad kalkrik barskog och sandtäkt i Horna Fure i östra Skåne. Svensk Mykologisk Tidskrift 41(3): 13–31.
- Kristianstads kommun. 2016. Naturvårdsprogram för Kristianstads kommun - Del 3. Värdefulla naturområden 2016-2020.
- Länsstyrelsen Skåne. 2022. Kartor och underlag för planeringsarbete Grön infrastruktur. Information finns på Länsstyrelsen Skånes hemsida.
- Nilsson, AL. 2013. Inventering av vildbin vid Horna och Trafikplats Vä 2012 med fokus på miljövård. Biosfärkontoret Kristianstads Vattenrike.
- Olsson, K-A. m.fl. (red), 2003. Floran i Skåne. Vegetation och utflyktsmål. Lund.

KRI055 Raslången (klass 2)

Foto: Per Blomberg/Skånska bilder

Motiv till klassning

Sjö med höga biotopvärden som har motiverat Natura 2000-område. I det regionala naturvårdsprogrammet från 1996 var bedömningen också klass 2. Raslången är utpekad som nationellt särskilt värdefullt vatten med avseende på naturvärden inom miljö kvalitetsmålet levande sjöar och vattendrag.

Beskrivning

Liksom vid Immeln är området kring sjön Raslången en marginalbygd. Odlingslotterna är små och bebyggelsen utgörs av ensamgårdar. I dessa trakter har skogen och sjön i alla tider varit viktiga för ekonomin, eftersom människorna inte har kunnat försörja sig enbart på jordbruket. Raslången är belägen på gränsen mellan Skåne och Blekinge län. Sjön ligger i nord-sydliga sprickdalar i den starkt brutna terrängen. Raslången bildar med sina omgivningarna ett stort vildmarksområde, som nästan är helt fritt från bebyggelse. Blandskogar med gran och tall dominerar, men inslag av lövskogar med bok och ek finns också. Det näringsfattiga och rena vattnet hyser limnologiska värden. Vid provfiske har bland annat abborre, braxen, gers och gädda fångats i sjön. Sjön avvattnas av ett biflöde till Skräbeån. I sjön finns flera några mindre öar varav Kiön är den största. Fågellivet är rikt vid de värdefulla strandskogarna, öarna och holmarna. Här finns bland annat storlom, storskrake, fiskgjuse och tjäder. Filkesboda, i nordvästra delen av området, är beläget vid Filkesjön i ett variationsrikt odlingslandskap med beteshagar, små åkerlotter och stengården. Den agrara bebyggelsen är gles och består av ensamgårdar. Flera av dessa är från 1800-talet och har storbondekaraktär. Vid södra änden av Raslången ligger Bökestads sågmölla, som byggdes i början av 1800-talet. Anläggningen består av mölla och bostadshus, båda uppförda i trä. Över Lillån leder en stenvalvsbro.

Kulturlandskapet är kraftigt kuperat och andelen skog är stor. Hela området är betydelsefullt för friluftslivet och bl.a. populärt bland kanotister.

Biotopvärden

Större näringsfattig sjö med oexploaterade strandområden.

Artvärden

Ett 20-tal rödlistade arter är noterade, bland annat brunag (NT), sjötåtel (VU), lunglav (NT), oxtungssvamp (NT), rutskinn (NT), hornuggla (NT), talltita (NT) och gulspurv (NT).

Ekologiska samband

Raslången utgör en limnisk värdekärna och värde-trakt i GI:s planeringsunderlag och sjön har förbindelse med flera andra sjöar och vattendrag t.ex. Immeln. Området ingår även i värde-trakt för ädellövskog.

Förutsättningar för bevarande

Bevara den skogliga kontinuiteten intill sjön. Kanalisera friluftslivet. Ingen negativ påverkan på sjöns vattenkvalitet eller hydrologi. Viktigt med en mer naturlig flödesregim.

Status

- Stora delar av området ingår i Natura 2000-området Raslången västra SE0420303 (2004).
- I norr ingår delar av naturreservatet Brotorpet (2009).
- I norr ingår djur- och växtskyddsområdet Edre Ström (1991) med tillträdesförbud året runt.
- Sjön är av riksintresse för naturvärden, Immeln med Edre ström-Raslången (2000).
- Hela området är av riksintresse för friluftslivet, Ivösjön-Immeln-Ryssberget (2017).
- Stora delar av området ingår i vattenskyddsområdet Halen i Skåne (2018).
- För stora delar av landområdet har ett naturvårdsavtal tecknats, SK 462-2015.
- Ett skogligt biotopskyddsområde ingår, 2008:63.
- Raslången är utpekad som nationellt särskilt värdefullt vatten med avseende på naturvärden inom miljö kvalitetsmålet levande sjöar och vattendrag.
- Strandskydd mestadels upp till 300 meter, bitvis (upp till 100 meter).

Referenser

- ArtDatabanken. 2022. Artportalen enligt rödlistan 2020.
- Carlsson, N & Sandsten, H. 2007. Undervattensväxter i några skånska sjöar – Skeingesjön, Raslången, Oppmannasjön, Krankesjön, Hammarsjön, Araslövssjön, Siesjön, Västra Sorrödssjön och Häckebergasjön. Hushållningssällskapet och Länsstyrelsen Skåne.
- Kristianstads kommun. 2016. Naturvårdsprogram för Kristianstads kommun - Del 3. Värdefulla naturområden 2016-2020.
- Länsstyrelsen Kristianstads län. 1991. Skydd för djurlivet i Edre ström.

- Länsstyrelsen Kristianstads län. 1996. Från Bjäre till Österlen – Skånska natur- och kulturmiljöer.
- Länsstyrelsen Skåne. 2009. Beslut om bildande av naturreservatet Brotorpet.
- Länsstyrelsen Skåne. 2009. Fastställande av skötselplan för naturreservatet Brotorpet.
- Länsstyrelsen Skåne. 2018. Bevarandeplan för Natura 2000-området Raslången västra SE0420303.
- Länsstyrelsen Skåne. 2022. Kartor och underlag för planeringsarbete Grön infrastruktur. Information finns på Länsstyrelsen Skånes hemsida.
- Länsstyrelsen Skåne. 2022. Kulturmiljöprogram: Filkesboda-Kasseboda. Information finns på Länsstyrelsen Skånes hemsida.
- Länsstyrelsen Skåne. 2022. Nationellt värdefulla och särskilt värdefulla vatten. Information finns på Länsstyrelsen Skånes hemsida.
- Sandsten, H. 2009. Vattenväxter i skånska sjöar - En sammanställning och bedömning av flytblads- och undervattensväxter. Rapport 2009:52, Länsstyrelsen Skåne.
- VISS. 2022. Filkesjön. MS_CD: WA40434155 VISS EU_CD: SE624108-141421. VattenInformationssystem Sverige hemsida.
- VISS. 2022. Lillån. MS_CD: WA28685714 VISS EU_CD: SE623148-141668. VattenInformationssystem Sverige hemsida.
- VISS. 2022. Raslången. MS_CD: WA32550907 VISS EU_CD: SE623815-141620. VattenInformationssystem Sverige hemsida.
- VISS. 2022. SKRÄBEÅN:Filkesjön-Immeln (Edre ström). MS_CD: WA96308788 VISS EU_CD: SE624173-141284. VattenInformationssystem Sverige hemsida.
- VISS. 2022. SKRÄBEÅN: Raslången - Filkesjön. MS_CD: WA39620243 VISS EU_CD: SE624111-141478. VattenInformationssystem Sverige hemsida.

KRI056 Bjära (klass 2)

Foto: Jörgen Nilsson/Länsstyrelsen Skåne

Motiv till klassning

Ädellövskog med höga biotop- och artvärden som har motiverat bildande av naturreservat. I det regionala naturvårdsprogrammet från 1996 var bedömningen klass 3 vilket har uppvärderats med ökad kunskap om de biologiska värdena.

Beskrivning

Bjära, som är beläget uppe på Linderödsåsen, består av ett varierat skogslandskap med olika typer av lövskog där framför allt bokskog dominerar. Den kalkrika bergarten diabas har i detta område trängt upp i sprickor i den magra graniten vilket har gett upphov till en frodig vegetation med lundartad flora. Vanliga arter är bland annat storrams, getrams och kransrams, hålnunneört, aklejruta och myskmadra. I sydöstra delen av området finns igenvuxna betesmarker som domineras av björk och har ett magrare markskikt. På gammal betesmark i området växer bl.a. smörbollar och jungfrulin. I området finns också rester av gamla stenbrott.

Biotopvärden

Äldre ädellövskog med varierade markförhållanden.

Artvärden

Ett tiotal rödlistade arter är noterade sedan 1990, bland annat hålnunneört (NT), månviol (NT), desmeknopp (NT), bokvårtlav (NT) och barbastell (NT).

Ekologiska samband

Området ligger strax utanför den stora värdestrukturen för ädellövskog på Linderödsåsen och flera ädellövskogar finns i närområdet t.ex. vid Liarumsdalen och Björkerödsbäcken.

Förutsättningar för bevarande

Goda genom naturreservatet.

Status

- Området ingår i naturreservatet Bjära (1966).

Referenser

- ArtDatabanken. 2022. Artportalen enligt rödlistan 2020.
- Bengtsson, O. 2016. Miljöövervakning av lavar och mossor i skånska bokskogar 2011-2014. Rapport 2016:06, Länsstyrelsen Skåne.
- Carsrud, L. 1994. Geologiska sevärdheter i Skåne II. Geodeon, Lund.
- Kristianstads kommun. 2016. Naturvårdsprogram för Kristianstads kommun - Del 3. Värdefulla naturområden 2016-2020.
- Länsstyrelsen Kristianstads län. 1966. Beslut om bildande av naturreservatet Bjära.
- Länsstyrelsen Kristianstads län. 1993. Fastställande av skötselplan för naturreservatet Bjära.
- Länsstyrelsen Kristianstads län. 1996. Från Bjäre till Österlen – Skånska natur- och kulturmiljöer.
- Länsstyrelsen Skåne. 2022. Kartor och underlag för planeringsarbete Grön infrastruktur. Information finns på Länsstyrelsen Skånes hemsida.
- Olsson, K-A. m.fl. (red), 2003. Floran i Skåne. Vegetation och utflyktsmål. Lund.

KRI057 Bökenäset (klass 2)

Foto: Josefin Persson / Länsstyrelsen Skåne

Motiv till klassning

Äldre ädellövskog med höga biotop- och artvärden som har motiverat bildande av naturreservat. I det regionala naturvårdsprogrammet från 1996 var bedömningen klass 3 men detta har uppvärderats med ökad kunskap om de biologiska värdena, i synnerhet avseende svampfloran.

Beskrivning

Bökenäset ligger i norra delen av Oppmannasjön och består av stora bokskogar och flera områden med fornlämningar i form av fossila odlingselement och gravar. Lämningarna kan dateras från slutskedet av stenåldern till mitten av järnåldern. De berättar om ett öppet odlingslandskap under förhistorisk tid. Dagens bokskog är av varierande ålder med en hel del inslag av död ved, speciellt längs stranden. Bökenässets ädellövskog domineras av bok och innehåller endast mindre arealer med granskog. En stor del av bokarna är över 100 år gamla men området har varit skogklätt betydligt längre än så. Fältskiktet varierar över området men gulsippa, blåsippa, gulplister och ormbär är framträdande arter. Efter en sänkning av Oppmannasjön i slutet av 1800-talet blottades ny, kalkrik mark. Detta i kombination med ädellövskogens långa kontinuitet har lagt grunden för en mycket artrik svampflora i området. Bökenäset utgör en av de artrikaste lokalerna för marksvampar i Europa och här finns ett stort antal rödlistade och sällsynta arter. Grönticka, kejsarspindling och violgubbe hör till reservatets rariteter, men här finns även den i Norden ytterst sällsynta rosensoppen.

Biotopvärden

Äldre ädellövskog med värdefulla strukturer och substrat.

Artvärden

Ett 70-tal rödlistade arter är noterade från området sedan 1990, däribland 55 svampar. Bland de rödlistade arterna finns vippärt (NT), svinrot (NT), liten ädellav (EN), rosa lundlav (VU), violgubbe (VU), grönticka (EN), fläckfingersvamp (VU), rosensopp (EN), skivsopp (EN), mjöltaggsvamp (VU), mindre hackspett (NT) och entita (NT).

Ekologiska samband

Området ingår i värdestrakt för ädellövskog i GI:s planeringsunderlag och har spridningssamband till andra äldre ädellövskogsområden vid t.ex. Balsberget i väster och Vångaberget i öster.

Förutsättningar för bevarande

Goda genom naturreservatet. Bevara gamla träd och död ved.

Status

- I området ingår stora delar av naturreservatet Bökenäset (2017).
- I området finns ett skogligt biotopskyddsområde, 2003:1187.
- Hela området är av riksintresse för naturvården, Oppmanna-Ivösjöområdet (2000).
- Hela området är av riksintresse för friluftslivet, Ivösjön-Immeln-Ryssberget (2017).
- Strandskydd längs strandlinjen (upp till 300 meter).

Referenser

- ArtDatabanken. 2022. Artportalen enligt rödlistan 2020.

- Kristianstads kommun. 2016. Naturvårdsprogram för Kristianstads kommun - Del 3. Värdefulla naturområden 2016-2020.
- Länsstyrelsen Kristianstads län. 1996. Från Bjäre till Österlen – Skånska natur- och kulturmiljöer.
- Länsstyrelsen Skåne. 2017. Beslut om bildande av naturreservatet Bökenäset.
- Länsstyrelsen Skåne. 2021. Beslut om utvidgning av och ändrade B-föreskrifter och undantag för naturreservatet Bökenäset. Bilaga 4 skötselplan.
- Länsstyrelsen Skåne. 2022. Kartor och underlag för planeringsarbete Grön infrastruktur. Information finns på Länsstyrelsen Skånes hemsida.
- Naturcentrum AB. 2011. Inventering av fladdermöss i Skåne 2010 - Med särskild inriktning på barbastell och rika bokskogsmiljöer. På uppdrag av Länsstyrelsen Skåne.
- Olsson, K-A. m.fl. (red), 2003. Floran i Skåne. Vegetation och utflyktsmål. Lund.

KRI058 Everöds flygplats (klass 2)

Foto: Alex Regnér/Länsstyrelsen Skåne

Motiv till klassning

Sandiga öppna marker med höga biotop- och artvärden. Området var inte med i det regionala naturvårdsprogrammet från 1996, men sandmarkernas biologiska värden har uppmärksammats sedan dess.

Beskrivning

Området är beläget runt om Kristianstad flygplats utanför Everöd. Här finns sandiga betesmarker med sandblottor och glesa tallskogar som präglar floran och faunan som bitvis är

mycket rik. Stora delar av området är avstängt för allmänheten på grund av närheten till flygplatsen men slåss eller betas årligen. De sandiga och lättgrävda jordarna är hemvist för många sällsynta arter. Floran vid betesmarkerna hyser arter som sandnejlika, tofsäxing, luktvädd och hedblomster. De sandiga markerna har även en rik insektsfauna med flera rödlistade fjärilar, bin och skalbaggar. Vid Lyngsjö motocrossbana har klubbsprötad bastardsvärmare sin enda lokal i länet.

Biotopvärden

Sandiga gräsmarker med torrängs- och gräshedsvegetation.

Artvärden

Ett 60-tal rödlistade arter är noterade från området sedan 1990. Bland dessa kan nämnas stor sandlilja (EN), tofsäxing (EN), klubbsprötad bastardsvärmare (NT), större vitbandsvecklare (VU), grå puckelmätare (CR), vitaktig strimmätare (EN), storspov (EN) och tornseglare (EN).

Ekologiska samband

Området ingår i värdestrakt för sandmarker och gräsmarker i GI:S planeringsunderlag och har spridningssamband till bl.a. sandiga gräsmarker längs kusten.

Förutsättningar för bevarande

Fortsatt störning av fältskiktet för att skapa blottor i sanden och förhindra igenväxning med ljung, buskar och sly.

Status

- Hela området ingår i biosfärområdet Kristianstads Vattenrike.
- Strandskydd i norr vid Vramsån (upp till 300 meter).

Referenser

- ArtDatabanken. 2022. Artportalen enligt rödlistan 2020.
- Hansson, S-Å & Jeppson, M. 2005. Gasteromyceter i östra Skånes sandstäppsområden - en sammanfattning av elva års inventeringsarbete. Svensk Mykologisk Tidskrift 26 (2): 61–83.
- Kristianstads kommun. 2016. Naturvårdsprogram för Kristianstads kommun - Del 3. Värdefulla naturområden 2016-2020.
- Länsstyrelsen Skåne. 2022. Kartor och underlag för planeringsarbete Grön infrastruktur. Information finns på Länsstyrelsen Skånes hemsida.
- Olofsson, P. 2013. Fältpiplärkan i Skåne 2013. Rapport 2013:13, Länsstyrelsen Skåne.
- Sjöholm, C. 2010. En betesmark i förändring - En skalbaggsinventering på restaurerad sandstäppsmiljö vid Kristianstads flygplats.
- Sjöholm, C. 2015. Inventering av insektsfaunan på sandmarker vid Lyngby banvall och Kristianstads flygplats under 2015.

KRI059 Kiviksbredan (klass 2)

Foto: Joel Jansson/Länsstyrelsen Skåne

Motiv till klassning

Grundområde med revbildande blåmussla och övervintrande sjöfågel. Området var inte med i det regionala naturvårdsprogrammet från 1996 men ny kunskap om de marina förhållandena i Hanöbukten har bidragit till uppvärderingen.

Beskrivning

Ute i Hanöbukten finns ett grundområde med viktig vegetation och uppväxtområde för fisk. Det avgränsade objektet är mestadels 6-9 meter djupt men det finns några toppar på 2-4 meters djup. Botten är varierad med sten, grus och sand. På hårbotten växer makroalger och revbildande blåmusslor. Produktionen i grundområdet är viktigt bidrag till havsområdet i stort. Här trivs bland annat plattfisk och säl. Området är även viktigt för rastande och övervintrande fågel, bl.a. alfågel. Fintrådiga alger är vanliga och ett tecken på att området är påverkat av övergödning och obalans i ekosystemet.

Biotopvärden

Grundområde med revbildande blåmusslor, sublittorala sandbankar, blandbottnar, mjukbottnar och makroalgsamhällen.

Artvärden

Revbildande blåmusslor och övervintrande sjöfågel. Bland de rödlistade arter som har noterats i området finns bl.a. torsk (VU) och alfågel (NT).

Ekologiska samband

Viktig biologisk produktion i de grunda havsområdena bildar bas för fågellivet, sälar och fiskfaunan i Hanöbukten.

Förutsättningar för bevarande

Ingen trålning eller annan negativ påverkan på bottenskiktet. Ingen negativ påverkan på vattenkvalitet.

Status

- Området ingår i biosfärområdet Kristianstads Vattenrike.

Referenser

- ArtDatabanken. 2022. Artportalen enligt rödlistan 2020.
- Fyhr, F., Wijkmark, N., Wikström, S., Isaeus, M., Nilsson, L., Näslund, J & Hogfors, H. 2015. Naturvärdesbedömning och scenarier för havsplanering i Blekinge och Skåne län. Länsstyrelsen Blekinge.
- Medins Havs och Vattenkonsulter AB. 2019. Marin botteninventering vid Kiviksbredan 2018. På uppdrag av Länsstyrelsen Skåne.
- Palmkvist, J., Liungman, A & Rådén, R. 2013. Bottenfauna vid Kiviksbredan. En undersökning vid fem stationer samt filmning av botten. På uppdrag av Kristianstads kommun.
- Wijkmark, N., Enhus, C., Nilsson, L., Nikolopoulos, A., Näslund, J., Nyström Sandman, A & Isaeus, M. 2016. Marin inventering och modellering i Skåne län. Rapport 2016:09, Länsstyrelsen Skåne.

KRI060 Bäckaskog (klass 2)

Foto: Per Blomberg/Skånska bilder

Motiv till klassning

Höga biotop- och artvärden i betesmarker, parken med gamla ädellövträd och strandmiljöer mellan Ivösjön och Oppmannasjön. En mindre del av området var med som klass 3 i det regionala naturvårdsprogrammet från 1996, men områdets biologiska värden har uppvärderats sedan dess.

Beskrivning

Kring den gamla kungsgården Bäckaskog finns en park med många gamla träd samt betesmarker på landtungan mellan Ivösjön och Oppmannasjön. Betesmarkerna har lång hävdkontinuitet och en artrik flora och fauna. I öst finns ett rikkärr som slås årligen och området har utvidgats de senaste åren. Där växer det rikligt med vass och trådstarr, men även rikkärtsarter som ängsnycklar, kärrknipprot och korvskorpionmossa förekommer. Den akut hotade växten kärnrocka växte tidigare i området men har inte påträffats under senare års eftersök. Bäckaskogs slott med omgivande park är ett populärt utflyktsmål.

Biotopvärden

Gräsmarker med lång hävdkontinuitet och parkmiljö med gamla träd och död ved.

Artvärden

Ett 80-tal rödlistade arter är kända från området sedan 1990. Bland de hotade arterna kan nämnas lungrot (VU), desmeknopp (NT), stor sönderfallslav (EN), oxtungssvamp (NT), ekticka (NT), tårticka (VU), prakttagging (EN), matt blombagge (NT), gulbent kamklobagge (NT), kungsfiskare (VU), mindre hackspett (NT) och spillkråka (NT).

Ekologiska samband

Området ingår i värdetrakt för ädellövskog i GI:s planeringsunderlag och har spridningssamband norrut till bl.a. Ivöklack och Vångaberget. Gräsmarkerna har spridningssamband med andra betesmarker kring Ivösjön och Oppmannasjön. Oppmannakanalen är en limnisk spridningslänk mellan Oppmannasjön och Ivösjön.

Förutsättningar för bevarande

Fortsatt beteshävd utan gödselpåverkan och bevarande av gamla träd och död ved. Röjning av igenväxningsvegetation och återupptagen hävd på igenväxande marker, i synnerhet i rikkärret.

Status

- I området ingår en mindre del av naturreservatet Kjugekull (2019), vilket dock är överklagat.
- Oppmannakanalen ingår i Natura 2000-området Ivösjön-Oppmannasjön SE0420319 (2004).
- Området är av riksintresse för naturvården, Oppmanna-Ivösjöområdet (2000).
- Området är av riksintresse för friluftslivet, Ivösjön-Immeln-Ryssberget (2017).
- I området ingår en mindre del av landskapsbildsskyddsområdet Kjugekull (1968).
- Strandskydd längs strandlinjen runt sjöarna (upp till 300 meter).

Referenser

- ArtDatabanken. 2022. Artportalen enligt rödlistan 2020.
- Bager, H & Persson, A. 2009. Skånes rikkärr. Rapport 2009:41, Länsstyrelsen Skåne.
- Kristianstads kommun. 2016. Naturvårdsprogram för Kristianstads kommun - Del 3. Värdefulla naturområden 2016-2020.
- Länsstyrelsen Kristianstads län. 1996. Från Bjäre till Österlen – Skånska natur- och kulturmiljöer.
- Länsstyrelsen Skåne. 2018. Bevarandeplan för Natura 2000-området Ivösjön-Oppmannasjön SE0420319.
- Länsstyrelsen Skåne. 2019. Bildande av naturreservatet Kjugekull. Bilaga 5 skötselplan.
- Länsstyrelsen Skåne. 2022. Kartor och underlag för planeringsarbete Grön infrastruktur. Information finns på Länsstyrelsen Skånes hemsida.
- Länsstyrelsen Skåne. 2022. Kulturmiljöprogram: Bäckaskog-Kjugekull-Kiaby. Information finns på Länsstyrelsen Skånes hemsida.
- Naturcentrum AB. 2011. Inventering av fladdermöss i Skåne 2010 - Med särskild inriktning på barbastell och rika bokskogsmiljöer. På uppdrag av Länsstyrelsen Skåne.
- SYNLAB. 2020. Skräbeån 2019. På uppdrag av Skräbeåns vattenvårdskommitté.
- VISS. 2022. Oppmannakanalen. MS_CD: WA32238484 VISS EU_CD: SE621823-140934. VattenInformationssystem Sverige hemsida.

KRI061 Kristinetorp (klass 2)

Foto: Alex Regnér/Länsstyrelsen Skåne

Motiv till klassning

Betesmarker med lång kontinuitet och höga biotop- och artvärden. Även i det regionala naturvårdsprogrammet från 1996 var bedömningen klass 2.

Beskrivning

Vid Kristinetorp på Linderödsåsen ligger två öppna-halvöppna naturbetesmarker med gräshedsvegetation och ett rikligt inslag av enar. Delar av området har idag bristande hävd och växer igen med främst björk. Död ved förekommer på flera ställen i området, främst i form av högstubbar. Gräshedsvegetationen är förhållandevis artrik med slättergubbe, darrgräs, borsttåg och stenmåra. I fuktigare delar av betesmarken växer småvänderot och i partier med alsumpskog har gullpudra påträffats. Kristinetorp är en välbevarad gård med röda, brädfodrade hus i traditionellt utförande. Inom området finns också välbevarade stengården och en fågata.

Artvärden

Sedan 1990 har tre rödlistade arter noterats från området: slättergubbe (VU), småvänderot (NT) och borsttåg (NT).

Ekologiska samband

Området ingår i värde-trakt för gräsmarker i GI:s planeringsunderlag och spridningssamband finns till andra värdefulla gräsmarker i landskapet t.ex. närliggande Everöds fälad i norr.

Vattendraget i öst är limnisk spridningslänk till Mjöån och vidare Helge å.

Förutsättningar för bevarande

Fortsatt beteshävd utan ingrepp i form av gödsling, plantering eller markberedning. Området är i behov av röjning och ökat betestryck för att inte växa igen.

Status

- Hela området ingår i biosfärområdet Kristianstads Vattenrike.
- Strandskydd längs vattendraget i öst (upp till 100 meter).

Referenser

- ArtDatabanken. 2022. Artportalen enligt rödlistan 2020.
- Kristianstads kommun. 2016. Naturvårdsprogram för Kristianstads kommun - Del 3. Värdefulla naturområden 2016-2020.
- Länsstyrelsen Kristianstads län. 1996. Från Bjäre till Österlen – Skånska natur- och kulturmiljöer.
- Länsstyrelsen Skåne. 2022. Kartor och underlag för planeringsarbete Grön infrastruktur. Information finns på Länsstyrelsen Skånes hemsida.

KRI062 Ellebo (klass 2)

Foto: Alex Regnér / Länsstyrelsen Skåne

Motiv till klassning

Välhävddad betesmark med lång kontinuitet och höga biotop- och artvärden. Området hade klass 1 i det regionala naturvårdsprogrammet från 1996 men den begränsade arealen gör att området idag bedöms ha värden motsvarande klass 2 ur ett regionalt perspektiv.

Beskrivning

Ellebo är en öppen betesmark på sandigt underlag belägen sydost om Gärds Köpinge. Betesmarken har lång hävdkontinuitet och består av ogödslad torrängsvegetation med inslag av sandstäpp. Floran hyser flera hävdgynnade och sällsynta arter som backtimjan, fältsippa, grusviva, hedblomster, sandtimotej, tofsäxing, pukvete och sandnejlika. Området hävdades förr av ett fåtal nötkreatur men under senare år har får betat vilket har påverkat florans negativt.

Biotopvärden

Naturbetesmark med sandiga markförhållanden, lång hävdkontinuitet och inslag av sandstäpp.

Artvärden

Ett tiotal rödlistade arter har noterats i området sedan 1990, däribland hedblomster (VU), tofsäxing (EN), sandnejlika (VU), fatsvamp (NT), mosshumla (NT), knubbfrolöpare (VU) och hussvala (VU).

Ekologiska samband

Området ingår i värdestrakt för gräsmarker och sandmarker i GI:s planeringsunderlag och har spridningssamband med liknande miljöer längs Helge å, kusten och inåt land.

Förutsättningar för bevarande

Områdets höga naturvärden är beroende av fortsatt beteshävd och markstörning. Området bör betas av nötkreatur. Flera av de rödlistade arterna i området är beroende av återkommande markstörningar som skapar ytor med blottad sand.

Status

- Området är av riksintresse för naturvärden, Helgeåns nedre lopp med Araslövssjön och Hammarsjön (2000).
- Området ingår i biosfärområdet Kristianstads Vattenrike.
- Området är av riksintresse för friluftslivet, Araslövssjön-Hammarsjön-Helge å (2017).

Referenser

- ArtDatabanken. 2022. Artportalen enligt rödlistan 2020.
- Kristianstads kommun. 2016. Naturvårdsprogram för Kristianstads kommun - Del 3. Värdefulla naturområden 2016-2020.
- Länsstyrelsen Skåne. 2022. Kartor och underlag för planeringsarbete Grön infrastruktur. Information finns på Länsstyrelsen Skånes hemsida.

KRI063 Tjörning (klass 2)

Sveriges nationalblomma – liten blålocka. Foto: Josefin Persson/Länsstyrelsen Skåne

Motiv till klassning

Ängsmark med höga biotop- och artvärden som har klassats högt i det kommunala naturvårdsprogrammet. Området var även i det regionala naturvårdsprogrammet från 1996 bedömt som klass 2 vilket baserades på ängs- och hagmarksinventeringen.

Beskrivning

Området är beläget sydöst om Venestad gård och omfattar ca 3 ha. Ängen ligger i direkt anslutning till Tjörningabäcken och omgärdas av betesmark, åkrar och granskog. I centrum av ängen skuggas marken av en björklund. Marken har en fuktig, tuvig och delvis något blockig karaktär med hävdgynnade arter som krissla, smörbollor, näbbstarr, ängsskära, grönvit nattviol, ängsnycklar och majnycklar. Förekomsten av orkidéer är påtaglig vid lokalen, speciellt i den norra delen. Floran vittnar om en lång tradition som fodermark. Den rikliga förekomsten av orkidéer och andra mindre vanliga arter gör området mycket värdefullt. En fortsatt hävd av området är av största betydelse för att bevara naturvärdena. Den troliga hävden idag är slätter och efterbete vilket får ses som gynnsamt. Utöver floran hyser även faunan högt värde. I bäcken som gränsar till området ses blå jungfruslända och bred trollslända flyga och buskskvättan som är en karaktärsfågel för denna sorts marker häckar i området.

Biotopvärden

Gräsmark med lång hävdkontinuitet och varierade markförhållanden.

Artvärden

Sedan 1990 finns uppgifter om ett fåtal rödlistade arter: ängsskära (NT), majnycklar (NT) och buskskvätta (NT).

Ekologiska samband

Området ligger inom spridningsavstånd från andra gräsmarker med lång hävdkontinuitet. Tjörningabäcken är limnisk spridningslänk till Vramsån.

Förutsättningar för bevarande

Fortsatt betesdrift och slätter utan gödselpåverkan. Röjning av igenväxningsvegetation.

Status

- Området ingår i biosfärområdet Kristianstads Vattenrike.
- Strandskydd längs bäcken (upp till 100 meter).

Referenser

- ArtDatabanken. 2022. Artportalen enligt rödlistan 2020.
- Kristianstads kommun. 2016. Naturvårdsprogram för Kristianstads kommun - Del 3. Värdefulla naturområden 2016-2020.
- Länsstyrelsen Kristianstads län. 1996. Från Bjäre till Österlen – Skånska natur- och kulturmiljöer.
- Länsstyrelsen Skåne. 2022. Kartor och underlag för planeringsarbete Grön infrastruktur. Information finns på Länsstyrelsen Skånes hemsida.
- Möllerström, N. 2013. Sammanställning av elfisken i Vattenriket. Rapport 2013:08, Biosfärkontoret Kristianstads Vattenrike.
- VISS. 2022. Tjörningabäcken. MS_CD: WA16715989 VISS EU_CD: NW620790-138430. VattenInformationsSystem Sverige hemsida.

KRI064 Lyckås (klass 2)

Foto: Per Blomberg/Skånska bilder

Motiv till klassning

Slätteräng med höga biotop- och artvärden. Även i det regionala naturvårdsprogrammet från 1996 var området bedömt som klass 2.

Beskrivning.

Två kilometer nordost om Oppmanna kyrka ligger en liten slätteräng utan trädskikt. Fältskiktet består av kalkfuktäng med slätterindikerande arter som darrgräs, knagglestarr, ängstarr, loppstarr, kärrfibbla, gökblomster, slätterblomma och smörbollor. Området var betat till för några år sedan, men slås idag åter med lie. Närvaron av kalk i marken ger förutsättningar för en speciell flora.

Biotopvärden

Kalkfuktäng som hävdas med slätter.

Artvärden

8 rödlistade arter har noterats i området sedan 1990, samtliga kärlväxter. Bland dessa finns vårstarr (NT), backsippa (VU), småjungfrukam (NT) och luddfingerört (NT).

Ekologiska samband

Området ligger inom spridningsavstånd till andra gräsmarker t.ex. Lövedalskärret i norr och Hjularegården och Björkeboda i söder. Limniska spridningslänkar finns till Oppmannasjön.

Förutsättningar för bevarande

Fortsatt och intensifierad slätterhävd. Ingen gödselpåverkan. Vid behov röjning av igenväxningsvegetation.

Status

- Området är av riksintresse för friluftslivet, Ivösjön-Immeln-Ryssberget (2017).

Referenser

- ArtDatabanken. 2022. Artportalen enligt rödlistan 2020.
- Kristianstads kommun. 2016. Naturvårdsprogram för Kristianstads kommun - Del 3. Värdefulla naturområden 2016-2020.
- Länsstyrelsen Kristianstads län. 1996. Från Bjäre till Österlen – Skånska natur- och kulturmiljöer.
- Länsstyrelsen Skåne. 2022. Kartor och underlag för planeringsarbete Grön infrastruktur. Information finns på Länsstyrelsen Skånes hemsida.

KRI065 Lövedalskärret (klass 2)

Foto: Per Blomberg/Skånska bilder

Motiv till klassning

Rikkärr med hotade arter som fick högsta naturvärdesklass i rapporten Skånes rikkärr och som har motiverat biotopskyddsområde. Området var i det regionala naturvårdsprogrammet från 1996 bedömt som klass 2 utifrån ängs- och hagmarksinventeringen.

Beskrivning

Lövedalskärret är ett litet rikkärr som hyser flera mycket ovanliga växter. Här finns bland annat mossviol, kärrknipprot, blodnycklar och flugblomster. Runt om rikkärret växer huvudsakligen alskog. Lövedalskärret är skyddat som biotopskyddsområde sedan 2012 och rikkärsytorna slås årligen sedan minst tio år tillbaka.

Biotopvärden

Rikkärr med typisk vegetation.

Artvärden

I området är fyra rödlistade arter noterade sedan 1990: ängsstarr (NT), småvänderot (VU), ask (EN) och sotnätfjäril (NT).

Ekologiska samband

Området ligger inom spridningsavstånd till andra gräsmarker t.ex. Lyckås, Hjularegården och Björkeboda i söder.

Förutsättningar för bevarande

Fortsatt slätterhävд och ingen gödselpåverkan. Vid behov röjning av igenväxningsvegetation.

Status

- I området ingår biotopskyddsområdet Lövedalskärret (2012).
- Området är av riksintresse för friluftslivet, Ivösjön-Immeln-Ryssberget (2017).

Referenser

- ArtDatabanken. 2022. Artportalen enligt rödlistan 2020.
- Bager, H & Persson, A. 2009. Skånes rikkärr. Rapport 2009:41, Länsstyrelsen Skåne.
- Kristianstads kommun. 2016. Naturvårdsprogram för Kristianstads kommun - Del 3. Värdefulla naturområden 2016-2020.
- Länsstyrelsen Kristianstads län. 1996. Från Bjäre till Österlen – Skånska natur- och kulturmiljöer.
- Länsstyrelsen Skåne. 2012. Bildande av biotopskyddsområde av Lövedalskärret inom fastigheten Oppmanna 16:10.
- Länsstyrelsen Skåne. 2022. Kartor och underlag för planeringsarbete Grön infrastruktur. Information finns på Länsstyrelsen Skånes hemsida.

KRI066 Lövhall (klass 2)

Foto: Per Blomberg/Skånska bilder

Motiv till klassning

Kalkrik torräng med höga biotop- och artvärden. Området var bedömt som klass 2 även i det regionala naturvårdsprogrammet från 1996.

Beskrivning

Betad urbergshöjd omgiven av kalkrika torrängar med flera hotade arter och lång hävdkontinuitet. Området som är beläget nordost om Österslöv är även geologiskt intressant på grund av hållar med förekomst av isräfflor och jättegrytor. Urbergshöjden ligger centralt i området och betesmarken är belägen runt om denna. Betesmarken har en mindre förekomst av träd men ett kraftigt buskskikt av främst hagtorn, hassel, rosor och slån. Inslag av död ved finns i form av enstaka högstubbar. Området avgränsas av granskog, åker och betesmark. Lövhall är känt för förekomsten av den sällsynta fältnocken, men även flera hävdgynnade arter finns i områdets torrängar, bl.a. backsippa, gullviva, brudbröd, fältvädd och så gott som alla skånska arter av fetknopp. I området förekommer också fåglar som trivs i buskmarker såsom rosenfink, ärtsångare och gulsparv.

Biotopvärden

Kalkrik torräng.

Artvärden

I området har 9 rödlistade arter noterats sedan 1990. Bland dessa kan nämnas fältnocka (EN), riddarsporre (NT), luddfingerört (NT), strutskinlav (NT), ärtsångare (NT), rosenfink (NT) och gulsparv (NT).

Ekologiska samband

Området ligger på en höjdrygg med fler torrängspartier inom spridningsavstånd. Området ingår i värdetrakt för ädellövträd i öppna landskap i GI:s planeringsunderlag.

Förutsättningar för bevarande

Fortsatt beteshävd utan gödselpåverkan. Återkommande röjning av träd och buskar av igenväxningskaraktär.

Status

- Området är av riksintresse för naturvården, Oppmanna-Ivösjöområdet (2000).

Referenser

- ArtDatabanken. 2022. Artportalen enligt rödlistan 2020.
- Kristianstads kommun. 2016. Naturvårdsprogram för Kristianstads kommun - Del 3. Värdefulla naturområden 2016-2020.
- Länsstyrelsen Kristianstads län. 1996. Från Bjäre till Österlen – Skånska natur- och kulturmiljöer.
- Länsstyrelsen Skåne. 2022. Kartor och underlag för planeringsarbete Grön infrastruktur. Information finns på Länsstyrelsen Skånes hemsida.
- Länsstyrelsen Skåne. 2022. Kulturmiljöprogram: Karsholm. Information finns på Länsstyrelsen Skånes hemsida
- Olsson, K-A. m.fl. (red), 2003. Floran i Skåne. Vegetation och utflyktsmål. Lund.
- Wigermo, C. 2015. Övervakning av kärlväxter i Skåne - Under perioden 2009 till 2014. Rapport 2015:24, Länsstyrelsen Skåne.

KRI067 Grönhult (klass 2)

Foto: Anette Persson/Länsstyrelsen Skåne

Motiv till klassning

Höga biotop- och artvärden i rikkärr och kalkfuktäng som har motiverat bildande av naturreservat. Området var i det regionala naturvårdsprogrammet från 1996 bedömt som klass 3 utifrån ängs- och hagmarksinventeringen men har därefter uppvärderats.

Beskrivning

Vid gården Grönhult strax väster om Hörröd ligger en betesmark med ett rikkärr och kalkfuktäng med mycket artrik flora. Berggrunden utgörs av gnejs som är överlagrad av morän i västra delen och isälvsand i den östra delen med inslag av kalk från Kristianstadsslätten. Betes- och slätterhävderna har lång kontinuitet och rikkärret slåttas årligen sedan 2014. Blomsterprakten är rik och här finns orkidéer som majnycklar och kärrknipprot, majviva, slätterblomma och tätört. I fattigare partier finns vitmosstuvor med tranbär, rundsileshår och ljung. Till floran i området hör också smörboll, darrgräs, småvänderot och ängsvädd. Området har också en artrik fjärilsfauna med bl.a. fläckig glansspinnare, sotnätfjäril och myrpärlemorfjäril.

Biotopvärden

Rikkärr och kalkfuktäng i ett mosaiklandskap med dungar, betesmarker, skogpartier och mindre åkermarker.

Artvärden

I området är ett 10-tal rödlistade arter noterade sedan 1990. Bland dessa kan nämnas småvänderot (VU), majviva (NT), granspira (NT), sotnätfjäril (NT), fläckig glansspinnare (NT) och gulspurv (NT).

Ekologiska samband

Områdets gräsmarker har spridningssamband med andra värdefulla gräsmarker i landskapet t.ex. vid Hörröd och Gaddaröd. Limniska spridningslänkar finns till Hörrödsån och vidare Julebodaån.

Förutsättningar för bevarande

Goda genom naturreservatet, fortsatt beteshävd och slåtter utan gödselpåverkan eller påverkan på hydrologin.

Status

- I området ingår naturreservatet Grönhult (2021).

Referenser

- ArtDatabanken. 2022. Artportalen enligt rödlistan 2020.
- Kristianstads kommun. 2016. Naturvårdsprogram för Kristianstads kommun - Del 3. Värdefulla naturområden 2016-2020.
- Länsstyrelsen Kristianstads län. 1996. Från Bjäre till Österlen – Skånska natur- och kulturmiljöer.
- Länsstyrelsen Skåne. 2021. Beslut om bildande av naturreservatet Grönhult. Bilaga 4 skötselplan.
- Länsstyrelsen Skåne. 2022. Kartor och underlag för planeringsarbete Grön infrastruktur. Information finns på Länsstyrelsen Skånes hemsida.